Europos Komisija

Kalbų mokėjimo lygis
Vidurinio ugdymo įstaigose

Europos nacionalinių testų rezultatų apžvalga

2014–2015 mokslo metai

„Eurydice“ tinklo ataskaita

Švietimas ir mokymas

Europos Komisija

Kalbų mokėjimo lygis vidurinio ugdymo įstaigose

Europos nacionalinių testų rezultatų apžvalga

2014–2015 mokslo metai

„Eurydice“ tinklo ataskaita

Švietimas ir mokymas

Šį dokumentą paskelbė Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA, Švietimo ir jaunimo politikos analizė (angl. *Education and Youth Policy Analysis*)

Nurodydami leidinį pateikite šią informaciją:

Europos Komisija, EACEA, „Eurydice“ tinklas, 2015. „Kalbų mokėjimo lygis vidurinio ugdymo įstaigose: 2014–2015 mokslo metų Europos nacionalinių testų apžvalga“ (angl. *Languages in Secondary Education: An Overview of National Tests in Europe – 2014/15*). Tinklo „Eurydice“ ataskaita. Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras.

PDF ISBN 978-92-9492-344-8 doi:10.2797/66088 EC-01-15-598-LT-N

Šis dokumentas taip pat paskelbtas internete (http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice).

Tekstas baigtas rengti 2015 m. rugsėjo mėn.

© Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga, 2015 m.

Dauginti galima nurodžius šaltinį.

Education, Audiovisual and Culture Executive Agency
Education and Youth Policy Analysis
Avenue du Bourget 1 (BOU2 – Unit A7)
B-1049 Briuselis
Tel. +32 2 299 50 58
Faks. +32 2 292 19 71
El. p. eacea-eurydice@ec.europa.eu
Svetainės adresas http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/

TURINYS

Paveikslėlių sąrašas 4

Svarbiausi rezultatai 5

Įžanga 10

Kalbų mokėjimo lygis vidurinio ugdymo įstaigose: 2014–2015 mokslo metų Europos Nacionalinių testų rezultatai 14

Per pastaruosius du dešimtmečius išaugo nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo Europoje svarba 14

Daugelyje šalių nacionalinis kalbų mokėjimo testavimas atliekamas ir pagrindinio, ir vidurinio ugdymo lygmenimis 17

Daugelio nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo rezultatai turi didelės įtakos mokinių tolimesniam mokymuisi 18

Testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatais dažnai remiamasi sprendžiant, ar išduoti mokinio išsilavinimo pažymėjimą 19

Pusės kalbų mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatais remiamasi ir mokyklos, ir visos švietimo sistemos lygmeniu 22

Nacionaliniai kalbų mokėjimo testai atliekami daugiausia baigus tam tikrą ugdymo programos lygmenį 25

Apytikriai dviem trečdaliais visų nacionalinių kalbų mokėjimo testų siekiama įvertinti visų mokinių kalbų mokėjimo lygį, tačiau tik maždaug pusė šių testų yra privalomi 27

Beveik visose šalyse yra parengtas bent vienas anglų kalbos mokėjimo testas, skirtas vidurinio ugdymo mokyklų mokiniams 32

Europoje atliekant beveik pusę visų nacionalinių kalbų mokėjimo testų yra vertinami visi keturi pagrindiniai gebėjimai 35

Daugelyje šalių visi nacionaliniai testai yra susieti su BEKM lygiais 38

Pagrindinio ugdymo įstaigose paprastai testuojami aukščiausi A2 ir B1 BEKM lygiai 40

Vidurinio ugdymo įstaigose dauguma nacionalinių testų rengiami siekiant testuoti ne aukštesnį kaip B2 pasiekimų lygį 42

Mokinių kalbos mokėjimo pasiekimai vertinami pagal maždaug pusę visų su BEKM susietų nacionalinių testų lygius 44

Testų, turinčių įtakos tolesniam mokinių mokymuisi, rezultatus daugiausia vertina išorės vertintojai 46

Testus, turinčius nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, ir kurių rezultatais remiamasi tik mokyklos lygmeniu, paprastai vertina vidaus vertintojai 51

Literatūros sąrašas 54

Terminų žodynas 54

Priedas 57

Padėka 68

PAVEIKSLĖLIŲ SĄRAŠAS

1 pav.	Pirmą kartą organizuoto nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo metai, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	15
2 pav.	Klasių, kuriose įvairus nacionalinis kalbų mokėjimo testavimas atliekamas ISCED 2 ir 3 lygmenimis, skaičius, 2014–2015 mokslo metai	17
3 pav.	Testų, turinčių didelę ir nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, pasiskirstymas pagal šalis, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	18
4 pav.	Kalbų mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, naudojimas priimant sprendimus dėl tolesnio mokinių mokymosi, ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	21
5 pav.	Pagrindiniai nacionalinių kalbų mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatų panaudojimo tikslai, ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	24
6 pav.	Nacionalinių kalbų mokėjimo testų atlikimo ISCED 2 ir 3 lygmenimis laikotarpis, 2014–2015 m. m.	26
7 pav.	Testų ir tikslinių testuojamų mokinių grupių skaičius, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 m. m.	31
8 pav.	Kalbų, kurių mokėjimo lygis vertinamas atliekamas nacionalinį testavimą, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 m. m.	33
9 pav.	Šalys, kuriose laikomas bent vienas nacionalinis visų keturių kalbinių gebėjimų testas ISCED 2 ar 3 lygmeniu, 2014–2015 mokslo metai	37
10 pav.	Nacionaliniai testai, susieti su BEKM lygiais, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	39
11 pav.	ISCED 2 lygmens BEKM kalbų mokėjimo lygiai, patenkantys į nacionalinių testų apimtį, 2014–2015 mokslo metai	41
12 pav.	ISCED 3 lygmens BEKM kalbų mokėjimo lygiai, patenkantys į nacionalinių testų apimtį, 2014–2015 mokslo metai	43
13 pav.	Vertinant mokinių kalbos mokėjimo pasiekimus pagal BEKM lygius nacionaliniuose testuose, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	45
14 pav.	Nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, užduočių raštu vertinimas, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	48
15 pav.	Nacionalinių testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių vertinimo tvarka, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	52
1 lentelė.	Nacionaliniai testavimai pagal šalis. Testavimų pavadinimai nurodyti anglų (išversta į lietuvių k.) ir šalių nacionalinėmis kalbomis. Nurodyta(-os) klasė(-s), kurių mokiniai laiko testus, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	57
2 lentelė.	Nacionalinių kalbų mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatų pritaikymo sritys, susijusios su tolesne mokinių pažanga, ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	63
3 lentelė.	Pagrindiniai tikslai, kurių siekiama atliekant testavimą, turintį nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai	66

SVARBIAUSI REZULTATAI

Svarbiausias šio ataskaitos tikslas – pateikti aiškų dabartinės nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo konteksto ir organizavimo tvarkos vaizdą Europos šalyse. Sąvoka „nacionalinis testavimas“ reiškia standartizuotus testus ir (arba) egzaminus, kuriamus centriniu (aukščiausiu) valdžios institucijų lygmeniu ir vykdomus prisiimant atsakomybę. Tikrinamos visos kalbos, išskyrus mokymo, regionines ir klasikines kalbas. Daugeliu atvejų kai kurių valstybių ugdymo programose testais vertinamos kalbos yra laikomos užsienio kalbomis (žr. įžangą, kurioje pateikta tikslesnė informacija). Šiuo metu Europos šalys yra pasiekusios tarpusavio susitarimą dėl užsienio kalbų mokymo mokykloje ir ją baigus, taip pat dėl vertinimo vaidmens gerinant užsienio kalbų mokymą ir mokymąsi. Įtraukus šiuos klausimus į Europos politinę darbotvarkę, prireikė atlikti šį „Eurydice“ tyrimą.

2009 m. „Eurydice“ tinklo paskelbtoje ataskaitoje „Nacionalinio mokinių testavimo Europoje tikslai, organizavimas ir rezultatų panaudojimas“ (angl. *National Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results*) buvo pabrėžta, kad Europos šalyse išplito, ypač nuo paskutiniojo XX a. dešimtmečio, nacionalinis visų mokomųjų dalykų testavimas. Šioje ataskaitoje, kurioje pagrindinis dėmesys skirtas nacionaliniam kalbų testavimui, taip pat pabrėžta, kad per pastaruosius dešimtmečius, ypač XXI a. pradžioje, nacionalinis testavimas atliekamas dažniau (žr. 1 pav.). Visose šioje ataskaitoje aptartose švietimo sistemose šiuo metu yra atliekamas arba buvo atliktas bent kartą per visą vidurinio ugdymo laikotarpį kai kurių arba visų mokinių testavimas.

Per pirmąjį šio amžiaus dešimtmetį buvo įgyvendinta daug užsienio kalbų mokymo srities iniciatyvų bei reformų ir Europos, ir nacionaliniu lygmenimis. 2001 m., Europos kalbų metais, Europos Taryba paskelbė Bendrą Europos kalbų mokėjimo orientacinę sistemą (angl. *Common European Framework Reference for languages* (CEFR). 2002 m. ES Vadovų Taryba paragino sukurti kalbinės kompetencijos rodiklį. Tai tapo diskusijų dėl Europos kalbų mokėjimo tyrimo Europoje pradžia. Pagaliau 2011 m. šis tyrimas buvo atliktas. Keliuose „Eurydice“ leidiniuose („EACEA/Eurydice“, 2012a) buvo nurodyta, kad nacionaliniu lygmeniu daugelis šalių ir (arba) regionų pradeda mokyti užsienio kalbos vis anksčiau, pradinėse klasėse. Šie politikos pokyčiai užsienio kalbos mokymo srityje įvyko atsižvelgiant į augantį įrodymais grįstos politikos poreikį viešųjų paslaugų srityje. Šis faktas paaiškina, kodėl XXI a. pradžioje išplito nauji kalbų įvertinamieji testai.

Nacionalinio testavimo pobūdis labai priklauso nuo jo tikslų. Pavyzdžiui, labiau tikėtina, kad nacionalinis testavimas, kurio rezultatais remiamasi gaunant mokinio išsilavinimo pažymėjimą, bus atliekamas kurio nors lygmens ar etapo pabaigoje ir bus tikrinamas gana didelio skaičiaus mokinių įvairių kalbų mokėjimo lygis. O testavimas, kurio rezultatais iš esmės remiamasi vykdant švietimo sistemų stebėseną, gali būti grindžiamas tik tam tikros imties rezultatais ir jo objektas gali būti kalba (-os), kurios (-ių) mokoma(si) dažniausiai. Daugeliu atvejų nacionaliniais testais Europoje remiamasi siekiant pasiekti skirtingus tikslus. Vis dėlto pagal jų pagrindinį tikslą testavimas gali būti priskirtas vienai iš šių kategorijų: testavimas, turintis didelę įtaką tolimesniam mokymuisi (angl. *high-stakes tests*), arba testavimas, kurio rezultatai turi nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi (angl. *small-stakes tests*).

Atliekant testavimą, turintį didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, siekiama bendrai įvertinti mokinių mokymosi pasiekimus mokslo metų ar tam tikros ugdymo pakopos ir (arba) lygmens pabaigoje. Paprastai testuojama prieš pateikiant formalų mokinio pasiektos pažangos įvertinimą. Visose šalyse, išskyrus Belgiją (vokiškąją dalį ir Flandriją), Vokietiją, Ispaniją, Islandiją ir Lichtenšteiną, atliekamas bent vienas testavimas, turintis didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, vidurinio ugdymo lygmeniu (žr. 3

pav.). Daugelyje šalių testavimas, turintis didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, organizuojamas baigiant vidurinės mokyklos programą ir, remiantis jo rezultatais, siekiama gauti mokinio išsilavinimo pažymėjimą. Apytikriai pusėje šių šalių tokio testavimo rezultatais taip pat yra remiamasi atrenkant mokinius į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus. O mažesnė dalis šalių, kuriose atliekamas testavimas, turintis didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, remiasi testų rezultatais nukreipdamos mokinius į bendrojo arba vidurinio ugdymo įstaigas (žr. 4 pav.).

Pagrindinis tikslas, kurio siekiama atliekant testavimą, turintį nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, – įvertinti švietimo sistemų, kaip visumos, veiklos rodiklius, atskirų mokyklų ar mokinių pasiekimus, kurio rezultatai būtų panaudoti siekiant gerinti mokymo ir mokymosi kokybę. Daugiau nei pusė šalių ir (arba) regionų atlieka testavimą, turintį nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi. Kiek daugiau nei trijuose ketvirtadaliuose visų šalių (žr. 3 pav.) testuojama tik pagrindinio ugdymo lygmeniu. Daugelyje šalių pagrindiniai testavimo rezultatų vartotojai yra ir vietos (t. y. mokytojai, mokiniai ir jų tėvai), ir nacionalinio, ir (arba) regioninio lygmens (iš esmės politikos formuotojai). Vis dėlto Danijoje, Vokietijoje (palyginamieji testai ir mokymosi pasiekimų vertinimas, angl. *Comparison tests / learning assessments*, VERA), Lietuvoje, Liuksemburge (nacionaliniai testai, angl. *National Tests*), Maltoje, Rumunijoje ir Lichtenšteine (internetinė pritaikyta testavimo sistema, angl. *Web-based Adsaptive Test System*) testavimo rezultatais remiasi tik mokyklų lygmens suinteresuotieji dalyviai arba Belgijoje (vokiškojoje dalyje), Bulgarijoje, Prancūzijoje, Liuksemburge (standartizuoti testai, angl. *Standardised tests*) ir Islandijoje jais naudojasi tik nacionalinio lygmens politikos formuotojai. Kitaip tariant, pastaruoju atveju mokytojai ir (arba) mokiniai nėra informuojami apie testavimo rezultatus.

Didžioji dalis šalių ir (arba) regionų atlieka kalbų mokėjimo testavimą keliose vidurinio ugdymo lygmens amžiaus grupėse. Daugelyje jų toks testavimas atliekamas ir pagrindiniu, ir vidurinio ugdymo lygmenimis (žr. 2 pav.). Be to, daugiausiai testuojami mokiniai, baigę tam tikrą ugdymo etapą arba privalomojo švietimo programą. Kaip ir tikėtasi, didžioji dalis testavimų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, yra rengiami tam tikro ugdymo etapo arba privalomojo ugdymo pabaigoje. Testavimų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, padėtis šioje srityje yra daug įvairesnė: tose šalyse, kuriose toks testavimas yra taikomas tik visos švietimo sistemos stebėsenai apskritai, testavimas, turintis nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, yra atliekamas tam tikro ugdymo etapo pabaigoje arba baigus mokytis pagal privalomojo ugdymo programą; kitose šalyse toks testavimas, kurio rezultatus siekiama panaudoti mokyklos ir (arba) mokinio mokymo(si) kokybei gerinti, arba, derinant abu šiuos tikslus su švietimo sistemos stebėsena, tam tikruose ugdymo etapuose yra atliekamas kiek dažniau (žr. 6 pav.).

Maždaug du trečdaliai aptariamų nacionalinių testų yra skirti bendrojo ir (arba) vidurinio švietimo tam tikros klasės mokinių pasiekimams patikrinti. Tačiau maždaug pusėje šių testavimų nebūtinai privalo dalyvauti visi mokiniai. Visi šie neprivalomi testavimai priklauso testavimų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, kategorijai visose šalyse, išskyrus Liuksemburgą (nacionaliniai testai, angl. *National Tests*, atliekami anglų, prancūzų ar vokiečių kalbų mokėjimui patikrinti ir skirti bendrojo ugdymo mokiniams), Lietuvą (standartizuoti užsienio kalbos pasiekimų lygio nustatymo testai) ir Juodkalniją (baigiamieji trečiojo ciklo žinių vertinimo testai; angl. *End of Third Cycle Assessment of Knowledge*). Aštuoniose šalyse ir (arba) regionuose yra parengtas tam tikra imtimi grindžiamas nacionalinis testavimas (Belgijoje (vokiškojoje dalyje ir Flandrijoje), Čekijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Norvegijoje). Dar dviejose šalyse (Ispanijoje ir Austrijoje) atliekami kai kurie

tik tam tikros imties nacionaliniai testavimai, priklausomai nuo to, kokie gebėjimai yra tikrinami (žr. 7 pav.).

Visose šalyse ir (arba) regionuose, išskyrus Belgiją (vokiškąją dalį ir Flandriją), yra atliekamas ne mažiau kaip vienas nacionalinis mokinių anglų kalbos mokėjimo testavimas. Tai rodo, kad anglų kalbai nacionalinėse ir mokyklų ugdymo programose yra skiriamas ypatingas dėmesys („EACEA/Eurydice“, 2012b). Iš tikrųjų, šios kalbos mokoma(si) daugiausia iš visų užsienio kalbų, o kai kuriais atvejais anglų kalba yra privalomas mokomasis dalykas. Europos šalyse mokinių pasiekimų lygis mokantis kitų populiariausių užsienio kalbų, tokių kaip prancūzų, vokiečių, ispanų, italų ir rusų, taip pat dažnai tikrinamas atliekant nacionalinius testus. Siekiant paaiškinti, kodėl kai kuriose šalyse ir (arba) regionuose yra parengti kalbų, kurių rečiau mokoma(si) Europoje, testai, reikia atsižvelgti į politines, istorines ir (arba) geografines sąlygas. Pavyzdžiui, Lenkijoje ir Norvegijoje yra atliekamas testavimas, kurio rezultatais remiamasi nustatant kaimyninių šalių (atitinkamai – Ukrainos ir Suomijos) kalbų mokėjimo lygį. Maždaug pusėje šalių ir (arba) regionų atliekami testavimai, kuriais nustatomas daugiau nei penkių kalbų mokėjimo lygis. Dažniausiai šie testavimai atliekami vidurinio ugdymo lygmeniu. Keliose šalyse (Airijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) ir Norvegijoje yra atliekama labai daug (atitinkamai – 23, 47, 20 ir 39) kalbų mokėjimo lygio nacionalinių testavimų (žr. 8 pav.).

Vienas iš svarbiausių tikslų mokant užsienio kalbos – išugdyti keturis pagrindinius komunikacinius – klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo – gebėjimus. Beveik pusė Europos šalyse atliekamų nacionalinių kalbų testavimų yra skirti visiems keturiems gebėjimams vertinti. Kaip ir buvo manyta, atsižvelgiant į konkrečias problemas, su kuriomis susiduriama vertinant, ypač atliekant nacionalinius testus, būtent gebėjimas kalbėti yra rečiausiai vertinama kalbinė kompetencija. Vis dėlto devynios šalys (Bulgarija, Danija, Italija, Nyderlandai, Austrija, Slovėnija, Slovakija, Jungtinė Karalystė ir Norvegija), kuriose yra atliekamas vienas ar daugiau nacionalinių testavimų, testų užduotis, skirtas kalbėjimo gebėjimams vertinti, parengė pačios (žr. 9 pav.).

Galima teigti, kad 2001 m. Europos Tarybos paskelbti Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys (BEKM) (angl. *Common European Framework of Reference for languages*) (CEFR) visoje Europoje turėjo didelį poveikį nacionaliniams testams, nes kiek daugiau nei pusė nacionalinių testų remiasi BEKM sukurta šešių lygių sistema. Kitaip tariant, šiek tiek daugiau kaip pusė tyrime dalyvavusių Europos šalių susiejo savo testų užduotis su vienu ar daugiau iš šešių BEKM nustatytų kalbos mokėjimo lygių (žr. 10 pav.). Šie šeši kalbos mokėjimo lygiai atitinka pradedančio (A1 ir A2), savarankiško (B1 ir B2) ir gero vartotojo (C1 ir C2) kalbinių gebėjimų lygius. Pagrindinio ugdymo lygmeniu atliekamuose testavimuose nustatyti A2 ir B1 aukščiausi lygiai pripažįstami atlikus daugelį nacionalinių testų (žr. 11 pav.). Vidurinio ugdymo pasiekimų testuose nustatytas aukščiausias kalbinių gebėjimų lygis yra B2 (žr. 12 pav.). Tačiau BEKM nustatyti lygiai nėra plačiai taikomi vertinant mokinio kalbos mokėjimo lygį. Tuo tikslu tik pusėje visų parengtų testų taikoma BEKM parengta kalbos mokėjimo lygių sistema (žr. 13 pav.).

Siekiant palyginti nacionalinių testų rezultatus, reikia įdiegti patikimą ir nuoseklią vertinimo tvarką. Testų rezultatus gali įvertinti balais ugdymo įstaigose, t. y. mokyklose, kuriose atliekamas nacionalinis testavimas, dirbantys mokytojai arba išorės vertintojai, t. y. mokytojai ar kiti darbuotojai, nedirbantys mokyklose, kuriose atliekamas nacionalinis testavimas, arba automatinio optinio skanavimo būdu. Daugelis vidaus ar išorės vertintojų yra specialiai išmokomi arba jiems pateikiamos rekomendacijos, kaip šį darbą atlikti įvertinant rezultatus balais.

Dvidešimt dviejose šalyse arba regionuose tik išorės vertintojai balais vertina atliekamų testavimų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatų nacionalinių testavimų kalbos mokėjimo lygiui nustatyti testų dalis, skirtas gebėjimui rašyti (žr. 14 pav.). Dar keturiose šalyse kai kurių organizuojamų nacionalinių kalbos mokėjimo testavimų rezultatus balais vertina išorės vertintojai. Likusiose tyrime dalyvavusiose šalyse ar regionuose vertinimą balais atlieka ir vidaus, ir išorės vertintojai, arba tik ugdymo įstaigoje dirbantys darbuotojai. Kalbant apie tas didelės įtakos turinčias testavimo dalis, kuriose vertinamas gebėjimas kalbėti, pažymėtina, kad jų rezultatų vertinimas balais yra mažiau centralizuotas nei gebėjimui rašyti skirtų dalių.

Didžiausius skirtumus, kai balais vertinami nedidelės įtakos turintys testų rezultatai, lemia šių testavimų tikslai. Didžiąją dalį testų, kuriais siekiama vykdyti visos švietimo sistemos stebėseną, rezultatų balais vertina išorės vertintojai. Tą patį galima pasakyti apie gebėjimų vertinimą balais. Vienintelės šalys, kuriose nacionalinio testavimo rezultatai, taikomi švietimo sistemos stebėsenai apskritai vykdyti, yra vertinami vidaus vertintojų, yra Vengrija ir Juodkalnija. Šalyse atliekamų daugelio testavimų turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, kurių svarbiausias uždavinys – įvertinti atskirų mokyklų, klasių ar mokinių veiklą, bet ne atlikti visos švietimo sistemos stebėseną, rezultatus, priešingai, balais vertina vidaus vertintojai. Vienintelės išimtys – Danija ir Lichtenšteinas (internetinė pritaikyta testavimo sistema, angl. *Web-based Adsaptive Test System*) (žr. 15 pav.).

ĮŽANGA

Per pastaruosius kelis dešimtmečius išaugo nacionalinio mokinių kompetencijų vertinimo svarba („European Commission/EACEA/Eurydice“, 2009). Tradiciškai toks vertinimas yra atliekamas mokinių pasiekimams įvertinti ir mokinio išsilavinimo pažymėjimui gauti, tačiau pastaruoju metu jis tapo svarbia švietimo sistemų stebėsenos priemone. Naujausios tendencijos Europos Sąjungos politikoje suteikė kalbų mokymuisi naują reikšmę ir ypač išaugo kalbų mokėjimo vertinimo svarba. Šiomis sąlygomis ypač naudinga aiškiai suprasti nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo tvarką įvairiose šalyse ir išanalizuoti pagrindines skirtingos organizavimo tvarkos ypatybes, nes tokios žinios sudaro tvirtą pagrindą formuojant naują politiką ir kuriant iniciatyvas.

Ataskaitos loginis pagrindas. Politinės aplinkybės

Skatinti Europos piliečius mokytis kalbų – jau daugelį metų aktualus Europos politikų uždavinys. Europos šalių kalbinė ir kultūrinė įvairovė – tai priežastis raginti mokytis kalbų. Tačiau turtingo Europos šalių palikimo išsaugojimas nėra vienintelis uždavinys. Mokytis kalbų šiuo metu reikia tam, kad Europa taptų tikra ir konkrečia savo piliečių realybe. Asmenims, mokantiems ne tik savo gimtąją kalbą, yra lengviau judėti iš vienos šalies į kitą siekiant pasinaudoti visos Europos Sąjungos švietimo ir darbo galimybėmis ir dėl to įgyti didesnę asmeninę, socialinę ir kultūrinę patirtį.

Lisabonos strategijoje buvo užsibrėžti ambicingi Europos siektini tikslai. Strategija tapo tikru lūžio tašku kuriant švietimo politiką Europos lygmeniu. Pradėjus Lisabonos strategijos įgyvendinimą, 2002 m. Barselonos Europos Vadovų Taryba paragino imtis tolesnių veiksmų „siekiant gerinti pagrindinius įgūdžius, visų pirma nuo mažens mokyti vaikus bent dviejų užsienio kalbų“ ir „sukurti kalbinės kompetencijos rodiklį“ ([1]). Kitose dutūkstantųjų metų pirmajame dešimtmetyje vykusių Europos Vadovų Tarybos susitikimų išvadose kalbų mokėjimo klausimams švietimo ir mokymo politikoje buvo skirta daugiau dėmesio. 2006 m., įgyvendinant idėją sukurti kalbinės kompetencijos rodiklį, Europos Sąjungos Tarybos išvadose buvo apibrėžti Europos kalbinės kompetencijos rodikliui skirti principai ([2]). 2008 m. Europos Vadovų Taryba paragino valstybes nares „bendradarbiauti, kad būtų skatinamas Europos bendradarbiavimas daugiakalbystės srityje“ ir imtis veiksmų „siekiant gerinti veiksmingą kalbų mokymą“ ([3]). Pagrindinis kalbinių kompetencijų vaidmuo taip pat buvo išryškintas platesnėje bendradarbiavimo švietimo ir mokymo programoje (t. y. Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje „ET 2020“) ([4]) (2009), taip pat platesnėje politinėje darbotvarkėje (Tarybos išvados dėl judumą didinančios kalbinės kompetencijos) ([5]) (2011).

([1]) 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonoje įvykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvados (angl. *Barcelona European Council, 15 and 16 March 2002. Presidency Conclusions*). SN 100/1/02 REV 1, p. 19. [.pdf] Dokumentas pateikiamas http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/barcelona_european_council.pdf [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

([2]) Tarybos išvados dėl Europos kalbinės kompetencijos rodiklio (angl. *Council conclusions on the European Indicator of Language Competence*). [Internetu] OL C172, 2006-07-25. Dokumentas pateikiamas http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52006XG0725(01)&from=EN [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

([3]) Tarybos išvados dėl daugiakalbystės. 2868-asis Švietimo, jaunimo ir kultūros tarybos posėdis (angl. *Council Conclusions on multilingualism*). Briuselis, 2008 m. gegužės 22 d., p. 4., 22 May 2008, p. 4. [.pdf] Dokumentas prieinamas http://www.eu2008.si/si/News_and_Documents/Council_Conclusions/May/0521_EYC-MULTILIN.pdf [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

([4]) 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvados dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos (ET 2020) (angl. *Council conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training ('ET 2020')*. OL C 119, 2009-05-28. [Internetu] Dokumentas pateikiamas http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009XG0528(01)&from=EN [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

([5]) 2011 m. lapkričio 28–29 d. Tarybos išvados dėl judumą didinančios kalbinės kompetencijos. 3128-asis Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdis (angl. *Council conclusions on language competences to enhance mobility. 3128th Education, Youth, Culture and Sport Council meeting*). Briuselis, 2011 m. lapkričio 28–29 d. [.pdf] Dokumentas pateikiamas http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d].

2012 m. buvo paskelbti pirmojo istorijoje Europos kalbinių kompetencijų tyrimo, kurį 2009 m. pradėjo vykdyti Europos Komisija, rezultatai („European Commission/SurveyLang“, 2012). Tyrimas apėmė 16 švietimo sistemų. Gauti rezultatai atskleidė didelius kalbų mokėjimo lygių skirtumus Europos šalyse. Politikos formuotojams ir kitiems suinteresuotiesiems dalyviams šie rezultatai tapo įrodymu, kad būtina labiau pasistengti siekiant skatinti ir tobulinti kalbų mokymą ir mokymąsi Europos šalių mokyklose. Tarybos išvadose dėl daugiakalbystės ir kalbinių kompetencijų tobulinimo (2014) pripažįstama, kad nacionalinė aplinka, kurioje mokoma(si) kalbų, yra sudėtinga ir įvairialypė. Išvadose taip pat pabrėžiama, kad kalbinių kompetencijų vertinimas galėtų padėti skatinti veiksmingą kalbų mokymą(si) mokykloje. Be to, Taryba prašo Komisijos „išnagrinėti galimybes vertinti kalbines kompetencijas valstybėse narėse, be kita ko, panaudojant nacionalinius duomenis, jei tokių yra([6])."

Tokiomis sąlygomis „Eurydice“ tinklas renka aprašui turimus nacionalinio kalbų testavimo rezultatus. Šios veiklos tikslas – palyginti pagrindinius visų nacionalinių testų, skirtų Europos šalių vidurinių mokyklų mokinių kalbų kompetencijoms įvertinti, ypatumus ir pateikti jų apžvalgą.

Ataskaitos aprėptis ir sąvokų apibrėžimai

Ši ataskaita skirta kalbų, kurių mokomi **pagrindinio ugdymo ir mokyklose organizuojamo profesinio mokymo programų 2 ir 3 švietimo sistemos lygmenų pagal** Tarptautinį standartizuotą švietimo klasifikatorių **(ISCED)** mokiniai mokėjimo nacionalinio testavimo tvarkai apžvelgti. Ataskaitoje vartojama sąvoka „nacionalinis testavimas“ reiškia „nacionalinį kalbų mokėjimo testavimą“.

Šioje ataskaitoje sąvoka **„nacionalinis testavimas“ –** tai standartizuoti testai ir (arba) egzaminai, kuriami centriniu (aukščiausiu) valdžios institucijų lygmeniu ir atliekami prisiimant atsakomybę. Standartizuoti testai ir (arba) egzaminai – tai bet kokios formos testavimas: a) į kurio tuos pačius (arba iš bendro klausimų banko atrinktus) klausimus privalo atsakyti visi testuojami mokiniai, ir b) kurio rezultatai yra vertinami taikant standartinį arba nuoseklų metodą. Duomenys apie tarptautinius testus arba tyrimus, tokius kaip „SurveyLang“, nėra renkami, net jei jie yra parengti remiantis centrinės valdžios institucijų sukurta orientacine sistema.

Ataskaitos tikslas – pateikti išsamią visų atliekamų pirmiau apibrėžtų nacionalinių testavimų apžvalgą. Vis dėlto itin išskirtiniais atvejais nebuvo įmanoma surinkti duomenų pagal visus aptariamus aspektus, taigi, šių testų rezultatai neskelbiami.

Šioje ataskaitoje sąvoka **„centrinės valdžios lygmuo“** reiškia aukščiausio lygmens švietimo valdžios instituciją, veikiančią didžiojoje dalyje visų tirtų šalių nacionaliniu (valstybės) lygmeniu. Kai kuriose šalyse kai kurios ar visos su švietimu susijusios sritys priklauso kitų valdžios lygmenų (bendruomenių, federalinių žemių (vok. *Länder*), autonominių bendruomenių ir pan.) kompetencijai. Kiekviena Belgijos, Vokietijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės teritorinė dalis ar regionas turi savo švietimo ministeriją.

Ataskaita apima visas, išskyrus mokymo (paprastai valstybines), regionines ir klasikines, tokias kaip lotynų ir senovės graikų, **kalbas**. Išimtis šioje taisyklėje – anglų ir airių kalbos Airijoje, suomių ir švedų kalbos Švedijoje, prancūzų ir vokiečių kalbos Liuksemburge, taip pat anglų kalba Maltoje. Airijoje, Suomijoje ir Liuksemburge paminėtosios kalbos yra valstybinės. Taigi, bet kuri iš jų gali būti pagrindinė mokymo mokykloje kalba, kitos iš dviejų gali būti mokoma kaip antrosios arba atskirais atvejais kaip

([6]) Tarybos išvados dėl daugiakalbystės ir kalbinių kompetencijų tobulinimo. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdis(angl. *Conclusions on multilingualism and the development of language competences. Education, Youth, Culture and Sport Council meeting*). Briuselis, 2014 m. gegužės 20 d. [.pdf] Dokumentas pateikiamas http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/142692.pdf [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

užsienio kalbos. Maltoje anglų kalba yra ir mokymo, ir antroji kalba. Kalbant apie regionines kalbas, išimtis – tik kalbos, kurių mokoma Jungtinėje Karalystėje ir Ispanijoje.

Šioje ataskaitoje sąvoka „kalbos“ reiškia tas kalbas, kurios patenka į tyrimo aprėptį. Tačiau kai kuriais atvejais, kai aptariami atskiri nacionalinio testavimo atvejai, gali būti vartojama sąvoka „užsienio kalbos“, nes į tyrimo aprėptį patenkančios kalbos didžiosios daugumos tyrime dalyvavusių šalių ugdymo programose yra laikomos užsienio kalbomis.

2014–2015 mokslo metai šioje ataskaitoje yra ataskaitiniai metai. Kai nacionalinis kalbų testavimas yra organizuojamas pagal rotacijos principą, ataskaitiniais laikomi tie metai, kuriais buvo testuojama. Tokiais atvejais ataskaitoje nėra sistemingai nurodoma, kuriais metais buvo testuojama. Ataskaita apima visas ES valstybes nares, taip pat Islandiją, Lichtenšteiną, Norvegiją, Turkiją, Juodkalniją ir Serbiją.

Ataskaitos turinys ir struktūra

Šios ataskaitos tikslas – pateikti išsamią informaciją apie pagrindinius ir svarbiausius nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo bruožus. Ataskaitoje siekiama atsakyti į šiuos klausimus:

- Kaip seniai yra vykdomi nacionaliniai mokinių kalbos mokėjimo testavimai?
- Kokių tikslų jais siekiama?
- Kiek mokinių yra testuojama?
- Kada testuojami mokiniai, kurios ugdymo programos ir kurių klasių mokiniai yra testuojami?
- Kokių kalbų mokėjimas yra testuojamas?
- Kurie gebėjimai (skaitymo, klausymo, rašymo ar kalbėjimo) testuojami?
- Ar testavimas yra susiejamas su Bendraisiais Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenimis (BEKM) ([7])?
- Nacionalinio testavimo rezultatus vertina vidaus ar išorės vertintojai?

Ataskaitos struktūra grindžiama 15 pagrindinių nacionalinių kalbos mokėjimo testavimų ypatybių analize. Kiekviena iš 15 pagrindinių ypatybių yra aptariama atskirame skyriuje su jam skirtu pavadinimu, – taip skaitytojui pristatomas ataskaitos turinys ir apibendrintai pateikiami svarbiausi rezultatai.

Darbo pradžioje esančiame skyriuje „Svarbiausi rezultatai“ pateiktos pagrindinės mintys, išplėtotos atliekant palyginamąją analizę.

Ataskaitos priede pateiktos kelios lentelės su išsamia informacija. Vienoje iš jų – visų nacionalinių testavimų, patekusių į šios analizės imtį, sąrašas.

([7]) Europos Sąjungos Taryba, 2001.

Metodologija ir informacijos šaltiniai

Duomenys buvo surinkti tyrime dalyvavusių šalių ekspertams ir (arba) „Eurydice“ tinklo atstovams jose atlikus trumpą apklausą. Pagrindiniai informacijos šaltiniai yra centrinės valdžios (aukščiausio) lygmens švietimo valdžios institucijų parengti oficialūs dokumentai.

Nacionalinių kalbos mokėjimo testavimų ypatybėms aprašyti ir analizuoti taikytas palyginamasis metodas.

Susitarimai

Ataskaitoje dažnai nurodomos **mokyklos klasės**. Visose šalyse pirma klasė yra laikoma pirmuoju lygmeniu pagal Tarptautinį standartizuotą švietimo klasifikatorių (ISCED) ([8]).

Testavimų skaičių galima vertinti įvairiais būdais. Testavimą galima vertinti kaip atskirą atvejį, jeigu jį atliekant tikrinami skirtingų klasių mokinių pasiekimai, skirtingų kalbų mokėjimo lygis ar skirtingi mokinių gebėjimai ir pan. Susitarta, kad šioje ataskaitoje nacionalinis testavimas yra laikomas atskiru atveju, jeigu jį atliekant tikrinami skirtingų klasių mokinių pasiekimai. Tačiau kai kuriose šalyse tas pats testavimas, t. y. vienas testas, kuriuo tikrinamas to paties kompetencijos lygio tų pačių kalbų mokėjimas ir mokinių gebėjimai siekiant tų pačių tikslų, gali būti atliekamas skirtingose klasėse. Pavyzdžiui, baigiant mokytis pagal vidurinio ugdymo programą, skirtingų klasių mokiniams leidžiama laikyti baigiamąjį egzaminą. Toks testavimas, nors ir atliekamas skirtingose klasėse, yra laikomas vienu ir tuo pačiu testavimu. Ir priešingai, jeigu toje pačioje klasėje yra atliekama daugiau testavimų, bet ne vienas, jie laikomi atskirais tik tais atvejais, jeigu jais siekiama skirtingų tikslų.

Šios paprastos pagrindinės taisyklės turi šias pasekmes, pavyzdžiui, jeigu toje pačioje klasėje atliekami testavimai nacionaliniu lygmeniu yra laikomi atskirais dėl to, kad yra tikrinami skirtingo skaičiaus mokinių (pvz., bendrojo ugdymo ar profesinio mokymo lygmens) pasiekimai arba skirtingi gebėjimai (kalbėjimo ar kiti), šioje ataskaitoje jie yra laikomi vienu ir tuo pačiu testavimu, jeigu jais siekiama to paties ar tų pačių tikslų.

Atliekant kai kuriuos šioje ataskaitoje aptartus nacionalinius testavimus, vienas ar daugiau iš keturių pagrindinių gebėjimų (kalbėjimo, klausymo, skaitymo ir rašymo) gali būti vertinami testo dalyse (pavyzdžiui, mokyklos parengtose dalyse), kurios nėra standartizuotos arba jų neparengė centrinės valdžios švietimo institucijos. Palyginamojoje analizėje nėra sistemingos informacijos apie mokyklos lygmeniu parengtas testų dalis.

([8]) Išsamesnė informacija – „European Commission/EACEA/Eurydice, 2014“. Šiame „Eurydice“ dokumente šalių švietimo sistemos yra susietos su ISCED lygmenimis (ISCED 2011).

KALBŲ MOKĖJIMO LYGIS VIDURINIO UGDYMO ĮSTAIGOSE: 2014–2015 MOKSLO METŲ EUROPOS NACIONALINIŲ TESTŲ REZULTATAI

Per pastaruosius du dešimtmečius išaugo nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo Europoje svarba

Ataskaitoje „Nacionalinis mokinių testavimas Europoje: tikslai, organizavimas ir rezultatų panaudojimas“ („European Commission/EACEA/Eurydice“, 2009) konstatuota, kad nacionalinis testavimas yra gana nauja mokinių pasiekimų vertinimo forma, kurios svarba nuo XX a. paskutiniojo dešimtmečio vis didėja. „Nacionalinis testavimas“ suprantamas kaip standartizuoti testai ir (arba) egzaminai, kuriami centriniu (aukščiausiu) valdžios institucijų lygmeniu ir atliekami jiems prisiimant atsakomybę. Standartizuoti testai ir (arba) egzaminai – tai bet kokios formos testavimas: a) į kurio tuos pačius (arba iš bendro klausimų banko atrinktus) klausimus privalo atsakyti visi testuojami mokiniai ir b) kurio rezultatai yra vertinami taikant standartinį arba nuoseklų metodą (žr. terminų žodyną, kuriame pateikti sąvokų apibrėžimai).

Nacionalinis testavimas išplito ir užsienio kalbų mokėjimui įvertinti. Kai kuriose šalyse kalbų mokėjimo testai jau daugelį metų yra įtvirtinti nacionalinėse švietimo sistemose. Pavyzdžiui, „imatrikuliacijos“ egzaminas (angl. *Matriculation Examination*), kuriuo Suomijoje vertinamas kalbų mokėjimas ISCED 3 lygmeniu, pirmą kartą buvo laikomas dar 1852 m. Bendrojo ir technologinio profilio bakalauro egzaminas (angl. *General and Technological Baccalaureate*) egzaminas ISCED 3 lygmeniu Prancūzijoje buvo įvestas 1853 m. Vis dėlto didžioji dalis nacionalinių kalbų mokėjimo testų buvo parengta per pastaruosius dvidešimt metų. Iš tikrųjų, daugiau nei pusę šių testų buvo pradėta atlikti nuo 2001 m.

Nors daugeliu atvejų dabartiniai nacionaliniai kalbų mokėjimo testavimai yra naujai parengiami, iš tikrųjų, trečdalis iš jų buvo sukurti mokyklose atliekamo kalbų mokėjimo vertinimo pagrindu. Pavyzdžiui, Bulgarijoje ISCED 2 lygmeniu mokyklose atliekamas kalbų mokėjimo vertinimas buvo atliekamas nuo 1998 m. Jis buvo patobulintas ir 2003 m. tapo nacionaliniu testavimu.

Kai kuriose šalyse netrukus po nacionalinio testavimo įvedimo testai buvo peržiūrėti ir pataisyti. Tai buvo atliekama neretai praplečiant testavimo aprėptį, siekiant apimti daugiau kalbų (žr. 8 pav.), įvertinti daugiau kalbinių gebėjimų (žr. 9 pav.) ar didinti tikrinamų mokinių skaičių (žr. 7 pav.).

Liuksemburgas, Malta ir Suomija – puikūs pavyzdžiai, parodantys, kaip per tam tikrą laiką šalyse padidėjo testuojamų kalbų skaičius:

- Liuksemburgas. Nacionalinis testavimas 9 klasės mokinių prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimo lygiui įvertinti buvo įvestas 2003 m. Papildomas anglų kalbos mokėjimo lygio vertinimas buvo įvestas 2011 m.

- Malta. 2 ir 3 lygmenys pagal ISCED klasifikaciją „Metiniai vidurinės mokyklos egzaminai“ buvo palaipsniui papildyti kalbų mokėjimo lygio vertinimu: anglų – 1947 m., italų – 1975 m., prancūzų, vokiečių ir arabų – 1976 m., ispanų ir rusų kalbų – 1989 m. Kita vertus, MATSEC viduriniojo ugdymo pažymėjimui (angl. *MATSEC Secondary Education Certificate*), kuris išduodamas pagal ISCED klasifikaciją bendrojo ugdymo 3 lygmens pabaigoje, gauti buvo leista vertinti italų kalbos mokėjimo lygį nuo 1980 m., anglų – nuo 1980 m., o prancūzų, ispanų ir rusų kalbų – nuo 1994 m.

- Suomija. Anglų kalbos mokėjimo lygis, atliekant 9 klasės užsienio kalbų (angl. *Foreign Languages in Grade 9*) testavimą, vertinamas nuo 1999 m. Šis testavimas 2003 m. buvo papildytas vokiečių, prancūzų ir rusų kalbų mokėjimo testais.

Kai kuriais atvejais kalbų mokėjimo lygio testavimai buvo papildyti ir nuosekliai didėjančiu skaičiumi vertinamų kalbinių gebėjimų. Pavyzdžiui, 2008 m. Švedijoje ispanų, prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimo lygio testavimais, atliekamais kompetencijų 2 lygio ISCED 2 ar 3 lygmenimis, buvo vertinami tik du kalbiniai gebėjimai, tačiau 2009 m. testavimai buvo išplėsti ir apėmė visų kalbinių gebėjimų (skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo) vertinimą. Taip pat 4 lygio ispanų kalbos kompetencijos testavimas (ISCED 3 lygmeniu), kuriuo 2010 m. buvo vertinamas tik vienas kalbinis gebėjimas, nuo 2012 m. apėmė visų kalbinių gebėjimų (skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo) vertinimą.

Kai kuriose šalyse, pavyzdžiui, Bulgarijoje, nacionalinių testų, kuriais iš pradžių buvo vertinamas tik vienos amžiaus grupės mokinių kalbų mokėjimo lygis, aprėptis buvo nuosekliai plečiama. Bulgarijoje ISCED 2 lygmeniu atliekamas nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Evaluation*) buvo įvestas 2003 m., tačiau nuo 2005 m. jo aprėptis buvo išplėsta – buvo apimtas profesinio mokymo ir rengimo 8 klasės mokinių, kurie lankė intensyvaus užsienio kalbų mokymosi kursus, kalbų mokėjimo lygio vertinimas.

1 pav. Pirmą kartą organizuoto nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo metai, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

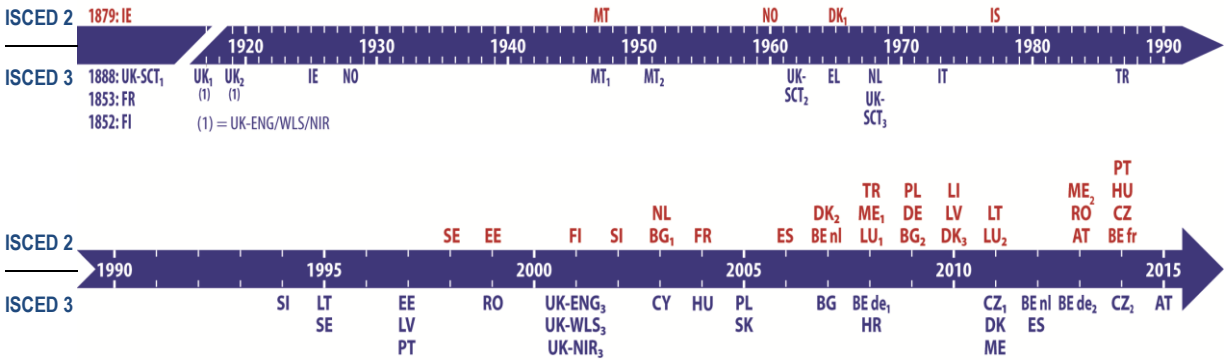

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Šiame paveikslėlyje pavaizduoti metai, kai buvo pirmą kartą organizuoti nacionaliniai kalbų mokėjimo testavimai. Nepaisant to, ar dabar organizuojami testavimai yra kitokie, ar ne, paveikslėlyje pavaizduoti tie metai, kai nacionaliniai kalbų mokėjimo testavimai buvo pirmą kartą atliekami turint tokį patį tikslą kaip ir dabar.

Šalys ar regionai, kurių tam tikru ugdymo lygmeniu buvo atliekamas daugiau nei vienas nacionalinis testavimas, yra pažymėti tiek kartų, kiek kartų tokie testavimai buvo atlikti. Tokiais atvejais šalis ženklinamieji akronimai yra sunumeruoti.

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Danija: vidurinės mokyklos baigiamieji egzaminai (angl. *Upper Secondary Leaving Examinations*), organizuojami 12–13 klasėje, pirmą kartą buvo įvesti 2011 m. vienoje iš ugdymo programų (EUX programoje, kurioje derinamas bendrasis ugdymas ir profesinis mokymas). Apie kitas programas informacijos neturima.
Ispanija: diagramoje parodyti Valensijos ISCED 2 lygmens ir Katalonijos autonominių regionų ISCED 3 lygmens duomenys. Po Valensijos ISCED 2 lygmeniu nacionalinį kalbų mokėjimo testavimą atliko šie autonominiai regionai: Navaros ir Baskijos (2009 m.), Estremadūros ir Mursijos (2010 m.) bei Madrido (2012 m.). Po Katalonijos ISCED 3 lygmeniu nacionalinį kalbų mokėjimo testavimą atliko šie autonominiai regionai: Kanarų salų (2013 m.) ir Kantabrijos, Estremadūros ir Madrido (2014 m.).
Austrija: standartizuotas ir į kompetencijas orientuotas akademinių vidurinių mokyklų (AVM) mokinių imatrikuliacijos egzaminas

(angl. *Academic Secondary Schools (AHS) Standardised and Competence-oriented Matriculation Examination*) yra organizuojamas 12 klasėje. Visos šalies mastu jis buvo įvestas 2015 m., nors kai kuriose akademinėse vidurinėse mokyklose jis pradėtas organizuoti 2014 m.
Serbija: duomenų nėra.

Testavimas atliekamas šiose diagramoje nepavaizduotose šalyse (žr. 1 lentelę priede):

Lietuva: užsienio kalbos kalbėjimo dalies įskaita 12 klasės mokiniams pirmą kartą buvo organizuota 2002 m.
Liuksemburgas: nacionalinis prancūzų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Test in French*) ir nacionalinis vokiečių kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Test in German*) (ISCED 2 lygmeniu) pirmą kartą buvo atlikti 2003 m.
Vengrija: dar du nacionaliniai testavimai – tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*) (ISCED 2 lygmeniu) – pirmą kartą buvo atlikti 2013 m.
Slovėnija: profesinio mokymo imatrikuliacijos egzaminas (angl. *Vocational Matriculation Examination*) 13 klasėje pirmą kartą buvo organizuotas 2002 m.
Lichtenšteinas: internetinė pritaikyta 8 klasės mokinių testavimo sistema (angl. *Web-based Adaptive Test System: Grade 8 pupils*) pirmą kartą buvo pritaikyta 2006 m.
Norvegija: programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminas: I, II arba III lygio anglų ir (arba) užsienio kalbų (12–13 klasėms) (angl. *Examination in Programme Subjects: English and/or Foreign Languages level I, II or III' (grades 12/13)*) pirmą kartą buvo organizuotas 2007 m.

Daugelyje šalių nacionalinis kalbų mokėjimo testavimas atliekamas ir pagrindinio, ir vidurinio ugdymo lygmenimis

Didžiojoje daugumoje Europos šalių ar regionų nacionalinis testavimas įvedamas kalbiniams gebėjimams vertinti keliose, ne vienoje, vidurinio ugdymo klasėse. Dažniausiai toks testavimas atliekamas ISCED 2 ir 3 lygmenimis.

Daugelyje švietimo sistemų skirtingas nacionalinis testavimas atliekamas bent dviejose skirtingose vidurinio ugdymo klasėse (žr. 2 pav.). Tačiau tai nereiškia, kad visi mokiniai dalyvauja švietimo sistemų organizuotame testavime, nes testavimas gali būti skirtas, pavyzdžiui, skirtingo amžiaus mokinių grupėms. Apytikriai ketvirtadalis šalių švietimo sistemų organizuoja nacionalinį kalbų mokėjimo testavimą tik vienoje klasėje, o didžioji jų dauguma atlieka testavimą trijose ar daugiau klasių.

2 pav. Klasių, kuriose įvairus nacionalinis kalbų mokėjimo testavimas atliekamas ISCED 2 ir 3 lygmenimis, skaičius, 2014–2015 mokslo metai

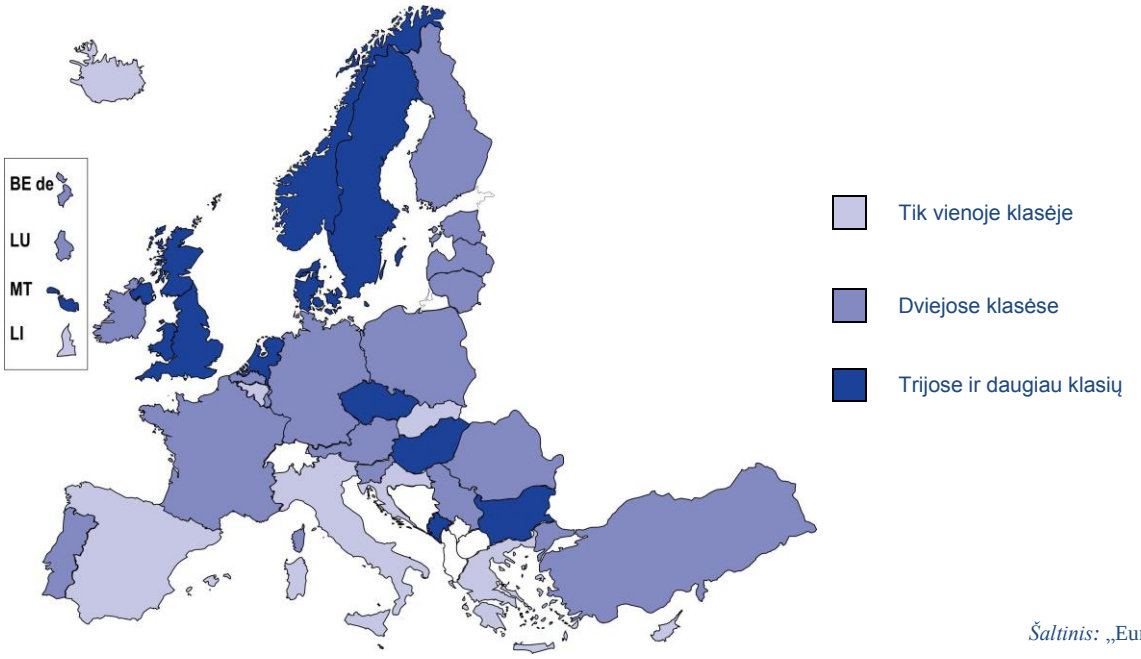

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Šiame paveikslėlyje parodytas klasių, kuriose yra atliekamas nacionalinis testavimas, skaičius. Tose šalyse, kuriose tas pats testavimas gali būti atliekamas skirtingose klasėse, yra laikoma, kad testavimas yra atliekamas tik vienoje klasėje.
Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Ispanija: mokinių kalbų mokėjimo lygis yra vertinamas 8 klasėje (ISCED 2 lygmeniu) Valensijoje, Mursijos, Navaros ir Baskijos autonominiuose regionuose, o Kanarų salų, Kantabrijos ir Katalonijos autonominiuose regionuose – 10 klasėje (ISCED 3 lygmeniu). Estremadūros ir Madrido autonominiuose regionuose mokinių kalbų mokėjimo lygis yra vertinamas ir 8, ir 10 klasėse.
Liuksemburgas: nacionalinis anglų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National tests in English*) organizuojamas ISCED 2 lygmeniu, atliekamas 9 klasėje ir yra skirtas pagal technologinio profilio ugdymo programą besimokantiems mokiniams, o pagal bendrojo ugdymo programą besimokantys mokiniai šiuos testus laiko 8 klasėje.
Švedija: ISCED 3 lygmeniu yra organizuojami skirtingi testavimai, kurių metu vertinamas skirtingų klasių mokinių skirtingų kalbų mokėjimo lygis.

Labiausiai paplitusi bendra praktika – vertinti mokinių kalbų mokėjimo lygį pagal ISCED ir 2, ir 3 lygmenis. Kai kuriose šalyse yra vertinamas tik vieno iš dviejų lygmenų mokinių kalbų mokėjimo lygis. Iš tų šalių švietimo sistemų, kuriose mokinių kalbų mokėjimo lygis vertinamas daugiau nei kartą per visą kursą viename iš dviejų švietimo lygmenų, trijose šalyse (Vokietijoje, Liuksemburge ir Serbijoje) testuojama ISCED 2 lygmeniu, o vokiškojoje Belgijos dalyje ir Jungtinėje Karalystėje – ISCED 3 lygmeniu. Iš tų šalių švietimo sistemų, kuriose mokinių kalbų mokėjimo lygis yra vertinamas tik vienoje klasėje, mažojoje jų dalyje (Graikijoje, Kroatijoje, Italijoje, Kipre ir Slovakijoje) testuojama ISCED 3 lygmeniu.

Daugelio nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo rezultatai turi didelės įtakos mokinių tolimesniam mokymuisi

Šalys naudoja nacionalinius kalbų mokėjimo testus siekdamos įvairių tikslų. Testai šioje ataskaitoje yra priskiriami dviem pagrindinėms kategorijoms.

Pirmajai kategorijai priskiriami testai, kuriais remiamasi siekiant įvertinti mokinių pasiekimus mokslo metų ar tam tikros ugdymo pakopos pabaigoje, prieš pateikiant formalų mokinio pasiektos pažangos įvertinimą. Testų rezultatais remiamasi išduodant mokinio išsilavinimo pažymėjimą arba priimant svarbius sprendimus dėl tolesnio mokymosi, pavyzdžiui, mokinių perkėlimo į aukštesnę klasę, jų nukreipimo, atrankos į aukštojo mokslo kursus ar įstaigas ir pan. Šiai kategorijai priskiriami testai yra vadinami **testais, turinčiais didelę įtaką tolimesniam mokymuisi.**

Pagrindinis tikslas, kurio siekiama antrajai kategorijai priskiriamais testais, – apskritai įvertinti visos švietimo sistemos, mokyklų ar asmeninius mokinio pasiekimus siekiant gerinti mokymo(si) kokybę. Tokių testų rezultatai neturi formalaus poveikio tolesniam mokinio mokymuisi, dėl to šie testai dažnai vadinami **testais, turinčiais nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi.**

Nors galima nustatyti pagrindinį nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo tikslą, reikėtų turėti omenyje, kad atliekant nacionalinį testavimą siekiama kelių tikslų, apimančių abi pagrindines kategorijas. Pavyzdžiui, testavimo, kurio pagrindinis tikslas – pagrįsti sprendimus dėl mokinio tolesnio mokymosi, rezultatai yra dažnai naudojami ir visos švietimo sistemos ar atskirų mokyklų stebėsenai vykdyti („European Commission/EACEA/Eurydice“, 2009, p. 24). Tačiau šioje ataskaitoje šis konkretus aspektas nebus toliau tiriamas. Remiantis testų rezultatais, turinčiais didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, svarbiausiu tikslu bus laikoma, kaip parodyta toliau, mokinio pažanga.

3 pav. Testų, turinčių didelę ir nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, pasiskirstymas pagal šalis, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

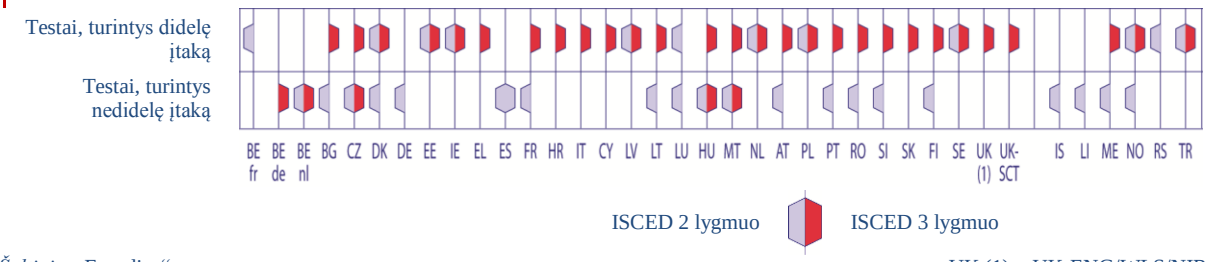

Šaltinis: „Eurydice“.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Paaiškinimas

Testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatais remiamasi pagrindžiant sprendimus dėl tolesnio mokinio mokymosi, įskaitant išsilavinimo pažymėjimo išdavimą, mokinių paskirstymą toliau mokytis 2 ar 3 ISCED lygmenimis (mokinių nukreipimą mokytis pagal atitinkamą kryptį ar ugdymo programą), ar atrenkant mokinius į aukštojo mokslo kursus ar įstaigas (žr. 4 pav. dėl išsamesnės informacijos).

Testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi rezultatai neturi formalaus poveikio tolesniam mokinio mokymuisi. Jais siekiama pagrindinio tikslo – įvertinti švietimo sistemos pasiekimus apskritai, siekiant reikiamai priderinti politinius sprendimus, arba įvertinti pasiekimus ir pagrįsti sprendimus, kaip gerinti mokymo(si) kokybę mokyklos ar mokinio lygmenimis.

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai. Išsamesnė informacija apie kiekvieno nacionalinio kalbų mokėjimo testavimo pagrindinį (-ius) tikslą (-us) – priede pateiktose 2 ir 3 lentelėse.

Beveik visose šalyse yra atliekami nacionaliniai kalbų mokėjimo testavimai, kurių rezultatai turi įtakos tolesniam mokinių mokymuisi (žr. 3 pav.). 16-oje šalių ar regionų yra atliekami tik šios rūšies testavimai. Atitinkamai mažiau šalių organizuoja nacionalinį kalbos mokėjimo testavimą, turintį nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi. Šios rūšies testavimas yra atliekamas kiek daugiau nei pusėje tyrime dalyvavusių šalių ar regionų ir yra vienintelis toks testavimas, atliekamas Belgijoje (vokiškojoje dalyje ir Flandrijoje), Vokietijoje, Ispanijoje, Islandijoje ir Lichtenšteine. Tačiau Belgijoje (vokiškojoje dalyje), įgyvendinant naująją Regioninės plėtros koncepciją (angl. *Regional Development concept*), kuri įsigaliojo nuo 2015 m. gegužės mėn., planuojama iki 2017–2019 m. įvesti nacionalinius kalbos mokėjimo testus, kurių tikslas – mokinio išsilavinimo pažymėjimas.

Žiūrint į šioje ataskaitoje aptariamus visus nacionalinius testavimus (žr. 1 lentelę priede), taip pat akivaizdžiai matyti, kad nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką, yra daugiau nei testų, turinčių mažą įtaką tolimesniam mokymuisi ir kurie neturi formalios įtakos tolesniam mokinių mokymuisi. Iš tikrųjų, beveik du trečdaliai testų gali būti priskirti pirmajai kategorijai, o antrajai kategorijai priskirtini testai sudaro kiek daugiau nei vieną trečdalį visų nacionalinių kalbos mokėjimo testų.

Testavimai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, daugiausiai atliekami ISCED 3 lygmeniu. Apytikriai trys ketvirtadaliai tokių testavimų yra atliekami šiuo švietimo lygmeniu, o testavimai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, – tik ISCED 3 lygmeniu. Tačiau devyniose šalyse ar regionuose (Danijoje, Estijoje, Airijoje, Latvijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Švedijoje, Norvegijoje ir Turkijoje) kalbų mokėjimo testavimai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, yra atliekami ISCED ir 2, ir 3 lygmenimis, o Belgijoje (prancūziškojoje dalyje), Liuksemburge ir Serbijoje – tik ISCED 2 lygmeniu. Penkiose šalyse ar regionuose (Belgijoje (Flandrijoje), Čekijoje, Ispanijoje, Vengrijoje ir Maltoje) ISCED ir 2, ir 3 lygmenimis yra atliekami kalbų mokėjimo testavimai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi. Belgijoje (vokiškojoje dalyje) kalbų mokėjimo testavimas, turintis nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, atliekamas tik ISCED 3 lygmeniu.

Testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatais dažnai remiamasi sprendžiant, ar išduoti mokinio išsilavinimo pažymėjimą

Jei nacionalinių kalbų mokėjimo testų rezultatai turi įtakos tolesniam mokinio mokymuisi (žr. 3 pav.), jie beveik visada tampa pagrindu sprendžiant, ar išduoti mokinio, baigusio pagrindinio ar vidurinio ugdymo programą, išsilavinimo pažymėjimą. Pažymėjimu patvirtinama, kad yra užbaigtas tas ugdymo lygmuo ar atskirais atvejais – pakopa, ir paprastai suteikiama galimybė mokytis aukštesniu švietimo lygmeniu. Nacionalinių kalbos mokėjimo testų rezultatų svarba išduodant mokinio išsilavinimo pažymėjimą skirtingose šalyse, priklausomai nuo mokinio vertinimo kultūros jose, yra nevienoda. Pavyzdžiui, testavimo rezultatai gali būti svarstomi ir vertinami arba drauge su mokinio baigiamojo darbo vertinimu ir per mokslo metus gautais pažymiais, arba su baigiamojo mokyklinio egzamino

rezultatais. Nacionalinio testo rezultatai gali būti ir vieninteliu pagrindu sprendžiant, ar išduoti mokinio išsilavinimo pažymėjimą ([9]).

([9]) Išsamesnės informacijos apie mokinių vertinimo formas, nuo kurių priklauso, ar išduodamas mokinio išsilavinimo pažymėjimas baigus ISCED 2 ir 3 lygmenis, šaltinis: „European Commission/EACEA/Eurydice“, 2012a, p. 163–168.

4 pav. Kalbų mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, naudojimas priimant sprendimus dėl tolesnio mokinių mokymosi, ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

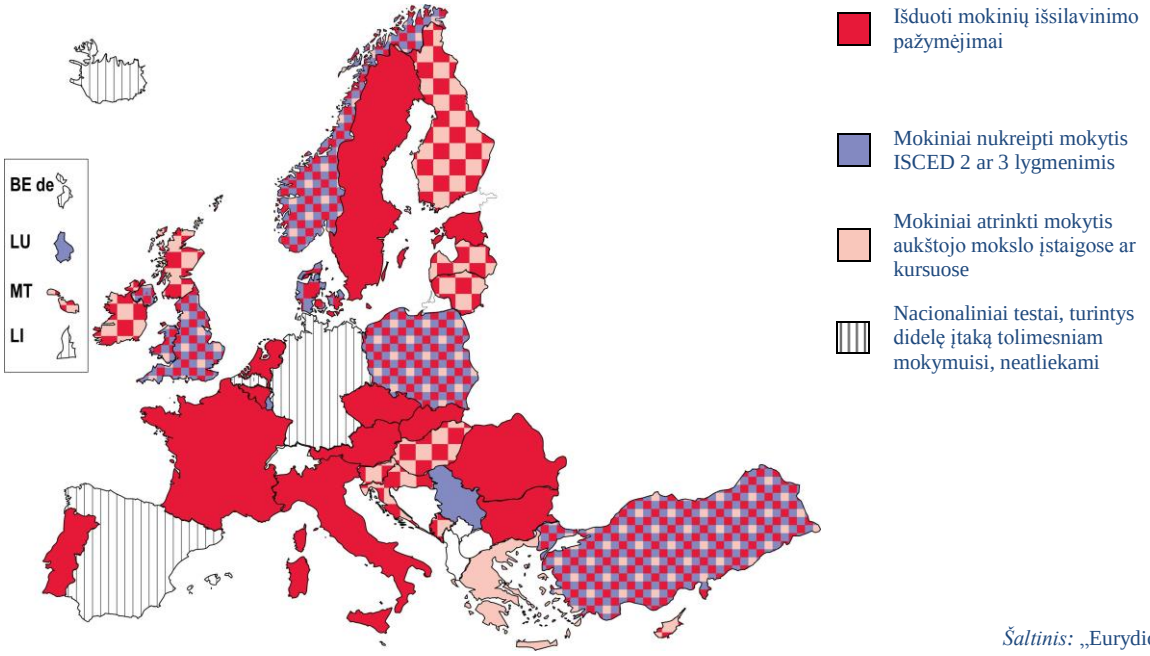

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatais remiamasi pagrindžiant sprendimus dėl tolesnio mokinio mokymosi, įskaitant išsilavinimo pažymėjimo išdavimą, mokinių paskirstymą toliau mokytis ISCED 2 ar 3 lygmeniu (mokinių nukreipimą mokytis pagal atitinkamą kryptį ar ugdymo programą), ar atrenkant mokinius į aukštojo mokslo kursus ar įstaigas. Pastaruoju teiginiu apibūdinamos centralizuotai valdomos ar visos šalies sistemos, kuriose be to, kad reikalaujama sėkmingai baigti vidurinio ugdymo programą, nacionalinių kalbos mokėjimo testų, kurie atliekami ISCED 3 lygmeniu, rezultatai yra naudojami siekiant atrinkti mokinius toliau mokytis aukštojo mokslo įstaigose ar kursuose ([10]).

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai. Priklausomai nuo to, kurioje šalyje atliekami, testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokymuisi, gali būti organizuojami ISCED arba 2, arba 3 lygmeniu, arba abiem nurodytais lygmenimis. Išsamesnė informacija apie tai, kuriais ISCED lygmenimis yra atliekami aptarti testai, ir apie tai, kokią įtaką nacionalinių testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatai turi tolesniam mokinių mokymuisi kiekvienoje šalyje, – priede pateiktose 2 ir 3 lentelėse.

Šalių duomenys

Liuksemburgas: nacionalinių testų (angl. *National Tests*) anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimui įvertinti, kurie atliekami siekiant nukreipti mokinius mokytis pagal tinkamos krypties programą ISCED 3 lygmeniu, rezultatais remiamasi tik nukreipiant mokinius, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo technologinio profilio programą.
Švedija: nacionalinių testų (angl. *National tests*) rezultatai, rodantys mokinių pasiekimų lygį, yra naudojami kaip pagalbiniai mokytojams atliekant holistinį mokinių pasiekimų vertinimą ir skiriant baigiamuosius balus, tačiau nėra pateikiami išduodant mokinių išsilavinimo pažymėjimus.

Penkiose iš tyrime dalyvavusių šalių, kuriose nacionalinių kalbos mokėjimo testavimų rezultatai yra naudojami išduodant mokinių išsilavinimo pažymėjimus, jie taip pat turi įtakos nukreipiant mokinius mokytis į ISCED 3 lygmenį. Taigi, pažymiais, kuriais įvertinami pagrindinio ugdymo programą baigusių (Lenkijoje ir Turkijoje) ar ISCED 3 lygmeniu besimokančių (Jungtinėje Karalystėje, konkrečiai – Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) mokinių, atlikusių nacionalinius testus, pasiekimai, remiamasi nukreipiant mokinius mokytis į atitinkamą vidurinio ugdymo lygmens kryptį ar programą. Norvegijoje, remiantis pažymiais, priimami sprendimai dėl to, kuriuos mokinius priimti mokytis aukštesnio lygmens ugdymo programose, kuriose vietų skaičius mažesnis, palyginti su kandidatų skaičiumi.

([10]) Reikalavimai stojantiems į aukštojo mokslo įstaigas: žr. šalių nacionalinių švietimo sistemų aprašymus (7 skyrius), kurie prieinami „Eurydice“ interneto svetainėje (https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Countries).

Nacionalinių kalbų mokėjimo testų rezultatai gali turėti įtakos tolesniam mokinių mokymuisi ir kalbant apie galimybes mokytis ISCED 2 ar 3 lygmenimis, net jeigu į tuos rezultatus nėra atsižvelgiama išduodant mokinių išsilavinimo pažymėjimus. Liuksemburge nacionalinių testų (angl. *National Tests*) anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimui įvertinti rezultatais remiamasi, mokinius, kurie mokosi pagal pagrindinio ugdymo technologinio profilio programą, nukreipiant mokytis į ISCED 3 lygmens įvairių krypčių programas. Serbijoje nacionalinių kalbų mokėjimo testų, kuriuos atlieka 6 ir 8 klasių mokiniai, rezultatai nulemia, kokiose klasėse – dvikalbėse klasėse ar filologinio profilio gimnazijose ir klasėse – mokiniai mokysis.

14-oje šalių (žr. 4 pav.) pažymiai, kuriais įvertinamas ISCED 3 lygmens mokinių, atliekančių testus mokinių išsilavinimo pažymėjimams gauti, kalbų mokėjimo lygis, turi įtakos galimybėms toliau mokytis ir pasirenkant kursą. Be to, Graikijoje baigusieji vidurinę mokyklą mokiniai turi išlaikyti dabartinių užsienio kalbų egzaminą (angl. *Modern Foreign Languages Examination*), kad galėtų stoti į kai kurių aukštojo mokslo įstaigų fakultetus, nors į tokio nacionalinio testo rezultatus neatsižvelgiama išduodant vidurinio išsilavinimo pažymėjimą.

Pusės kalbų mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, rezultatais remiamasi ir mokyklos, ir visos švietimo sistemos lygmeniu

Pagrindinis tikslas, kurio siekiama testais, turinčiais nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, pateikti aiškų asmeninių mokinio pasiekimų vaizdą siekiant gerinti mokymo ir mokymosi kokybę. Testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokymuisi, dar yra skirstomi pagal tai, kokiu lygmeniu gautais rezultatais ketinama remtis: tai rezultatai, kuriais remiasi politikos formuotojai siekdami tobulesnės visos švietimo sistemos, rezultatai, kuriais remiasi mokyklų vadovai, mokytojai ar net mokiniai ir jų tėvai mokyklos lygmeniu.

Apytikriai du trečdaliai visų kalbų mokėjimo testų, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, yra atliekami siekiant vykdyti visos švietimo sistemos veiksmingumo stebėseną. Testų rezultatais remiamasi lyginant konkrečios mokinių grupės mokymosi pasiekimus ir užsibrėžiant ugdymo programos tikslus, taip pat kad būtų galima atitinkamai pagrįsti spendimus dėl nacionalinės švietimo politikos, visų pirma sprendimus dėl pakeitimų užsienio kalbų mokymo(si) programoje.

Švietimo sistemos stebėsena – vienintelis tikslas, kurio siekiama Belgijoje (vokiškojoje dalyje), Bulgarijoje, Liuksemburge (standartizuoti testai (angl. *Standardised tests*)) ir Islandijoje organizuojamais testais, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi. Šiose šalyse mokytojai negauna informacijos apie savo klasės mokinių pasiekimų lygį ar mokyklos pasiekimus. Stebina tai, kad nacionalinius testavimus, organizuojamus siekiant vykdyti visos švietimo sistemos stebėseną, neatlieka tik tam tikra mokinių imtis. Belgijoje (vokiškojoje dalyje) ir Prancūzijoje stebėsenai skirti testavimai yra atliekami pasirinktinai, o Bulgarijoje ([11]), Liuksemburge ir Islandijoje testus atlikti privalo visi mokiniai.

Daugybėje šalių nacionaliniai kalbų mokėjimo testavimai yra atliekami siekiant apskritai stebėti švietimo sistemą ir remiantis testavimo rezultatais mokyklų veiklai gerinti. To siekiama atliekant tam tikros mokinių imties testavimą Belgijoje (Flandrijoje), Čekijoje, Vokietijoje (nacionalinio kalbų mokėjimo vertinimo tyrimas (angl. *Assessment Study on Languages*), Slovėnijoje ir Suomijoje. Be to, Ispanijoje, Vengrijoje, Austrijoje, Portugalijoje, Juodkalnijoje, Lichtenšteine, šalyse, kuriose vykdomi

([11]) Bulgarijoje nacionalinį išorės testavimo egzaminą (angl. *National External Examination*) laiko visi 7 klasių mokiniai, taip pat visi bendrojo ugdymo mokyklų ar profesinio mokymo įstaigų 8 klasių mokiniai, kurie intensyviai mokosi užsienio kalbų.

nustatyto turinio standartų testavimai (angl. *Defined Content Standards Tests*), ir Norvegijoje nacionalinių kalbų mokėjimo testavimų, kuriuose dalyvauja visi mokiniai, rezultatais taip pat remiamasi ir švietimo sistemos, ir mokyklos lygmeniu.

5 pav. Pagrindiniai nacionalinių kalbų mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatų panaudojimo tikslai, ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

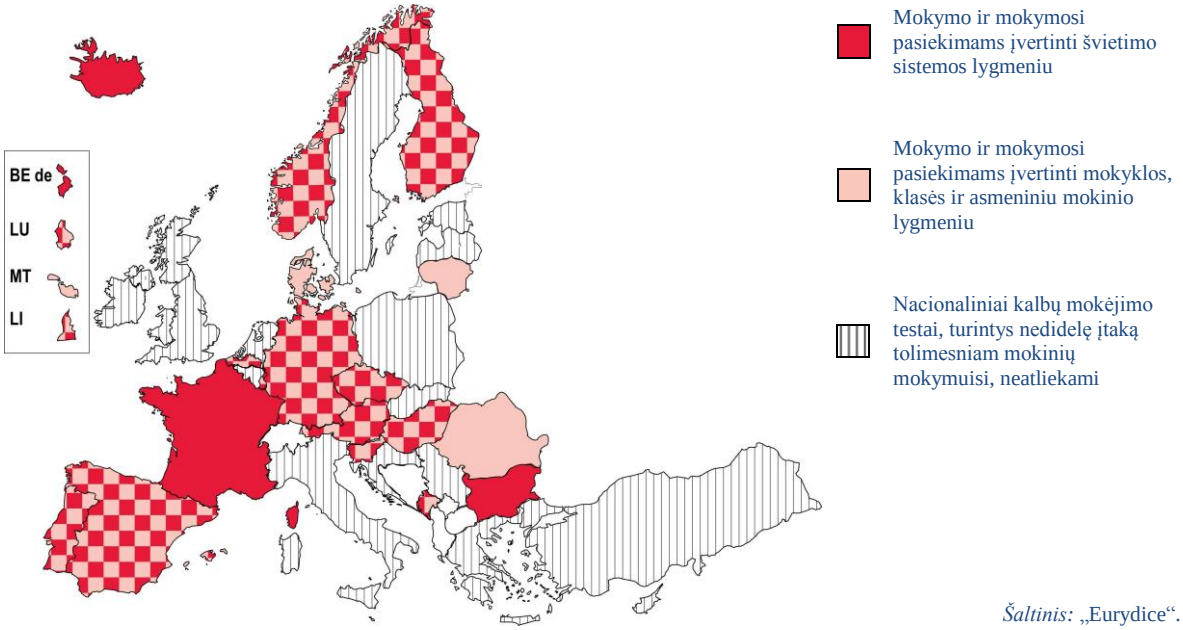

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatai neturi formalaus poveikio tolesniam mokinio mokymuisi. Pagrindinis tikslas, kurio siekiama šiais testais, – apskritai įvertinti visos švietimo sistemos pasiekimus, siekiant atitinkamai koreguoti švietimo politiką, arba įvertinti mokyklos ar asmeninius mokinio mokymo(si) pasiekimus ir, remiantis gautais rezultatais, juos gerinti.
Šachmatų langeliais pažymėtose šalyse yra susidariusios iš esmės dvi situacijos:

A) vieno testo, turinčio nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi ir kuris yra organizuojamas konkrečioje šalyje, rezultatais remiamasi vertinant mokymo(si) pasiekimus visos švietimo sistemos ir mokyklos, klasės ir asmeniniu mokinio lygmenimis,
B) dviejų ar daugiau atskirų testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi ir kurie yra organizuojami konkrečioje šalyje, rezultatais remiamasi vertinant mokymo(si) pasiekimus arba visos švietimo sistemos, arba mokyklos, klasės ir asmeniniu mokinio lygmenimis.

Kiekvienoje šalyje testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, organizuojami ISCED arba 2, arba 3 lygmenimis, arba abiem paminėtais lygmenimis.
Išsamesnė informacija apie tai, kuriais kiekvienos šalies ISCED lygmenimis yra atliekami testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, ir apie tai, kokiems tikslams yra naudojami testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, – priede pateiktoje 3 lentelėje.
Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Vokietija: federalinės žemės (vok. *Länder*) atsako už VERA testų atlikimą. Kiekvienoje federalinėje žemėje laikomasi savos tvarkos, kaip teikti informaciją apie testų rezultatus testuotoms institucijoms ar asmenims.
Lichtenšteinas: paveikslėlyje pateikta informacija apie nustatyto turinio standartų testavimus (angl. *Content Standards Tests*), o internetinės pritaikytos testavimo sistemos (angl. *Web-based Adaptative Test System*) rezultatai yra naudojami tik mokyklos, klasės ar asmeniniu mokinio lygmenimis.

Septyniose toliau išvardytose šalyse, priešingai, testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, yra organizuojami ne visos švietimo sistemos stebėsenos tikslais, nes nacionaliniu lygmeniu jų rezultatai nėra kaupiami. Šie testai yra skirti žemesniems (asmeniniams mokinio, klasės, mokyklos, savivaldybės) lygmenims.

- Danijoje nacionalinio testavimo (angl. *National Test*) rezultatų tikslines grupes sudaro mokytojai, mokyklų vadovai, mokinių tėvai ir savivaldybės.

- Vokietijoje mokytojai remiasi savo mokinių pasiekimų įvertinimo rezultatais, gautais atlikus VERA palyginamuosius testus (angl. *VERA Comparison Tests*) duomenimis grįstame cikliniame procese, kuriuo siekiama tobulinti mokymą pamokose.
- Lietuvos mokyklose standartizuotų užsienio kalbos pasiekimų lygio nustatymo testų rezultatais naudojamasi asmeniniu, klasės ir visos mokyklos lygmenimis.
- Liuksemburge pagrindinio ugdymo lygmeniu atliekami nacionaliniai testai (angl. *National Tests*) pirmiausia naudojami diagnostiniais tikslais vertinant mokinių asmenines kompetencijas.
- Maltoje mokyklos siunčia mokinių pasiekimo įvertinimo rezultatus, gautus išlaikius metinius vidurinės mokyklos egzaminus (angl. *Annual Secondary School Examinations*) mokinių tėvams, tokiu būdu juos informuodamos apie vaikų daromą pažangą.
- Rumunijoje nacionalinio įvertinimo kalbos ir komunikacinio turinio srityse (angl. *National Evaluation in the Language and Communication Curriculum Area*) rezultatais, įrašytais į mokinių pasiekimų registravimo dokumentus, remiasi mokytojai, rengdami individualius mokymosi planus ir konsultuodami mokinius.
- Lichtenšteine internetinės pritaikytos testavimo sistemos (angl. *Web-based Adaptive Test System*) rezultatais remiamasi mokyklos veiklos kokybės užtikrinimo vadyboje ir siekiant išsiaiškinti asmeninius mokinio mokymosi poreikius.

Nacionaliniai kalbų mokėjimo testai atliekami daugiausia baigus tam tikrą ugdymo programos lygmenį

Pusėje visų tyrime dalyvavusių Europos šalių ar regionų visi nacionaliniai kalbų testai organizuojami paskutinėje tam tikro ugdymo lygmens klasėje arba baigus mokyti(s) pagal privalomojo ugdymo programą. Beveik pusėje šalių ar regionų ši procedūra derinama su mokinių pasiekimų testavimu dar mokantis tam tikrame ugdymo lygmenyje. Žinomi tik keli atvejai, kai nacionaliniai testai organizuojami ne tam tikro ugdymo programos lygmens pabaigoje, bet mokiniams dar mokantis.

Pasirinktas metas atlikti nacionalinius testus, mokiniams mokantis pagal tam tikro ugdymo lygmens programą ar jos pabaigoje, paprastai priklauso nuo šiais testais siekiamų tikslų. Tikėtina, kad testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi ir kurie turi įtakos tolesniam mokinių mokymusi (žr. 4 pav.), dažniau atliekami tam tikro ugdymo programos lygmens pabaigoje. Testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi (žr. 5 pav.) ir kurių rezultatais iš esmės siekiama remtis siekiant tobulinti mokymo ir mokymosi kokybę, gali būti atliekami arba mokiniams dar mokantis tam tikru ugdymo programos lygmeniu, arba jį baigus.

Iš surinktų duomenų matyti, kad dauguma testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, yra atliekami tam tikro ugdymo programos lygmens pabaigoje arba privalomojo ugdymo pabaigoje, t. y. paprastai ISCED 3 lygmenyje. Šiame lygmenyje ugdymo programos dažniau būna lankstesnės, taigi, testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, nebūtinai yra atliekami, ypač Europos šiaurinės dalies šalyse, nurodyto ugdymo lygmens pabaigoje:

- Danijoje mokiniai laiko vidurinės mokyklos baigiamuosius egzaminus (angl. *Upper Secondary Leaving Examinations*), kurie gali būti organizuojami 11, 12 arba 13 klasėje ir yra skirti paskutinės bendrojo vidurinio ugdymo klasės mokiniams.

- Portugalijoje nacionalinis baigiamasis vidurinio ugdymo testas (angl. *National Secondary Education Final Test*) laikomas 11 klasėje, t. y. likus metams iki ISCED 3 lygmens pabaigos.
- Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje) nacionalinis 5 pakopos (angl. *National 5*) testas gali būti laikomas 11, 12 arba 13 klasėje, o aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Higher*) – 12 ar 13 klasėje, kuri yra ISCED 3 lygmens baigiamoji klasė.
- Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*) yra laikomas 12 klasėje (Šiaurės Airijoje – 13 klasėje), t. y. likus metams iki ISCED 3 lygmens pabaigos;
- Švedijoje nacionalinį testą (angl. *National Test*) galima laikyti 10, 11 ar 12 klasėje (jos visos priklauso ISCED 3 lygmeniui);
- Norvegijoje bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminus – anglų kalbos (angl. *Examinations in Common Core Subjects – English)* laiko 12 klasės, kuri nėra jokios programos baigiamoji klasė, mokiniai, kurie mokosi pagal ugdymo programas.

Kalbant apie testus, turinčius nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, matyti, kad čia padėtis daug įvairesnė ir tam tikru mastu priklauso nuo testavimu siekiamo tikslo. Tais atvejais, kai šiais testais remiamasi tik vykdant visos švietimo sistemos stebėseną, beveik visi jie yra atliekami tam tikro ugdymo lygmens pabaigoje arba baigus privalomojo ugdymo programą. Pagal tokią tvarką organizuojami visi testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, Belgijoje (vokiškojoje dalyje), Prancūzijoje, Liuksemburge ir Islandijoje. Bulgarijoje nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Examination*) atliekamas 7–8 klasėse, t. y. mokiniams mokantis tam tikru ugdymo programos lygmeniu ir jį baigus. Visose kitose šalyse organizuojami testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, nepaisant to, kurio švietimo lygmens pasiekimų stebėseną siekiama vykdyti – nuo visos švietimo sistemos iki mokinio asmeninių, testavimas yra atliekamas kiek dažniau mokiniams mokantis tam tikru ugdymo programos lygmeniu.

6 pav. Nacionalinių kalbų mokėjimo testų atlikimo ISCED 2 ir 3 lygmenimis laikotarpis, 2014–2015 mokslo metai

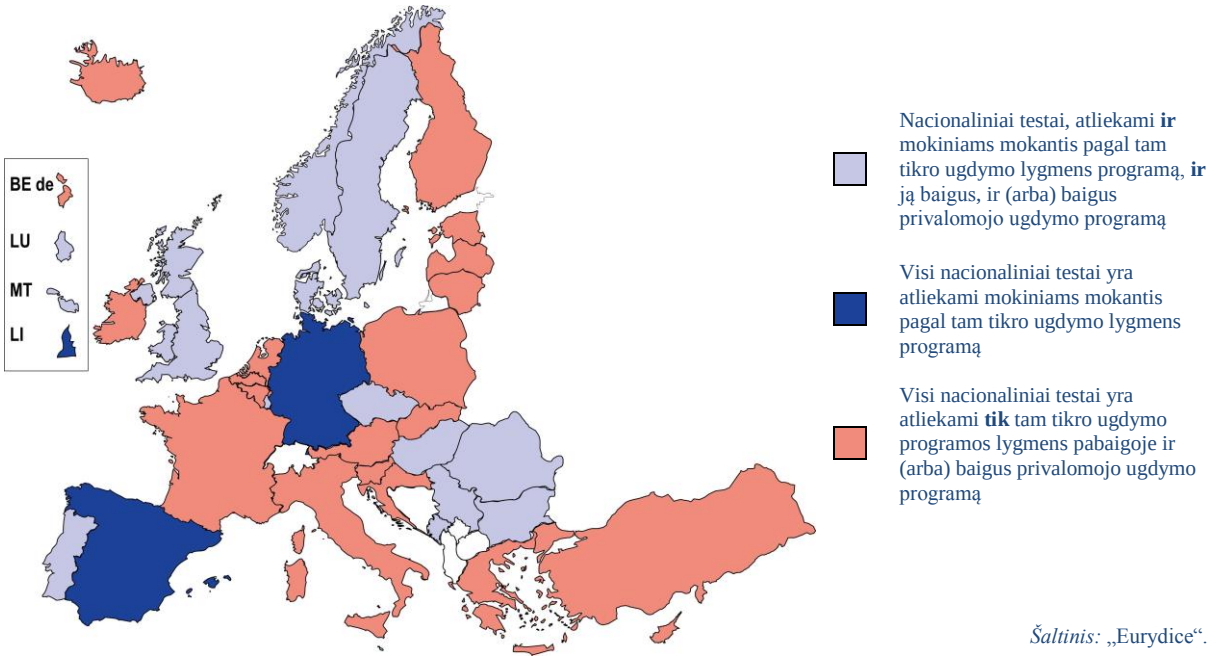

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Liuksemburgas: nacionalinį anglų kalbos testavimą (angl. *National Test in English*), kuris yra atliekamas ISCED 2 lygmens pabaigoje, laiko ne visi to ugdymo lygmens programą baigę mokiniai. Tik pagal technologinio profilio programą besimokantys mokiniai 9 klasėje atlieka testą, o mokiniai, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, jį atlieka 8 klasėje. Taigi, šis nėra įtrauktas į „tik tam tikro ugdymo programos pabaigoje atliekamų“ testų sąrašą.
Suomija: testų atlikimo laikotarpis nustatomas kas penkerius metus pagal Švietimo ir kultūros ministerijos vertinimo planą (angl. *Evaluation Plan of the Ministry of Education and Culture*). Žemėlapyje pavaizduota padėtis 2014–2015 mokslo metais.

Apytikriai dviem trečdaliais visų nacionalinių kalbų mokėjimo testų siekiama įvertinti visų mokinių kalbų mokėjimo lygį, tačiau tik maždaug pusė šių testų yra privalomi

Skirtingose šalyse mokinių, kurių kalbų mokėjimo lygį siekiama įvertinti testais, grupės pasirenkamos įvairiai. Testais gali būti siekiama įvertinti tam tikros klasės ar konkretaus ugdymo lygmens mokinių kalbų mokėjimo pasiekimus. Testai gali būti skirti mokinių, kurie mokosi kalbų, mokymosi pasiekimams įvertinti arba siekiant patikrinti tik tam tikros imties mokinių kalbų mokėjimo lygį. Be to, nacionaliniai testai gali būti arba privalomi, arba neprivalomi.

Nacionaliniai kalbų mokėjimo testai, kuriais siekiama įvertinti visų mokinių pasiekimų lygį

Beveik visose šalyse ir (arba) regionuose vidurinio ugdymo lygmeniu yra atliekamas bent vienas nacionalinis kalbų mokėjimo testavimas, skirtas visiems tam tikros klasės ar tam tikro ugdymo lygmens mokiniams (žr. 7 pav.). Priklausomai nuo to, kurioje švietimo sistemoje testavimas yra atliekamas, jis yra skirtas arba visiems ir bendrojo ugdymo, ir profesinio mokymo mokiniams, arba visiems tik pagal vieną iš nurodytų ugdymo programų besimokantiems mokiniams. Pavyzdžiui, jeigu vertinamas tam tikros klasės mokinių, kurie mokosi ir pagal bendrojo ugdymo, ir profesinio mokymo programas, kalbų mokėjimo lygis, tik keturiose iš visų šalių (Ispanijoje, Maltoje, Austrijoje ir Suomijoje) netestuojami mokiniai, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programą. Vis dėlto negalima teigti, kad šių pagal profesinio mokymo programas besimokančių mokinių kalbų mokėjimo lygis iš viso nėra vertinamas. Toks vertinimas gali vykti organizavus jį mokyklos lygmeniu.

Vis dėlto visų mokinių kalbų mokėjimo lygiui įvertinti testai nėra privalomi visiems mokiniams maždaug pusėje visų tyrime dalyvavusių šalių. Šie testai yra pasirenkami laisvai ir jie visi, išskyrus tris atvejus, yra testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi. Išimtiniai atvejai – tai Liuksemburgas (nacionaliniai testavimai (angl. *National Tests*) atliekami anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimui įvertinti ir skirti pagrindinio ugdymo lygmens mokiniams), Lietuva (standartizuoti užsienio kalbos pasiekimų lygio nustatymo testai) ir Juodkalnija (baigiamieji trečiojo ciklo žinių vertinimo (angl. *End of Third Cycle Assessment of Knowledge*) testai).

Trys pagrindiniai atvejai, kuriais visiems mokiniams nacionaliniai kalbų mokėjimo testai yra neprivalomi, aptarti toliau. Pirma, užsienio kalbos gali būti įtrauktos į pasirenkamų mokomųjų dalykų sąrašą, iš kurio mokiniai pasirenka, kurio (-ių) mokomojo (-ųjų) dalyko (-ų) mokėjimo lygis bus tikrinamas. Antra, yra nacionaliniai testai, kuriuos privalo laikyti tik tie mokiniai, kurie ketina toliau mokytis kalbų mokykloje ar aukštojo mokslo įstaigoje. Trečia, nacionaliniai kalbų mokėjimo testai gali būti neprivalomi tik tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, mokiniams, kurie mokosi pagal tam tikro profilio ugdymo programą.

Nacionaliniai testai organizuojami šiose šalyse, kuriose kalbos yra laisvai pasirenkamas mokomasis dalykas ir šiuos dalykus mokiniai pasirenka laikyti:

- Estijoje pagrindinius mokyklinius baigiamuosius egzaminus su standartizuotomis užduotimis (angl. *Basic School Final Examinations with standardised assignments*) laiko 9 klasės mokiniai. Jie laiko tris testus: estų kalbos, matematikos ir dar vieno, paties mokinio pasirinkto mokomojo dalyko, kuris gali būti ir užsienio kalba.
- Per baigiamuosius egzaminus Bulgarijoje, Lietuvoje ir Juodkalnijoje užsienio kalbų mokėjimo vertinimas yra viena iš pasirenkamų testavimo galimybių. Tačiau Lietuvoje ketinama įgyvendinti reformą ir iki 2017–2018 mokslo metų įvesti privalomus nacionalinius kalbų mokėjimo testus mokiniams, baigusiems mokytis pagal ISCED 2 lygmens programą (10 klasėje).
- Laikydami baigiamąjį mokyklinį egzaminą (bendrąją dalį) (angl. *School Leaving Examination (common part)*), kuris skirtas 13 klasės mokiniams, Čekijoje, mokiniai laiko du egzaminus: čekų kalbos ir literatūros, kuris yra privalomas, ir kitą privalomą egzaminą pasirinktinai – užsienio kalbos arba matematikos.
- Atlikdami nacionalinį baigiamąjį vidurinės mokyklos testą (angl. *National Secondary Education Final Test*), Portugalijoje 11 klasės mokiniai gali pasirinkti, kurį laikyti egzaminą – užsienio kalbų ar kitų mokomųjų dalykų.

Nacionaliniai testai, kuriuos laiko tik tie mokiniai, kurie nori įstoti mokytis tam tikruose universitetų fakultetuose kalbų specialybės, yra atliekami, pavyzdžiui, Graikijoje ir Turkijoje 12 klasės mokiniams skirti, atitinkamai, dabartinių užsienio kalbų egzaminai (angl. *Modern Foreign Languages Examinations*) ir atrankos į 1 pakopos studijas 5 egzaminas (angl. *Undergraduate Placement Examination 5*). Taip pat Serbijoje 6 ir 8 klasės mokiniai, kurie nori pradėti mokytis pagal dvikalbes programas ar filologinio profilio vidurinėse mokyklose, laiko atitinkamus stojamuosius kalbų mokėjimo egzaminus.

Pavyzdžių, iliustruojančių kai kuriais atvejais neprivalomus nacionalinius kalbų mokėjimo testus, galima rasti Estijoje, Kroatijoje ir Liuksemburge. Šiose šalyse nacionaliniai kalbų mokėjimo testai būna privalomi arba neprivalomi priklausomai nuo to, ką renkasi mokiniai mokytis toliau. Valstybiniai mokyklos baigiamieji egzaminai (angl. *External School Leaving Examinations*) Estijoje ir valstybinis imatrikuliacijos egzaminas (angl. *State Matriculation Exam*) Kroatijoje yra privalomi vidurinio ugdymo programą baigusiems mokiniams, tačiau neprivalomi pagal profesinio mokymo programą besimokantiems mokiniams. Liuksemburge, priešingai, pagal technologinio profilio ugdymo programą besimokantys 9 klasės mokiniai privalo atlikti nacionalinį anglų kalbos testavimą (angl. *National Test in English*), tačiau pagal bendrojo ugdymo programą besimokantiems 8 klasės mokiniams jis yra pasirenkamas laisvai.

Maltoje tai, ar kalbų mokėjimo testas yra privalomas, ar ne, priklauso nuo to, kurios kalbos mokėjimo lygį siekiama įvertinti. Pavyzdžiui, kalbų mokėjimo testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, yra privalomi, kai tikrinamas anglų kalbos mokėjimo lygis, tačiau, tikrinant kitų kalbų mokėjimo lygį, jie neprivalomi. Be to, ar Lietuvoje standartizuotas užsienio kalbos pasiekimų lygio nustatymo testas, kurį laiko 10 klasės mokiniai, privalomas ar ne, sprendžia pati mokykla.

Lenkija – dar vienas pavyzdys šalies, kurioje nacionaliniai kalbos mokėjimo testai tik kai kuriais atvejais yra pasirenkami laisvai. Pagrindinio ugdymo lygmens baigiamasis kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio vartotojo) (angl. *End of Lower Secondary Education Language Examination (Basic, Extended Level)*), skirtas 9 klasės mokiniams, yra privalomas mokiniams, kurie pradėjo mokytis kalbos ISCED 2 lygmeniu, ir yra laikomas pradedančio vartotojo lygiui įvertinti (vis dėlto

mokiniai gali, jei pageidauja, laikyti pažengusio vartotojo lygiui įvertinti). Taip pat šis egzaminas yra privalomas tiems mokiniams, kurie pradėjo mokytis kalbos ISCED 1 lygmeniu ir jos mokėsi ISCED 2 lygmeniu, ir yra laikomas pažengusio (tos pačios kalbos) vartotojo lygiui įvertinti. 12–13 klasių mokiniams privaloma laikyti imatrikuliacijos kalbų mokėjimo egzaminą (pradedančio, pažengusio, dvikalbio vartotojo) (angl. *Matriculation Language Examination' (Basic, Extended, Bilingual Level)*) pradedančiojo vartotojo lygiui įvertinti, tačiau galima pasirinkti, laikyti jį ar ne, siekiant įvertinti pažengusio arba dvikalbio vartotojo lygį (tikrinamas tos pačios ir (arba) kitų kalbų mokėjimo lygis, taip pat mokiniai gali pasirinkti laikyti daugiau nei vienos kalbos egzaminą pažengusio vartotojo lygiui įvertinti).

Konkrečioms mokinių grupėms skirti nacionaliniai kalbų mokėjimo testai

Kai kurie testai iš pat pradžių yra skirti konkrečioms mokinių grupėms. Paprastai daugiausia dėmesio juose skiriama kalbų mokymuisi per visą mokymosi trukmę. Tokia tvarka taikoma kalbų besimokantiems mokiniams, kurie atlieka:

- nacionalinį išorės vertinimą (angl. *National External Examination*) 8 klasėje Bulgarijoje;
- integruotą dalyko ir užsienio kalbos mokėjimo mokinių akreditacijos testą 10 klasėje – *Trinity* koledžo egzaminus bendrojo vidurinio išsilavinimo sertifikatui gauti (angl. *CLIL Students Accreditation Test in 10th – GESE Exams Trinity College*) Kanarų salose ir būtiną dvikalbių skyrių įvertinimo (angl. *Integral Evaluation of Bilingual Sections*) testą 10 klasėje Estremadūroje, Ispanijoje;
- nacionalinius egzaminus: antrąjį rašto darbą (angl. *National Examinations: Second Written Paper*) 13 klasėje Italijoje;
    - visame Kipre dvyliktokų laikomą egzaminą (angl. *Pancyprian Examination*);
    - tikslinį 6, 8 ir 10 klasių mokinių kalbų mokėjimo įvertinimo (angl. *Target Language Assessment*) testą Vengrijoje;
- egzaminus bendrojo vidurinio išsilavinimo sertifikatui (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*), testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*) ir sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 kreditams) (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*), kurie atliekami ISCED 3 lygmeniu Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje), gauti;
- nacionalinį 5 pakopos (angl. *National 5*), aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Higher*) ir aukštesnės pakopos aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Advanced Higher*) egzaminus, kurie laikomi ISCED 3 lygmeniu Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje).

Visi, išskyrus Bulgariją, Ispaniją ir Vengriją, tyrime dalyvavusiose šalyse atliekami patikrinimai yra testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi. Beveik visi šie testai yra mokiniams privalomi. Tačiau yra ir išimčių. Pavyzdžiui, Kipre 12 klasės mokiniai gali pasirinkti laikyti ar nelaikyti visame Kipre laikomą egzaminą (angl. *Pancyprian Examinations*). Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) yra galimybė vyresniems nei 14 metų mokiniams, pasirinkusiems mokytis kalbą, laikyti atitinkamą testą, tačiau šis testas nėra privalomas.

Tam tiktos mokinių imties nacionaliniai kalbų mokėjimo testai

Taip pat yra testai, skirti tik tam tikrai mokinių imčiai. Šiai kategorijai priskiriami testai yra visi Belgijoje (vokiškojoje dalyje ir Flandrijoje) atliekami testai (2007, 2012 m.)), taip pat kai kurie Čekijoje (2013–2014 mokslo metais), Vokietijoje, Prancūzijoje, Slovėnijoje, Suomijoje ir Norvegijoje atliekami testai (žr. 7 pav.).

Tam tikros mokinių imties nacionaliniai kalbų mokėjimo testavimai yra testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, išskyrus testus, kurie atliekami Norvegijoje. Šioje šalyje laikomas pagrindinės mokyklos baigiamasis anglų kalbos (angl. *Lower Secondary School Leaving Examination – English*) egzaminas 10 klasėje, trečdalis visų mokinių yra atsitiktinai atrenkami laikyti anglų kalbos egzaminą raštu, o kiti du trečdaliai taip pat atsitiktine tvarka atrinktų mokinių laiko arba matematikos, arba norvegų kalbos egzaminą raštu. Pagal ISCED 3 lygmens ugdymo programą besimokantys mokiniai gali būti atrenkami laikyti I, II ir II lygio anglų kalbos ir (arba) užsienio kalbų ir pagrindinių mokomųjų dalykų, ir (arba) į ugdymo programą įtrauktų mokomųjų dalykų egzaminus. Dėl šių ISCED 3 lygmeniu atliekamų testų yra priimami, kontroliuojant vietos valdžios institucijoms, sprendimai, kurių mokomųjų dalykų tam tikros imties atliekamus testus laikys mokiniai.

Tam tikros imties mokinių testai paprastai yra privalomi, tačiau 2007 m. Belgijoje (Flandrijoje) 8 klasėje vykdytoje nacionalinėje vertinimo programoje – prancūzų kalbos skaitymo, klausymo ir rašymo (angl. *National Assessment Programme – French: Reading, Listening and Writing*) ir 2012 m. 12 klasėje vykdytoje nacionalinėje vertinimo programoje – prancūzų kalbos skaitymo, klausymo ir rašymo (angl. *National Assessment Programme – French: Listening and Speaking*) mokyklos dalyvavo laisva valia.

Iš turimų duomenų matyti, kad tam tikros mokinių imties testai paprastai atliekami tarp ISCED 2 lygmens mokinių, nors kai kuriais atvejais – ISCED ir 2, ir 3 lygmenimis (Belgijoje (Flandrijoje) (2007, 2012 m.), Čekijoje (2013–2014 mokslo metais) ir Norvegijoje), arba tik ISCED 3 lygmeniu (Belgijoje, vokiškojoje dalyje).

Taip pat kai kuriose šalyse, atliekant nacionalinį kalbų mokėjimo testavimą, priklausomai nuo to, kurie gebėjimai yra vertinami, tik iš dalies pasikliaujama tam tikros mokinių imties testais. Tokia tvarka taikoma Ispanijoje (Estremadūros autonominiame regione) ir Austrijoje, kurioje testuojami visų 8 klasės mokinių visi, išskyrus kalbėjimo, gebėjimai. Šis mokinių gebėjimas vertinamas tik tam tikroje mokyklų imtyje.

7 pav. Testų ir tikslinių testuojamų mokinių grupių skaičius, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT
ISCED 2 lygmuo	Visi	1			1		3	1	1	1		1					1	1	2	2	3
	Kai kurie				1																
	Imtis			1		1		1					1								
ISCED 3 lygmuo	Visi				1	1	1		1	1	1	1	1	1			1	1		1	4
	Kai kurie														1	1				1	
	Imtis		2	1		1															

		NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		IS	LI	ME	NO	RS	TR
ISCED 2 lygmuo	Visi	1	1	1	1	1				1						1	1	2	1	2	1
	Kai kurie																				
	Imtis						1		1										1		
ISCED 3 lygmuo	Visi	2	1	1	1	1	1	1	1	1								1			1
	Kai kurie										3	3	3	3							
	Imtis																		2		

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Šioje lentelėje pateikti duomenys, kurie rodo nacionaliniais kalbų mokėjimo testais, kurie atliekami pagrindinio (ISCED 2 lygmeniu) ir vidurinio ugdymo įstaigose (ISCED 3 lygmeniu), vertinamų mokinių grupes. Terminas „visi“ reiškia, kad į šiai kategorijai priskirtus bendrojo ugdymo ir (arba) profesinio mokymo ir rengimo (PMR) įstaigose ir vienoje iš dviejų mokymosi krypčių, ir abiejose besimokantiems mokiniams skirtus testus atsižvelgta vienodai. Terminas „kai kurie“ reiškia mokinius, kurie mokydamiesi pagal savo atitinkamą ugdymo kryptį stengiasi mokytis kalbų. Terminas „imtis“ reiškia reprezentatyviai imčiai atrinktus mokinius, kurie laiko testus.

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Ispanija: 8 klasės testas yra skirtas visiems Estremadūros, Mursijos, Navaros, Baskijos ir Valensijos autonominių regionų mokiniams, taip pat kai kuriems Madrido autonominio regiono mokiniams. 10 klasėje testuojami visi Kantabrijos ir Katalonijos autonominių regionų, taip pat kai kurių Kanarų salų, Estremadūros ir Madrido autonominių regionų mokiniai.
Nyderlandai: lentelėje parodyta, kokiam skaičiui mokinių yra skirtas nacionalinis anglų kalbos mokėjimo egzaminas (paruošiamojo vidurinio ugdymo (angl. VMBO) 10 klasės, bendrojo vidurinio ugdymo (angl. HAVO) 11 klasės ir priešuniversitetinio ugdymo (angl. VWO) 12 klasės mokiniai). Priklausomai nuo mokinių pasirenkamų mokymosi krypčių padėtis antrosios užsienio kalbos mokymosi srityje yra skirtinga.
Švedija: lentelėje parodyta, kokiam skaičiui mokinių yra skirti privalomi nacionaliniai anglų kalbos testai. Be to, mokyklos gali nuspręsti organizuoti nacionalinius ispanų, vokiečių ir prancūzų kalbų testus tiems savo mokiniams, kurie mokosi vienos iš išvardytų antrųjų užsienio kalbų.

Šioje šalyje atliekamas testavimas, kuris nėra įtrauktas į lentelę (žr. priede pateiktą 1 lentelę):
Vengrija: atliekamas tik kai kurių 6 ir 8 klasės mokinių tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*).

Beveik visose šalyse yra parengtas bent vienas anglų kalbos mokėjimo testas, skirtas vidurinio ugdymo mokyklų mokiniams

Kalbų mokymosi srities politikos formuotojams ir testų rengimo specialistams ypač aktualu nustatyti, kurių kalbų mokėjimo lygis testuojamas Europos šalyse ir (arba) regionuose, taip pat testuojamų kalbų skaičius. Gauti rezultatai daugiausia priklauso nuo to, kokių užsienio kalbų yra mokoma mokyklose, o kalbų pasirinkimą savo ruožtu lemia geografinė šalies padėtis, taip pat savita socialinė ir kalbinė aplinka. Šie aspektai yra iš dalies persipynę.

8 pav. pavaizduota, kad maždaug pusėje šalių ir (arba) regionų atliekamas daugiau nei penkių kalbų mokėjimo testavimas. Daugeliu atvejų šie testai atliekami ISCED 3 lygmeniu. ISCED 2 lygmeniu atliekami testai apima mažiau kalbų, negu atliekami ISCED 3 lygmeniu. Šį faktą galima paaiškinti pagrindžiant dviem susijusiomis priežastimis. Pirma, pagal ugdymo programą ISCED 3 lygmeniu siūlomų mokytis kalbų skaičius paprastai yra didesnis nei ISCED 2 lygmeniu („EACEA/Eurydice“, 2012b, p. 48). Kadangi daugeliu ISCED 3 lygmens nacionalinių testų siekiama įvertinti pasiekimus mokinio išsilavinimo pažymėjimui išduoti, teoriškai kalbant, turėtų būti tikrinamas visų kalbų, kurių mokinys mokosi, mokėjimo lygis. Antra, daugiausia ISCED 2 lygmens nacionalinių testų, priešingai, didžia dalimi yra skirti mokyklų veiklos kokybei, mokinių asmeniniams pasiekimams ar visos švietimo sistemos veiklos kokybei įvertinti, siekiant priimti rezultatais pagrįstus sprendimus mokymo(si) kokybei gerinti (žr. 3 pav.). Todėl nėra labai svarbu, kad būtų testuojamas visų pagal ugdymo programą siūlomų mokytis kalbų mokėjimo lygis.

Keliose šalyse ir (arba) regionuose (Airijoje, Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) ir Norvegijoje) nacionaliniai testai yra parengti daugybės kalbų mokėjimo lygiui įvertinti. Pavyzdžiui, tokiu bendrojo ir technologinio profilio bakalauro (angl. *General and Technological Baccalaureate*) egzaminu, kurį Prancūzijoje laiko 12 klasės mokiniai, galima įvertinti 47 kalbų mokėjimo lygį. Panaši padėtis ir Norvegijoje: 12–13 klasių mokinių kalbų mokėjimo testai apima 39 kalbas, o Airijoje 14 klasės mokinių laikomas baigiamasis mokyklos egzaminas mokinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *Leaving Certificate Examination*) apima 23 kalbas. Taip pat Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) įvairiais nacionaliniais testais galima įvertinti 20 kalbų mokėjimo lygį. Visi pirmiau išvardytieji testavimai yra testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, ir jie yra atliekami ISCED 3 lygmeniu.

Devyniose šalyse ir (arba) regionuose nacionaliniais testais įvertinamas tik vienos kalbos mokėjimo lygis. Visais atvejais, išskyrus Belgiją (vokiškąją dalį ir Flandriją), kurioje vertinamas prancūzų kalbos (vienos ir trijų, be olandų ir vokiečių, Belgijos valstybinių kalbų) mokėjimo lygis, ta kalba yra anglų, nes ji yra pirmoji užsienio kalba, kurios mokoma ugdymo įstaigose.

Anglų kalbos mokėjimo lygis iš tikrųjų yra dažniausiai testuojamas ISCED ir 2, ir 3 lygmenimis, taigi, visose šalyse ir (arba) regionuose, išskyrus, kaip jau buvo minėta, Belgiją (vokiškąją dalį ir Flandriją), atliekamas anglų kalbos testavimas. Tačiau kai kuriose šalyse ir (arba) regionuose yra testų, kurie nėra skirti anglų kalbos mokėjimo lygiui įvertinti, pavyzdžiui, Norvegijoje atliekamas bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminų – I ar II lygio užsienio kalbų (angl. *Examination in Common Core Subjects – Foreign Languages' levels I or II*) testavimas. Šiais atvejais atliekami kiti nacionaliniai tos pačios ar kitų klasių mokinių testavimai, kuriais nėra tikrinamas mokinių anglų kalbos mokėjimo lygis.

Be to, paprastai atliekamas anglų, prancūzų, vokiečių, ispanų, italų ir rusų kalbų mokėjimo testavimas. Šios kalbos taip pat yra tos užsienio kalbos, kurių daugiausia mokomasi Europos šalyse

(„EACEA/Eurydice“, 2012b, p. 73). Rusų kalbos nacionaliniai testavimai yra labiau atliekami Rytų Europos šalyse, o ispanų ir italų – labiau pietinėje Europos dalyje.

Siekiant paaiškinti, kodėl kai kurios šalys yra parengusios nacionalinius testus kalbų, kurių paprastai rečiau mokomasi, mokėjimo lygiui įvertinti, galima remtis politiniais, istoriniais ir (arba) geografiniais šalių savitumais. Pavyzdžiui, tokios šalys kaip Lenkija ir Norvegija turi parengusios nacionalinius kaimyninių šalių kalbų, t. y. atitinkamai ukrainiečių ir suomių, mokėjimo testus. Kai kuriose šalyse taip pat yra parengti testai dabartinių, jau seniai susiformavusių imigrantų bendruomenių kalbų mokėjimo lygiui įvertinti. Pavyzdžiui, Nyderlanduose atliekami turkų ir arabų kalbų mokėjimo testavimai, Jungtinėje Karalystėje – kinų (literatūrinės kinų kalbos ir (arba) Kantono (Gvangdžou) tarmės), bengalų ir urdu kalbų testavimai, o Norvegijoje yra parengti testai somaliečių ir urdu kalbų mokėjimo lygiui įvertinti.

8 pav. Kalbų, kurių mokėjimo lygis vertinamas atliekant nacionalinį testavimą, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

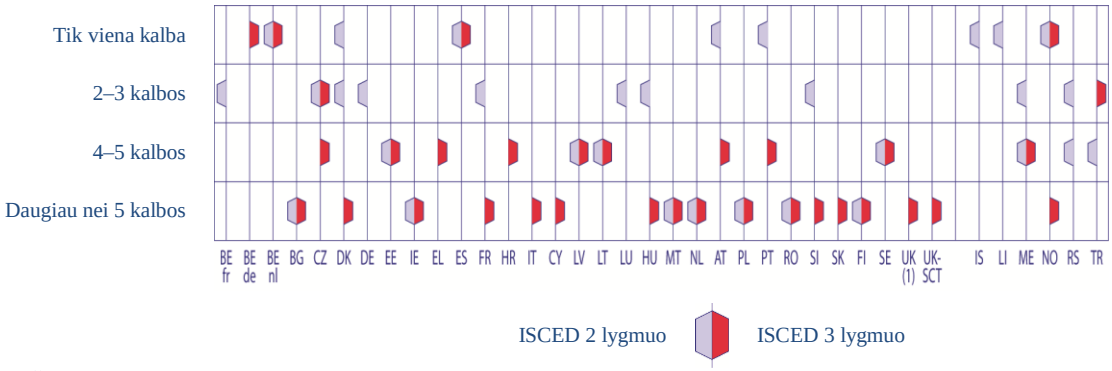

Šaltinis: „Eurydice“.

UK (1) = UK-ENG/WLS/NIR

Paaiškinimas

Šioje diagramoje pavaizduoti visi nacionalinių kalbų mokėjimo testavimai, kurie patenka į ataskaitos aprėptį (žr. priede esančią 1 lentelę, kurioje yra pateikta išsamesnė informacija apie visus aptariamus testus). Informacija apie šalis, kuriose atliekamas ne vienas, bet daugiau testavimų, pateikta šiuo būdu:

- Jeigu atskirais testais vertinamas tokio paties skaičiaus kalbų mokėjimo lygis, atitinkamoje kalbų skaičiaus kategorijoje pažymimas tik vienas simbolis.
- Jeigu atskirais testais vertinamas skirtingo skaičiaus kalbų mokėjimo lygis, atitinkamoje kalbų skaičiaus kategorijoje simboliu pažymimas kiekvienas testas; šalių duomenys – reikalingos informacijos, padedančios atskirti testus, šaltinis.

Jeigu Liuksemburge, Portugalijoje ir Suomijoje vienos klasės mokiniai testuojami daugiau nei vieną kartą, duomenys apie kalbų skaičių pateikiami bendrai, o ne atskirai (išsamesnės informacijos galite rasti pastraipoje „Šalių duomenys“).

Šalių duomenys

Čekija: vertinamas 13 klasės mokinių, laikančių baigiamąjį mokyklinį egzaminą (bendrąją dalį) (angl. *School Leaving Examination (common part)*), penkių kalbų mokėjimo lygis.
Danija: atliekant nacionalinį testavimą (angl. *National Test*) 8 klasėje vertinamas tik vienos kalbos mokėjimo lygis.
Ispanija: atliekant nacionalinį testavimą, beveik visuose autonominiuose regionuose yra vertinamas tik vienos – anglų kalbos mokėjimo lygis: šešiuose autonominiuose regionuose (Mursijos, Navaros ir Baskijos – 8 klasėje; Kanarų salų ir Kantabrijos – 10 klasėje ir Madrido – 8 ir 10 klasėse); dviejuose autonominiuose regionuose (Katalonijos ir Estremadūros) vertinamas anglų arba prancūzų kalbos (priklausomai nuo to, kuri iš šių kalbų yra pirmoji užsienio kalba, kurioms mokoma atitinkamose mokyklose), mokėjimo lygis. Tik Valensijos autonominiame regione yra vertinamas dviejų kalbų (anglų ir prancūzų) ir abiejų 8 klasėje mokėjimo lygis.
Liuksemburgas: pateikti duomenys apie standartizuotus testus (angl. *Standardised Tests*) ir tris nacionalinius testavimus (angl. *National Tests*), kuriais vertinamas anglų, vokiečių ir prancūzų kalbų mokėjimo 9 klasėje lygis (nacionalinius anglų kalbos mokėjimo testavimus (angl. *National Tests in English*) laiko 8 klasės mokiniai.)
Portugalija: pateikti duomenys apie 11 klasėje atliekamą nacionalinį baigiamąjį vidurinio ugdymo testą (angl. *National Secondary Education Final Test*).
Suomija: pateikti duomenys apie antrosios valstybinės kalbos – švedų kaip B kalbos, 9 klasė; suomių kaip A kalbos arba gimtosios kalbos lygmens, 9 klasė (angl. *Second National Language: Swedish as B-language, grade 9; Finnish as A-language;*

or Native-speaker Level, grade 9), taip pat užsienio kalbų 9 klasėje (angl. *Foreign Languages in Grade 9*) testus; juos abu laiko 9 klasės mokiniai.
Juodkalnija: atliekant baigiamąjį antrojo ciklo žinių vertinimą (angl. *End of Second Cycle Assessment of Knowledge*) 6 klasėje, vertinamas trijų kalbų mokėjimo lygis, o atliekant trečiojo ciklo pabaigos žinių vertinimą (angl. *End of Third Cycle Assessment of Knowledge*) 9 klasėje – penkių kalbų mokėjimo lygis.
Norvegija: 11–12 klasių mokinių, laikančių bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminą – anglų kalbos egzaminą (angl. *Examination in Common Core Subjects – English*), vertinamas tik vienos kalbos mokėjimo lygis.
Serbija: 6 klasės mokiniams laikant stojamąjį egzaminą į dvikalbę pradinės mokyklos klasę (angl. *Entrance Examination for Bilingual Classes in Primary Schools*), vertinamas dviejų kalbų mokėjimo lygis, o 8 klasės mokiniams laikant stojamąjį egzaminą į dvikalbę gimnazijos klasę (angl. *Entrance Examination for Bilingual Classes in Gymnasiums*) – keturių kalbų mokėjimo lygis.

Šioje šalyje atliekamas testavimas, kuris nėra įtrauktas į lentelę (žr. priede pateiktą 1 lentelę):
Slovėnija: vertinamas 13 klasės mokinių, laikančių profesinio mokymo brandos (angl. *Vocational Matura*) egzaminą, trijų kalbų mokėjimo lygis.
Lichtenšteinas: vertinamas 8 klasės mokinių, testuojamų pagal internetinę pritaikytą testavimo sistemą (angl. *Web-based Adaptive Test System: grade 8 pupils*), dviejų kalbų mokėjimo lygis.
Norvegija: vertinamas 12–13 klasės mokinių, laikančių programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminą: I, II arba III lygio anglų ir (arba) užsienio kalbų (angl. *Examination in Programme Subjects: English and/or Foreign Languages Level I, II or III*), daugiau nei penkių kalbų mokėjimo lygis.
Serbija: vertinamas 8 klasės mokinių, laikančių stojamąjį egzaminą į filologinio profilio gimnaziją ar klasę (angl. *Entrance Examination for philological gymnasiums and classes*), keturių kalbų mokėjimo lygis.

Europoje atliekant beveik pusę visų nacionalinių kalbų mokėjimo testų yra vertinami visi keturi pagrindiniai gebėjimai

Kalbinių gebėjimų vertinimo apimtis nėra vienoda. Iš tikrųjų, keturi kalbiniai gebėjimai – skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo – ne visada yra tikrinami visais nacionaliniais testavimais. Daugiausia skirtumų pastebima vertinant gebėjimą kalbėti. Trys kiti pagrindiniai kalbiniai gebėjimai paprastai yra testuojami, tačiau, ar yra vertinamas gebėjimas kalbėti, kartais priklauso nuo to, kokios kalbos mokėjimas yra tikrinamas, arba nuo pasirinktos mokymosi krypties. Be to, kai kuriais atvejais testas, kuriuo tikrinamas gebėjimas kalbėti, būna parengtas ne centrinio lygmens, bet mokykloje.

Dažniausiai vertinamas gebėjimas skaityti, o gebėjimai rašyti ir klausyti yra vertinami panašiu mastu. Gebėjimas kalbėti yra testuojamas mažiausiai. Beveik visose šalyse ir (arba) regionuose mokinių gebėjimas skaityti yra vertinamas drauge su kitais gebėjimais ar atskirai atliekant visus nacionalinius kalbų mokėjimo testus. Išimčių pasitaiko tik Belgijoje (Flandrijoje), kurioje pagal nacionalinę prancūzų kalbos klausymo ir kalbėjimo vertinimo programą (angl. *National Assessment Programme – French: Listening and Speaking*) (2012 m.) 12 klasėje tikrinamas gebėjimas kalbėti, ir Danijoje, kurioje vertinami 11 klasės mokinių, laikančių 10 klasės egzaminą (angl. *Examination after 10th form*), gebėjimai rašyti ir skaityti, nors, laikant vidurinės mokyklos baigiamuosius egzaminus (angl. *Upper Secondary Leaving Examinations*) 12 ir 13 klasėse, vertinamas ir gebėjimas klausyti.

Tik keliose šalyse ir (arba) regionuose testuojamas tik gebėjimas skaityti:

- Danijoje nacionaliniais testais (angl. *National Tests*), kurie laikomi 8 klasėje;
- Liuksemburge standartizuotais testais (angl. *Standardised Tests*), kurie laikomi 9 klasėje;
- Rumunijoje, kai testuojama pirmosios užsienio kalbos, kurios mokosi mokiniai, mokėjimo lygis, atliekant nacionalinio įvertinimo kalbos ir komunikacinio turinio srityse (angl. *National Evaluation: Test in the Language and Communication Curriculum Area*) 6 klasėje;
- Turkijoje 8 klasės bendrais egzaminais (angl. *8th Grade Joint Examinations*) ir atrankos į 1 pakopos studijas 5 egzaminu (*angl. Undergraduate Placement Examination 5*), kurie laikomi atitinkamai 8 ir 12 klasėse.

Trijose šalyse organizuojamuose nacionaliniuose kalbų mokėjimo testuose vertinami mokinių gebėjimai tik suprasti kalbą (gebėjimai suprasti ir klausyti). Tokia tvarka taikoma:

- Čekijoje pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse atliekant mokinių imties tyrimą (angl. *Sample survey on pupils*), taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje (2013–2014 mokslo metai);
- Vokietijoje 8 klasėje atliekant palyginamuosius testus / mokymosi vertinimus (VERA) (angl. *Comparison tests/learning assessments (VERA)*) ir 9 klasėje atliekant nacionalinio kalbų mokėjimo vertinimo tyrimą (angl. *National Assessment Study on Languages*);
- Vengrijoje 6 ir 8 klasėse atliekant užsienio kalbų mokėjimo vertinimą (angl. *Foreign Language Assessment*).

Europoje atliekant beveik pusę visų nacionalinių kalbų mokėjimo testavimų, visi keturi pagrindiniai gebėjimai vertinami atliekant centriniu valdžios lygmeniu parengtus testus (žr. 9 pav.). Kai vertinami mokinių kalbėjimo gebėjimai, du trečdaliai atliekamų testų yra testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, nes jų rezultatais remiamasi priimant spendimus dėl tolesnio mokinių mokymosi.

Testai, kuriais vertinami mokinių kalbėjimo gebėjimai, priešingai nei kiti trys gebėjimai (skaitymo, rašymo ir klausymo), dažniau parengiami mokykloje. Tokios tvarkos laikomasi testuojant devyniose šalyse:

- Bulgarijoje 8 klasėje atliekant nacionalinį išorės vertinimą (angl. *National External Examination*);
- Danijoje 10 klasėje laikant 9 klasės egzaminą (angl. *Examination after 9th form*) ir 11 klasėje laikant 10 klasės egzaminą (angl. *Examination after 10th form*);
- Italijoje per valstybinius egzaminus 13 klasėje laikant visapusį egzaminą žodžiu;
- Nyderlanduose laikant nacionalinį paruošiamojo vidurinio ugdymo egzaminą (angl. *National Examination VMBO*), nacionalinį bendrojo vidurinio ugdymo egzaminą (angl. *National Examination HAVO*) ir priešuniversitetinio ugdymo egzaminą (angl. *National Examination VWO*) atitinkamai 11–13 klasėse;
- Austrijoje 12 klasėje laikant standartizuotą ir į kompetencijas orientuotą akademinių vidurinių mokyklų (AVM) mokinių imatrikuliacijos egzaminą (angl. *Academic Secondary Schools (AHS) Standardised and Competence-oriented Matriculation Examination*);
- Slovėnijoje 13 klasėje laikant profesinio mokymo imatrikuliacijos egzaminą (angl. *Vocational Matriculation Examination*);
- Slovakijoje 13 klasėje laikant mokyklinio baigiamojo egzamino dalį žodžiu;
- Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje) laikant kelių, įskaitant pagrindinių, kalbų mokėjimo egzaminą bendrojo vidurinio išsilavinimo sertifikatui Anglijoje ir Velse 11 klasėje (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*) ir Šiaurės Airijoje – 12 klasėje;
- Jungtinėje Karalystėje (Škotijoje) 11–13 klasėse laikant nacionalinį 5 pakopos (angl. *National 5*), 12–13 klasėse aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Higher*) ir 13 klasėje aukštesnės pakopos aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Advanced Higher*) egzaminus;
- Norvegijoje 10 klasėje laikant pagrindinės mokyklos baigiamąjį anglų kalbos egzaminą (angl. *Lower Secondary School Leaving Examination – English*), 11–12 klasėse laikant programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminą – anglų kalbos (angl. *Examination in Common Core Subjects – English*), 12–13 klasėse laikant programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminą: I arba II lygio anglų ir (arba) užsienio kalbų (angl. *Examination in Common Core Subjects – Foreign Languages Level I or Level II*) ir 12–13 klasėse laikant programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminą: I, II arba III lygio anglų ir (arba) užsienio kalbų (angl. *Examination in Programme Subjects: English and/or Foreign Languages Level I, II or III' administered at grades 12/13*).

9 pav. Šalys, kuriose laikomas bent vienas nacionalinis visų keturių kalbinių gebėjimų testas ISCED 2 ar 3 lygmeniu, 2014–2015 mokslo metai

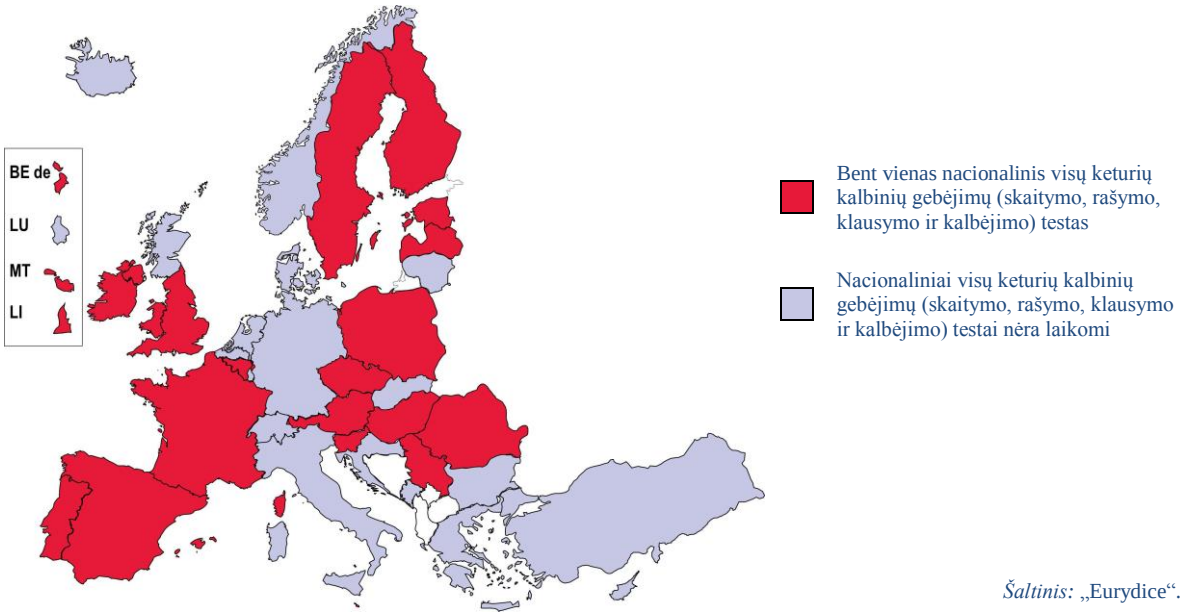

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Nacionalinis testavimas: standartizuoti testai ir (arba) egzaminai, kuriami centriniu (aukščiausiu) valdžios institucijų lygmeniu ir atliekami prisiimant atsakomybę (žr. įžangą). Raudona spalva pažymėtos šalys – tai šalys, kuriose yra laikomas bent vienas nacionalinis testas, kuriuo vertinami visi keturi kalbiniai gebėjimai (skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo).

Šalyse, priskirtose kategorijai „nacionaliniai visų keturių kalbinių gebėjimų (skaitymo, rašymo, klausymo ir kalbėjimo) testai nėra laikomi“, gali turėti testus, kuriais vertinami visi keturi kalbiniai gebėjimai, tačiau jie ne visi yra testuojami atliekant centriniu lygmeniu parengtą testą.

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Ispanija: Kanarų salų, Kantabrijos, Estremadūros ir Madrido autonominiuose regionuose 10 klasėje vertinant visus keturis kalbinius gebėjimus laikomas centriniu lygmeniu parengtas testas, o Katalonijos autonominiame regione kalbėjimo gebėjimas nėra vertinamas. Estremadūros ir Madrido autonominiuose regionuose vertinant visus keturis kalbinius gebėjimus laikomas centriniu lygmeniu parengtas testas (Estremadūros autonominiame regione kalbėjimo gebėjimas yra vertinamas tik atsitiktiniu būdu atrinktose mokyklose), tačiau Valensijos, Mursijos, Navaros ir Baskijos autonominiuose regionuose centriniu lygmeniu parengtu testu vertinami tik trys kalbiniai gebėjimai (skaitymo, rašymo ir klausymo).
Prancūzija: tik literatūrinės krypties bendrojo ir technologinio profilio bakalauro laipsnio (angl. *General and Technological Baccalaureate*) siekiančių mokinių kalbėjimo ir klausymo gebėjimai yra testuojami laikant visus šalyje centralizuotai standartizuotus baigiamuosius mokyklinius egzaminus.

Ši šalis, turinti testą, nėra pavaizduota paveikslėlyje (žr. priede pateiktą 1 lentelę):

Lietuva: centrinės valdžios lygmeniu parengta užsienio kalbos kalbėjimo dalies įskaita, kurią laikant vertinamas kalbėjimo gebėjimas 12 klasėje.

Be to fakto, kad kai kuriose šalyse gebėjimo kalbėti testai yra parengti ne centrinės valdžios lygmeniu, yra dar ir kitų skirtumų, susijusių su gebėjimo kalbėti testavimo tvarka, palyginti su kitų trijų gebėjimų testavimo tvarka.

Kai kuriose šalyse testuojant gebėjimą kalbėti mokinių imtis skiriasi nuo mokinių imties testuojant skaitymo, rašymo ir klausymo gebėjimus. Ispanijoje (Estremadūroje) ir Austrijoje gebėjimas kalbėti vertinamas tik atsitiktinai atrinktose mokyklose ir mokinių grupėse, o testuojami visų 8 klasės mokinių skaitymo, rašymo ir klausymo gebėjimai. Austrijoje 12 klasėje laikant standartizuotą ir į kompetencijas orientuotą akademinių vidurinių mokyklų (AVM) mokinių imatrikuliacijos egzaminą (angl. *Academic Secondary Schools (AHS) Standardised and Competence-oriented Matriculation Examination*),

gebėjimo kalbėti patikrinimas nėra privalomas, tačiau privaloma patikrinti kitus tris mokinių kalbinius gebėjimus. Bulgarijoje 8 klasėje atliekant nacionalinį išorės vertinimą (angl. *National External Examination*), tik bendrojo ugdymo įstaigų mokiniai laiko gebėjimo kalbėti testą, o kitų mokinių vertinami kiti trys kalbiniai gebėjimai.

Dar vienas ypatingumas testuojant gebėjimą kalbėti yra tas faktas, kad vertinami ne visų kalbų mokinių kalbiniai gebėjimai. Pavyzdžiui, Airijoje, kurioje paprastai tikrinami mokinių visų kalbų kalbiniai gebėjimai laikant baigiamąjį mokyklos egzaminą mokinio išsilavinimo pažymėjimui (angl. *Leaving Certificate Examination*) gauti, toks reikalavimas netaikomas arabų ir kitoms į ugdymo programą neįtrauktoms kalboms. Panašiai ir Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje). Čia netikrinamas mokinių gebėjimas kalbėti arabų, bengalų, olandų, graikų, gudžuratų, (šiuolaikine) hebrajų, japonų, pandžabų, persų, lenkų, portugalų ar turkų kalbomis laikant egzaminus bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*) ir sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 kreditams) (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*) gauti.

Daugelyje šalių visi nacionaliniai testai yra susieti su BEKM lygiais

Bendruosius Europos kalbų mokymo, mokymosi ir vertinimo metmenis (BEKM) (angl. *Common European Framework of Reference for languages*) (CEFR) Europos Taryba paskelbė 2001 – Europos kalbų – metais. Sistema „sukurta kaip skaidrus, nuoseklus ir išsamus pagrindas kalbų programoms, programų gairėms rengti, mokymo ir mokymosi medžiagai bei užsienio kalbų mokėjimui vertinti“ ([12]). BEKM yra išversta į 39 kalbas. Sistemoje pasirinktas metodas iš esmės yra orientuotas į veiksmą, tai reiškia, kad „kalbos vartotojai ir mokiniai pirmiausia suvokiami kaip „socialinės veiklos subjektai“, t. y. visuomenės nariai, kurie turi atlikti užduotis (ne vien susijusias su kalba) tam tikromis aplinkybėmis, konkrečioje aplinkoje ir tam tikroje veiklos srityje“ ([13]). Šešių lygių BEKM skalė yra žinoma plačiajai visuomenei, ne tik kalbų mokymo specialistams, nes ja dažnai remiamasi vertinant besimokančio asmens kalbos mokėjimo lygį. Europos Sąjungos Taryba pakvietė valstybes nares bei Komisiją apsvarstyti galimybę „skatinti glaudesnes BEKM ir nacionalinių bei Europos kvalifikacijų sandarų sąsajas ir plėsti mokinių kalbinės kompetencijos patvirtinimo išduodant pažymėjimus galimybes ([14]).“

2006 m. Europos Taryba atliko tyrimą, kurio tikslas – surinkti duomenis apie BEKM naudojimą nacionaliniu lygmeniu tuometėse 46 šalyse, Europos Tarybos narėse. 2007 m. paskelbti tyrimo rezultatai rodo, kad BEKM turi didelės įtakos kalbų mokymo srityje. Tačiau sistemos poveikis planuojant ir rengiant ugdymo programas, organizuojant mokytojų rengimą ir testavimą visose šalyse nebuvo toks pat.

Respondentai pabrėžė, kad kai kurie BEKM elementai (į veiksmą orientuotas metodas, kurio svarbiausias objektas – mokinio mokymosi visą gyvenimą koncepcija, būdai įvairinti siūlomas mokytis kalbas, taip pat daugiakalbystės ir daugiakultūriškumo skatinimas) yra dažniausiai naudojami planuojant ir rengiant ugdymo programas. Sistemos lygiai, skalės ir aprašai buvo įvertinti kaip ypač naudingi mokytojų rengimo srityje. Testavimo srityje bendra kvalifikacijų pripažinimo sistema ir bendra orientacinė sistema, leidžianti aiškiai informuoti apie mokymosi tikslus ir pasiekimus, vertinama kaip teikianti didžiulę naudą besimokantiems kalbų asmenims.

([12]) Europos Taryba, 2001.

([13]) Ten pat.

([14]) 2011 m. lapkričio 28–29 d. Tarybos išvados dėl judumą didinančios kalbinės kompetencijos. 3128-asis Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybos posėdis (angl. *Council conclusions on language competences to enhance mobility. 3128th Education, Youth, Culture and Sport Council meeting*). Briuselis, 2011 m. lapkričio 28–29 d. [.pdf] Dokumentas pateikiamas http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/126373.pdf [dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

Pagrindiniai respondentų nurodyti susirūpinimą keliantys klausimai yra šie: reikėtų nustatyti papildomus smulkesnius šešių lygių skalės lygius, kai kuriems deskriptoriams trūksta tikslumo, taip pat sudėtinga susieti testus su BEKM. Tačiau pastarasis klausimas mokytojams susirūpinimo nekelia, nes BEKM yra gerai žinoma testų ir ugdymo programų kūrėjams. Be to, visas dokumentas yra vertinamas kaip gana sudėtingas, todėl, respondentų manymu, yra gana sudėtinga jį visą pritaikyti. Nacionaliniu lygmeniu pradėtos įgyvendinti iniciatyvos, pavyzdžiui, smulkesnių BEKM lygių kūrimas ar mokymų organizavimas, padėjo praktikams geriau naudotis BEKM. Atlikusi tyrimą, Europos Taryba taip pat ėmėsi veiksmų, visų pirma paskelbė rekomendaciją dėl BEKM naudojimo ir daugiakalbystės skatinimo ([15]).

10 pav. Nacionaliniai testai, susieti su BEKM lygiais, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

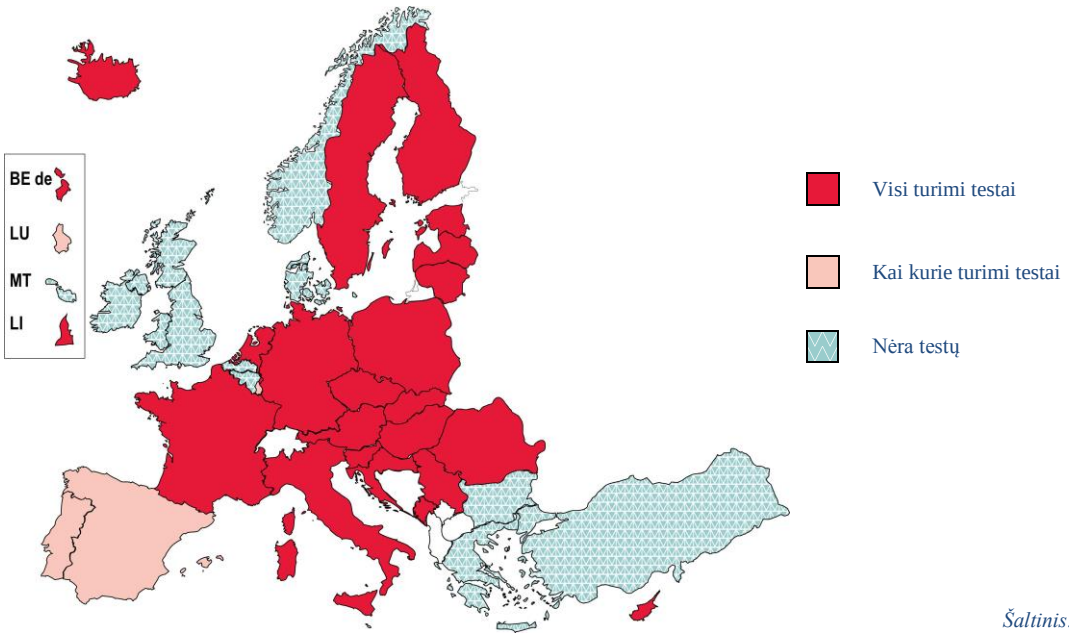

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Šiame paveikslėlyje parodyta, ar nacionalinių testų užduotys yra susietos su BEKM lygiais.
Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šioje „Eurydice“ tinklo ataskaitoje daugiausia dėmesio skirta tik dviem BEKM taikymo aspektams: joje siekiama nustatyti, kuriose šalyse nacionaliniai testai yra susieti su BEKM lygiais ir kuriose iš jų naudojamasi šešių lygių skale, kad būtų gauti mokinių kalbų mokėjimo įvertinimo rezultatai.

Daugelyje šalių visi turimi testai yra susieti su BEKM lygiais. Šiaurės šalys (Danija ir Norvegija), kai kurios pietrytinės Europos dalies šalys (Bulgarija, Graikija, Malta ir Turkija), Belgija (išskyrus jos vokiškąją dalį), Airija (kurioje šiuo metu vyksta pokyčiai) ir visa Jungtinė Karalystė – tai šalys, kuriose nacionaliniai testai nėra siejami su BEKM lygiais.

Trijose šalyse (Ispanijoje, Liuksemburge ir Portugalijoje) tik kai kurie testai yra susieti su šešių lygių skale.

([15]) Europos Taryba, 2008. Europos Tarybos ministrų komiteto rekomendacija CM/Rec(2008)7 valstybėms narėms dėl Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM) naudojimo ir daugiakalbystės skatinimo (angl. *Council of Europe, 2008. Recommendation CM/Rec(2008)7 of the Committee of Ministers to Member States on the use of the Council of Europe's Common European Framework of References for Languages (CEFR) and the promotion of plurilingualism*) [Internetu] Dokumentas pateikiamas https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1318855 [dokumentas atvertas 2015 m. gegužės 19 d.].

- Ispanijoje padėtis yra gana įvairialypė, nes kiekviename šalies autonominiame regione rengiami savo testai. Keturiuose autonominiuose regionuose ([16]) nacionalinis testavimas, kurio testas yra susietas su BEKM lygiais, rengiamas 10 klasėje. Kituose penkiuose iš šešių autonominių regionų ([17]), priešingai, nacionaliniai testai, kuriais 2014–2015 mokslo metais buvo vertinamas aštuntokų kalbų mokėjimo lygis, nėra susieti su BEKM lygiais.
- Liuksemburge standartizuotas testas (angl. *the Standardised Test*), kurį laikant testuojami 9 klasės mokinių skaitymo gebėjimai ir kurio tikslas – vykdyti švietimo sistemos stebėseną, nėra susietas su BEKM lygiais. Tačiau nacionaliniai testai (angl. *National Tests*), išskyrus Vokietijoje laikomą testą, yra susieti su BEKM lygiais ([18]).
- Portugalijoje nacionalinis baigiamasis vidurinio ugdymo testas (angl. *National Secondary Education Final Test*), kurį laikant vertinami 11 klasės mokinių skaitymo ir rašymo gebėjimai, nėra susietas su BEKM lygiais, nors 9 klasės mokinių laikomas parengiamasis anglų kalbos mokėjimo testas (angl. *Preliminary English Test*) yra susietas su CEFR lygiais.

Tik daugiau kaip pusė iš visų nacionalinių testų apskritai yra susieti su BEKM lygiais. Su BEKM susieti testai yra beveik vienodai paskirstyti ISCED 2 ir 3 lygmens klasių mokinių kalbų mokėjimo lygiui tikrinti. Tačiau jie sudaro kiek didesnę ISCED 2 lygmens testų dalį, nes šiuo lygmeniu yra rengiama mažiau nacionalinių testų.

Pagrindinio ugdymo įstaigose paprastai testuojami aukščiausi A2 ir B1 BEKM lygiai

BEKM apibrėžia šešis kalbos mokėjimo lygius – A1, A2, B1, B2, C1, C2 (sistemoje A reiškia pradedantį, B – savarankišką, o C – gerą vartotoją), kuriuos taikant galima įvertinti užsienio kalbų besimokančių asmenų daromą pažangą. Siekdami dar tiksliau įvertinti kalbos mokėjimo lygį, kai kurie BEKM vartotojai pradinę lygių skalę papildė struktūriškai smulkesnėmis pakopomis, pavyzdžiui, A1.1 arba A 1+.

Tikėtina, kad įvairių šalių testavimo tvarkoje BEKM lygiai bus labai skirtingai taikomi ir to paties ISCED lygmens ugdymo įstaigose, ir panašiose klasėse. Jau ankstesnėse „Eurydice“ tinklo ataskaitose buvo nuosekliai atskleista, kad šiuos skirtumus lemia tai, kad skirtingose Europos šalyse mokiniai pradeda mokytis užsienio kalbų, priešingai nei, pavyzdžiui, matematikos ir rašymo, skirtingose klasėse ([19]). Kitos aplinkybės, pavyzdžiui, vis kitoks kiekvienos šalies kalbinis kontekstas, taip pat padeda paaiškinti, kodėl ugdymo programose keliami skirtingi tikslai, taip pat galiausiai, kodėl yra testuojami nevienodi kalbų mokėjimo lygiai.

ISCED 2 lygmens ugdymo įstaigose mažoji dalis su BEKM susietų testų apima tik vieną lygį, turint omenyje visus testuojamus kalbinius gebėjimus, kalbas ir mokinius. Paprastai kalbos mokėjimas testuojamas A1 arba A2 atskaitos lygiui įvertinti, tačiau labiau paplitęs yra A2 atskaitos lygio (arba A2 lygio pakopų) testavimas. Iš kitų šalių išsiskiria Islandija, kurioje testuojant pripažįstamas aukščiausias kalbos mokėjimo lygis yra B2. Taip pat Islandija – tai ta šalis, kurioje testuojamas aukščiausios, 10 klasės mokinių kalbos mokėjimo lygis.

Šalyse, kurių nacionaliniuose testuose yra užduotys, parengtos daugiau nei vienam kalbos mokėjimo lygiui įvertinti, testuojami A2–C1 kalbos mokėjimo lygiai. Šie testai gali būti suskirstyti į keturias grupes pagal į testų apimtį patenkančių lygių kiekį. Pirmajai grupei priskiriami testai apima A2 lygį ir jo pakopas. Šiai grupei priskiriami testai organizuojami Lenkijoje ir Slovėnijoje.

([16]) Kanarų salų, Kantabrijos, Estremadūros ir Madrido.

([17]) Šeši autonominiai regionai yra šie: Valensijos, Estremadūros, Madrido, Mursijos, Navaros ir Baskijos. Tik Madrido autonominiame regione testas yra susietas su BEKM lygiais.

([18]) Anglų kalbos mokėjimo testai yra rengiami bendrojo ugdymo 8 klasės mokiniams.

([19]) „European Commission/EACEA/Eurydice“, 2012b, ir „European Commission/EACEA/Eurydice“, 2015.

11 pav. ISCED 2 lygmens BEKM kalbų mokėjimo lygiai, patenkantys į nacionalinių testų apimtį, 2014–2015 mokslo metai

	Testo pavadinimas (vertimas iš anglų kalbos)	A1	A2	B1	B2	C1	C2
CZ	Mokinių imties tyrimas pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse, taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje		●				
DE	Palyginamieji testai / mokymosi pasiekimų vertinimas (VERA)	●	●	●	●	●	
	Nacionalinio kalbų mokėjimo vertinimo tyrimas	●	●	●	●	●	
EE	Pagrindiniai mokykliniai baigiamieji egzaminai su standartizuotomis užduotimis		● 2	● 1-2			
ES	Nacionaliniai 8 klasės testai		●	●	●		
FR	CEDRE baigiamasis ciklo pasiekimų vertinimas (9 klasės mokinių imties mokomojo dalyko vertinimas)	●	●	●			
LT	Užsienio kalbos lygio nustatymo testas		●	●			
LU	Nacionalinis anglų kalbos mokėjimo testavimas		●	●			
HU	Užsienio kalbos mokėjimo įvertinimas	●					
	Užsienio kalbos mokėjimo įvertinimas		●				
NL	Nacionalinis paruošiamojo vidurinio ugdymo egzaminas	●	●	●			
AT	Nacionalinių švietimo standartų vertinimas		●	●			
PL	Pagrindinio ugdymo lygmens baigiamasis kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio vartotojo)		● ●+				
PT	Parengiamasis anglų kalbos mokėjimo testas		●	●	●		
RO	Nacionalinis įvertinimas: kalbos ir komunikacinio turinio srities testas	●+					
SI	Nacionalinis žinių vertinimas		● ●+				
FI	Antrosios valstybinės kalbos – švedų kaip B kalbos, 9 klasė; suomių kaip A kalbos arba gimtosios kalbos lygmens, 9 klasė	● 1-2-3	● 1-2	● 1-2			
SE	Nacionalinis testas	● 2	● 1-2	● 1-2	● 1-2		
IS	Islandijos nacionaliniai egzaminai				●		
LI	Nustatyto turinio standartų testavimai		● 1-2	● 1-2			
ME	Baigiamasis antrojo ciklo žinių vertinimas		● 1.1				
	Baigiamasis trečiojo ciklo žinių išorės vertinimas		●+				
RS	Stojamasis egzaminas į dvikalbę pradinės mokyklos klasę		●				
	Stojamasis egzaminas į dvikalbę gimnazijos klasę		●				

BE de, EL, HR, IT, CY, SK, UK ir TR:	Nacionaliniai testai 2 ISCED lygmens ugdymo įstaigose nelaikomi
BE fr, BE nl, BG, DK, IE, LV, MT ir NO:	Nacionaliniam (-iams) testui (-ams) ISCED 2 lygmens ugdymo įstaigose 2 BEKM lygiai netaikomi

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Simbolis ● rodo, kuris iš šešių BEKM lygių drauge su atitinkamomis pakopomis (jeigu tokios yra) patenka į testavimo aprėptį skaitmenine išraiška, pvz., ● **1.** Jeigu į testavimo aprėptį patenka daugiau nei vienas BEKM lygis, skaičius nerodo, kuriam lygiui ar kuriems lygiams testavime skiriama daugiausia dėmesio. Jeigu testuojamame lygyje būna skirtingos testuojamos kalbos, kalbiniai gebėjimai ar mokinių skaičius, ši informacija pateikiama prie šalių duomenų.
Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Čekija: pateikti 2013–2014 mokslo metais surengto tam tikros mokinių imties testavimo duomenys.
Estija: laikant pagrindinius mokyklinius baigiamuosius egzaminus su standartizuotomis užduotimis (angl. *Basic School Final Examinations with standardised assignments*) anglų kalbos mokėjimas tikrinamas siekiant nustatyti, ar pirmosios mokomos

užsienio kalbos atitinka B1.2 lygį, o kitų kalbų – B1.1 lygį. Anglų kalbos, kaip antrosios mokomos užsienio kalbos, mokėjimas tikrinamas siekiant nustatyti, ar atitinka B1.1 (klausymo, kalbėjimo ir skaitymo) ir A2.2 (rašymo) lygius; kitų kalbų mokėjimas tikrinamas siekiant nustatyti, ar atitinka A2.2 lygį.
Ispanija: iš šešių autonominių regionų, kuriuose organizuojamas testavimas 8 klasėje, tik Madrido autonominiame regione testas siejamas su BEKM lygiais.
Lietuva: 2015 m. anglų kalbos mokėjimas bus testuojamas tik B1, o vokiečių, rusų ir prancūzų kalbų mokėjimas – tik A2 lygiui nustatyti.
Nyderlandai: BEKM lygiai yra įvairūs ir priklauso nuo kalbų, kurių mokosi mokiniai, taip pat nuo ugdymo programų.
Lenkija: pradedančiojo kalbos mokėjimas tikrinamas A2 atskaitos lygiui nustatyti, o pažengusiojo kalbos mokėjimas – A2+ lygiui nustatyti.
Lichtenšteinas: B1.2, B1.1 ir A2.2 kalbos mokėjimo lygiai taikomi vertinant skaitymo ir klausymo gebėjimus; B1.1, A2.2 ir A2.1 – kalbėjimo ir rašymo.
Serbija: laikant stojamąjį egzaminą į filologinio profilio gimnaziją ar klasę (angl. *Entrance Examination for philological gymnasiums and classes*) testuojamas A2.2 kalbos mokėjimo lygis.

Šioje šalyje yra atliekamas testavimas, kuris nėra įtrauktas į lentelę (žr. priede pateiktą 1 lentelę):
Liuksemburgas: nacionalinis prancūzų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Test in French*), kuriuo tikrinama, ar mokiniai moka kalbą B1 ir B2 lygiais.
Vengrija: 6 ir 8 klasėse atliekant užsienio kalbų mokėjimo vertinimą (angl. *Foreign Language Assessment*) tikrinamas mokinių, kurie mokosi pagal dvikalbes ugdymo programas, kalbos mokėjimas siekiant nustatyti, ar jie atitinka atitinkamai A2 ir B1 lygius.
Suomija: 9 klasėje atliekamas užsienio kalbos kompetencijų vertinimas apima tuo pačius BEKM lygius kaip ir testas, parengtas antrosios valstybinės kalbos (švedų arba suomių) mokėjimo lygiui nustatyti.
Lichtenšteinas: internetinės pritaikytos 8 klasės mokinių testavimo sistemos (angl. *Web-based Adaptive Test System: Grade 8 pupils*) testais vertinami A1.2 ir B1.2 lygių klausymo ir skaitymo gebėjimai. Vertinant rašymo gebėjimus BEKM lygiai nenurodyti.

Antrajai grupei priskiriamais testais siekiama įvertinti, ar mokinių kalbos mokėjimas atitinka B1 ir žemesnius lygius. Šią grupę sudaro didžiausias nacionalinių testų skaičius. Šiai grupei priskiriami nacionaliniai testai yra laikomi Estijoje, Prancūzijoje, Lietuvoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Suomijoje ir Lichtenšteine. Estijoje vertinami skirtingi lygiai, ir tai priklauso nuo testuojamų kalbų bei jų vietos ugdymo programoje. Testuojamų kalbos mokėjimo lygių įvairovė Nyderlanduose priklauso nuo mokinių pasirinktų mokymosi krypčių. Lichtenšteine gebėjimai testuojami skirtingais lygiais.

Trečiajai grupei priskiriami testai, kuriais tikrinama, ar kalbos mokėjimas atitinka B2 ir žemesnius lygius. Tokie testai laikomi Ispanijoje (Madrido autonominiame regione), Liuksemburge, Portugalijoje ir Švedijoje. Prancūzijoje valstybinės kalbos mokėjimas tikrinamas B2 ir B1 lygiais, o anglų kalbos – B1 ir A2 lygiais.

Paskutinę grupę sudaro Vokietijoje laikomi du nacionaliniai testai, kurie apima visus iki C1 lygius.

Vidurinio ugdymo įstaigose dauguma nacionalinių testų rengiami siekiant testuoti ne aukštesnį kaip B2 pasiekimų lygį

ISCED 3 lygmens ugdymo įstaigose laikomi testai taip pat sudaro mažąją testų, susietų su BEKM, dalį. Belgijoje (vokiškojoje dalyje) 9 ir 12 klasių mokinių kalbų mokėjimas tikrinamas siekiant nustatyti, ar atitinka atitinkamai B1 ir B2 lygius. Čekijoje mokinių imties rezultatų tyrimas atliekamas A2 lygiui nustatyti, o 13 klasės mokinių kalbos mokėjimo lygis tikrinamas B1 lygiui nustatyti, kai mokiniai laiko baigiamąjį mokyklinį egzaminą (bendrąją dalį) (angl. *School Leaving Examination (common part)*). Dviejuose Ispanijos autonominiuose regionuose, Kantabrijos ir Estremadūros, testus A2 ir B1 pasiekimų lygiams nustatyti laiko 10 klasės mokiniai. Vengrijoje 10 klasės mokiniai, kurie mokosi pagal dvikalbę ugdymo programą, laiko testus B2 pasiekimų lygiui nustatyti. Slovėnijoje ir Juodkalnijoje pagal bendrojo ugdymo programą besimokantys mokiniai yra testuojami B2 pasiekimų lygiui nustatyti, o besimokantys pagal profesinio mokymo programas mokiniai laiko testus B1 pasiekimų lygiui nustatyti. Slovakijoje gimnazijų mokiniai testuojami B2, o vidurinių profesinio profilio mokyklų ir konservatorijų mokiniai gali rinktis B1 arba B2 pasiekimų lygio testus.

Daugelio ISCED 3 lygmens ugdymo programų testų užduotys yra susietos su vienu BEKM lygiu. Šiai grupei priskiriami testai gali būti suskirstyti į du pogrupius: mokinių, laikančių pirmajam, didžiausiam pagal skaičių, pogrupiui priskiriamus testus, kalbos mokėjimas tikrinamas B2 ar žemesniam lygiui nustatyti; mokinių, laikančių antrajam pogrupiui priskiriamus testus, kalbos mokėjimas tikrinamas C1 ar

žemesniam lygiui nustatyti. Penkiose (Prancūzijoje, Latvijoje, Nyderlanduose, Lenkijoje ir Suomijoje) iš šešių šalių C1 pogrupyje testai yra skirti 12 klasės mokinių kalbos mokėjimui įvertinti. Ispanija (Madrido autonominis regionas) – vienintelė išimtis, nes šioje šalyje testai yra skirti 10 klasės mokinių kalbos mokėjimui įvertinti. Lenkijoje C1 pogrupio testų klausimai yra skirti dvikalbėse mokyklose besimokantiems mokiniams arba bet kuriems pageidaujantiems, laikantiems imatrikuliacijos egzaminą, pasitikrinti „dvikalbiu lygmeniu“. Prancūzijoje tik mokiniai, pasirinkę literatūrinio profilio bakalauro studijas ir besimokantys pirmosios užsienio kalbos pažengusio vartotojo lygiu, laiko testą C1 lygiui nustatyti. Nyderlanduose aukštesnių lygių testai yra skirti pagal priešuniversitetinio ugdymo programą (angl. *Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwjis* (VWO)) (akademiškiausią kryptį) besimokantiems mokiniams, o Suomijoje – bendrojo ugdymo įstaigų mokiniams.

Jau buvo akcentuota (žr. 11 pav.), kad kai kuriose šalyse skirtingi į testų aprėptį patenkančių BEKM lygiai priklauso nuo to, kurių kalbų mokėjimas yra testuojamas, ir (arba) nuo kalbų vietos ugdymo programoje. Tai yra būdinga Italijai, Kiprui, Nyderlandams (taikoma abiem testams) ir Austrijai (žr. šalių duomenis).

12 pav. ISCED 3 lygmens BEKM kalbų mokėjimo lygiai, patenkantys į nacionalinių testų apimtį, 2014–2015 mokslo metai

	Testo pavadinimas (vertimas iš anglų kalbos)	A1	A2	B1	B2	C1	C2
BE de	Testas prancūzų kalbos mokėjimo B1 lygio pažymėjimui gauti			●			
	Testas prancūzų kalbos mokėjimo B2 lygio pažymėjimui gauti				●		
CZ	Mokinių imties tyrimas pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse, taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje		●				
	Baigiamasis mokyklinis egzaminas (bendroji dalis)			●			
EE	Valstybiniai mokyklos baigiamieji egzaminai			● 1-2	● 1-2		
ES	Nacionaliniai 10 klasės testai		●	●	●	●	
FR	Bendrojo ir technologinio profilio bakalauro egzaminas		●	●	●	●	
HR	Valstybinis imatrikuliacijos egzaminas			●	●		
IT	Nacionaliniai egzaminai: antrasis rašto darbas			●	●		
CY	Visame Kipre laikomi egzaminai		●	●	●		
LV	Centralizuotas vidurinės mokyklos baigiamasis užsienio kalbų egzaminas			●	●	●	
LT	Užsienio kalbos valstybinis brandos egzaminas			●	●		
HU	Vidurinės mokyklos baigiamasis egzaminas		●	●	●		
	Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas				●		
NL	Nacionalinis bendrojo vidurinio ugdymo egzaminas(HAVO)		●	●	●		
	Nacionalinis priešuniversitetinio ugdymo egzaminas (VWO)		●	●	●	●	
AT	Standartizuotas ir į kompetencijas orientuotas akademinių vidurinių mokyklų (AVM) mokinių imatrikuliacijos egzaminas			●	●		
PL	Imatrikuliacijos kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio, dvikalbio vartotojo)			●	●	●	
RO	Nacionalinis bakalauro egzaminas: C testas – kalbinių užsienio kalbos gebėjimų vertinimas	●	●	●	●		
SI	Bendrasis imatrikuliacijos egzaminas				●		
SK	Mokyklinis baigiamasis egzaminas: išorės ir vietos ekspertų vertinamos dalys raštu				●		
FI	Imatrikuliacijos egzaminas (tik bendrojo vidurinio ugdymo)	●	●	●	●	●	

		1-2-3	1-2	1-2	1-2	1	
SE	Nacionalinis testas	● 2	● 1-2	● 1-2	● 1-2		
ME	Imatrikuliacijos egzaminas				●		

BE fr, DE, LU, IS, LI ir RS:	Nacionaliniai testai ISCED 3 lygmens ugdymo įstaigose nelaikomi
BE nl, BG, DK, IE, EL, MT, PT, UK, NO ir TR:	Nacionaliniam (-iams) testui (-ams) ISCED 3 lygmens įstaigose BEKM lygiai netaikomi

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Simbolis ● rodo, kuris iš šešių BEKM lygių drauge su atitinkamomis kategorijomis (jeigu tokios yra) patenka į testavimo aprėptį skaitmenine išraiška, pvz., ● **1.** Jeigu į testavimo aprėptį patenka daugiau nei vienas BEKM lygis, skaičius nerodo, kuriam lygiui ar kuriems lygiams testuojant skiriama daugiausia dėmesio. Jeigu testuojamame lygyje būna skirtingos testuojamos kalbos, kalbiniai gebėjimai ar mokinių skaičius, ši informacija pateikiama prie šalių duomenų.
Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Šalių duomenys

Čekija: pateikti 2013–2014 mokslo metais surengto tam tikros mokinių imties testavimo duomenys.
Ispanija: Kanarų salų autonominiame regione testuojamas mokinių kalbos mokėjimas B1 ir B2 lygiams, Kantabrijos – A2 lygiui, Estremadūros – B1, Madrido – A2, B1, B2 ir C1 lygiams nustatyti.
Prancūzija: literatūrinio profilio bakalauro laipsnio siekiantys mokiniai, pasirinkę vieną iš dviejų kalbų mokytis pažengusio vartotojo lygiu, laiko pirmosios užsienio kalbos mokėjimo testus C1, antrosios užsienio kalbos – B2 lygiui nustatyti.
Italija: pirmosios ir antrosios užsienio kalbų mokėjimas yra tikrinamas B2, o trečiosios – B1 lygiui nustatyti.
Kipras: anglų kalbos mokėjimas testuojamas B2, prancūzų – B1 lygiams nustatyti. Kitų kalbų mokėjimas vertinamas A2 lygiui nustatyti.
Lietuva: laikant užsienio kalbos valstybinį brandos egzaminą gebėjimas kalbėti nėra vertinamas. Šį mokinių gebėjimą vertina mokyklų mokytojai (yra laikoma užsienio kalbos kalbėjimo įskaita) B2 ir B1 lygiams nustatyti. 2016 m. turėtų būti laikomas tik vienas egzaminas, kurio metu būtų vertinami visi kalbiniai gebėjimai.
Vengrija: pažengusio vartotojo lygmens kalbos mokėjimas testuojamas B2, o standartinio vartotojo lygmens – B1 ir A2 lygiams nustatyti.
Nyderlandai: į testų aprėptį patenkantys BEKM lygiai priklauso nuo to, kurios kalbos mokėjimas yra tikrinamas.
Austrija: pirmosios užsienio kalbos, kurios mokosi mokiniai, mokėjimas tikrinamas B2, antrosios užsienio kalbos, kurios mokosi mokiniai, mokėjimas – B1 lygiui nustatyti (taip pat B2 lygiui vertinant gebėjimą skaityti, kai antrosios užsienio kalbos mokomasi šešerius metus).
Lenkija: C1 atitinka dvikalbio, B2 – pažengusio, o B1 – pradedančio vartotojo lygį.
Slovėnija: surinkti duomenys tik apie anglų kalbos mokėjimo lygį ir mokinius, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas. Mokinių, kurie mokosi pagal profesinio mokymo programas, kalbos mokėjimas tikrinamas B1 lygiui nustatyti. Kitų kalbų testai bus susieti su BEKM lygiais 2017 m.
Slovakija: gimnazijų mokinių kalbos mokėjimas testuojamas B2 lygiui nustatyti, o vidurinio ugdymo profesinio mokymo mokyklų ir konservatorijų mokiniai gali rinktis laikyti testus B1 arba B2 kalbos mokėjimo lygiui nustatyti.
Juodkalnija: surinkti duomenys apie mokinių, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, kalbos mokėjimo lygį. Profesinio ugdymo įstaigų mokinių kalbos mokėjimas tikrinamas B1 lygiui nustatyti.

Mokinių kalbos mokėjimo pasiekimai vertinami pagal maždaug pusę visų su BEKM susietų nacionalinių testų lygius

Mokinių kalbos mokėjimo pasiekimai vertinami pagal BEKM lygius 16-oje švietimo sistemų. Apytikriai pusėje šiai grupei priskiriamų šalių visuose nacionaliniuose kalbų mokėjimo testuose taikomas šis atskaitos metodas.

13 pav. Vertinant mokinių kalbos mokėjimo pasiekimus pagal BEKM lygius nacionaliniuose testuose, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

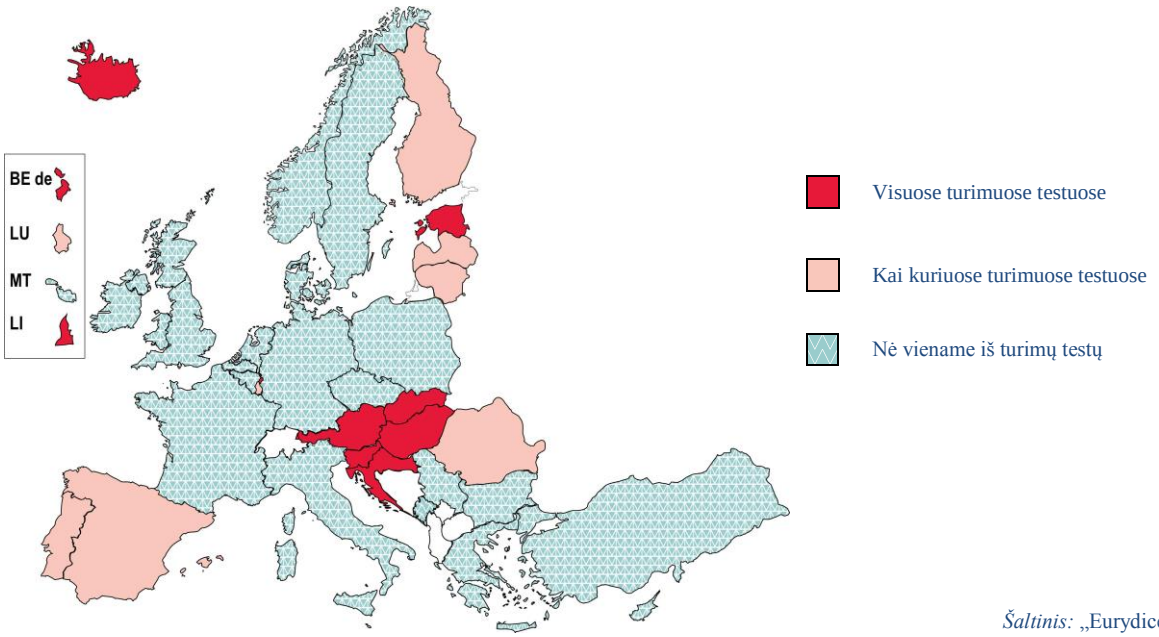

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Septyniose šalyse mokinių kalbos mokėjimo pasiekimai vertinami pagal BEKM lygius tik kai kuriuose testuose (žr. 13 pav.). Kartais tai priklauso nuo tikslo, kurio siekiama rengiant testą, o kartais – nuo to, kurios kalbos mokėjimas yra testuojamas.

- Portugalijos ir Suomijos mokinių kalbos mokėjimo pasiekimai vertinami pagal BEKM lygius tik tuose testuose, kurių rezultatais remiamasi vykdant stebėseną. Vertinant Portugalijos mokinių, atliekančių parengiamąjį anglų kalbos mokėjimo testą (angl. *Preliminary English Test*), kalbų mokėjimo pasiekimus, remiamasi BEKM lygiais. Suomijoje BEKM kalbų mokėjimo lygiai taikomi testuose, kurie yra skirti 9 klasės mokinių antrosios valstybinės kalbos (švedų arba suomių) ir užsienio kalbų mokėjimo pasiekimams įvertinti.

Rumunijoje išlaikyto nacionalinio bakalauro egzamino: C testo – kalbinių užsienio kalbos gebėjimų vertinimo (angl. *National Baccalaureate Examination: Test C – Assessment of language skills in a foreign language*) rezultatai išreiškiami BEKM lygiais (nuo A1 iki B2), o nacionalinio įvertinimo: kalbos ir komunikacinio turinio srities testo (angl. *National Evaluation in the Language and Communication Curriculum Area*), kurį laiko 6 klasės mokiniai, yra įrašomi į mokinių pasiekimų registravimo dokumentus mokinių pasiekimų aprašymo forma. Tokiu būdu siekiama atlikti mokinių kalbinių gebėjimų formuojantįjį vertinimą ir mokytojams pateikti grįžtamąją informaciją.

- Dviejose Baltijos šalyse, kuriose kalbų mokėjimo įvertinimo metodai skiriasi priklausomai nuo to, koks laikomas testas, BEKM lygiais vertinami mokinių kalbų mokėjimo pasiekimai kartu taikant ir kitą vertinimo pažymiais metodą. Nuo 2013 m. Latvijoje centralizuoto vidurinės mokyklos baigiamojo užsienio kalbų egzamino (angl. *Centralised Secondary School Leaving Examination in Foreign Languages*) rezultatai pateikiami mokiniams BEKM atskaitos lygių forma ir tradiciškai įprastu įvertinimo procentais formatu. Lietuvoje 10 klasės mokinių, laikančių standartizuotą

užsienio kalbos testą, kalbos mokėjimo pasiekimai vertinami ir pagal 60 balų skalę, ir nurodant pasiektą A2 ar B1 lygį. Užsienio kalbos valstybinio brandos egzamino rezultatai pateikiami įvertinti balais, kurie susieti su BEKM lygiais, išskyrus gebėjimo kalbėti testo rezultatus, kurie vertinami pagal 10 balų skalę.

- Liuksemburge 9 (ar 8) klasės mokinių, laikančių nacionalinius testus (angl. *National Tests*), trijų privalomų mokytis pagal ugdymo programą kalbų (vokiečių, prancūzų ir anglų) kalbiniai gebėjimai vertinami 0–60 balų. Tik išlaikę anglų kalbos testą mokiniai gali sužinoti, ar jų kalbos mokėjimas įvertintas A2 lygiu.

Atliekant truputį daugiau kaip ketvirtadalį nacionalinių testų pagal BEKM lygius vertinami mokinių kalbos mokėjimo pasiekimai. Šis skaičius sudaro maždaug pusę visų nacionalinių testų, susietų su BEKM lygiais (žr. 10 pav.).

Du trečdaliai testų pagal BEKM lygių skalę mokinių kalbų mokėjimo pasiekimams įvertinti yra atliekami ISCED 2 lygmeniu. Testais, kuriuose vertinimo ir rezultatų paskelbimo tikslais naudojami BEKM lygiai, siekiama šiek tiek kitokių nei kitais nacionaliniais testavimais tikslų: jie proporcingai rečiau naudojami mokinių kompetencijoms patvirtinti pažymėjimu; jie dažniau naudojami stebėsenai vykdyti ir dar dažniau diagnostiniais tikslais pačiose mokyklose (žr. 2 pav.).

Testų, turinčių įtakos tolesniam mokinių mokymuisi, rezultatus daugiausia vertina išorės vertintojai

Kalbant apie nacionalinį testavimą apskritai, nacionalinių kalbų mokėjimo testų organizavimas yra svarbus uždavinys, kurį reikia išspręsti garantuojant testų patikimumą. Iš tikrųjų nacionalinis testavimas reiškia, kad testų klausimai, visų mokinių testavimo atlikimo sąlygos ir vertinimo tvarka yra nuoseklios ir vienodos. Atsižvelgiant į tai, atsakingų už nacionalinių kalbų mokėjimo testų rezultatų vertinimą subjektų įvardijimas galėtų padėti užtikrinant nuoseklumą ir vienodas sąlygas. Tai svarbu vykdant kalbų išmokimo lygio testavimą, nes šių testų atvirais klausimais dažnai yra vertinamos produkcinės veiklos rūšys (gebėjimai rašyti ir kalbėti). Pasirodo, kad sunkiausia organizuoti nuoseklų visų mokinių kalbėjimo gebėjimų vertinimą. Iš tikrųjų, kai kuriose šalyse testų dalis, kuria vertinami kalbėjimo gebėjimai, nėra rengiama centrinės valdžios lygmeniu. Be to, kai kuriose šalyse, kuriose nacionaliniai kalbų mokėjimo testai, turintys didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, apima gebėjimų kalbėti vertinimą, mokinių įgyti gebėjimai vertinami kitaip nei kitose šalyse ir skiriasi nuo kitų tuo, kad dažnai šie gebėjimai būna vertinami pačioje ugdymo įstaigoje. Dėl to šiame skyriuje nacionalinių testų raštu atliekamų užduočių dalis aptariama atskirai nuo tos testų dalies, kurią atliekant vertinamas kalbėjimas. Taip pat reikia turėti galvoje, kad priklausomai nuo šalies, kurioje testuojama, ir nuo pačių testų nacionalinių kalbos mokėjimo testų dalimis, kurių užduotys atliekamos raštu, vertinami skirtingi gebėjimai (skaitymo, rašymo ir (arba) klausymo) (žr. 9 pav.).

Nacionalinių kalbos mokėjimo testų rezultatus gali vertinti vietos (mokyklos) arba išorės vertintojai. Mokytojai, vertinantys mokyklų, kuriose moko, testus laikančių mokinių pasiekimų rezultatus, šioje ataskaitoje laikomi vidaus vertintojais. Išorės vertintojai yra mokytojai arba kiti mokyklų darbuotojai, vertinantys testų, kuriuos laiko kitų, bet ne tų, kuriose patys dirba, mokyklų mokiniai, arba atsakingos už testų rengimą institucijos paskirti asmenys. Savaime suprantama, kad testų, kurie atliekami kompiuteriais nuotoliniu būdu, rezultatus vertina išorės vertintojai. Testai, kurių mokinių atliktų užduočių atsakymai skenuojami ir pateikiami naudojantis kompiuterių programa, skaičiuojančia rezultatus, taip pat laikomi vertinamais išorės vertintojų. Tačiau tik nedidelė dalis kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, yra suskaitmeninti kompiuteriais arba yra vertinami automatizuoto optinio skenavimo būdu. Vidaus ar išorės vertintojai paprastai yra specialiai

parengiami atlikti tą darbą vadovaujantis standartizuoto vertinimo rekomendacijomis ir taikant tam skirtus modelius.

Dvidešimt dviejose šalyse ar regionuose nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių dalį vertina tik išorės vertintojai (žr. 14 pav.). Tai sudaro du trečdalius ir visų šalių ir (arba) regionų, ir aptariamų nacionalinių testų. Be to, keturiose šalyse išorės vertinimas organizuojamas tik kai kuriems nacionaliniams kalbų mokėjimo testams. Visose kitose šalyse ar regionuose testų rezultatus vertina ir vidaus, ir išorės vertintojai, arba tik vidaus vertintojai.

Keliose šalyse, kuriose visų nacionalinių kalbos mokėjimo testų rezultatus vertina išorės vertintojai, kai kurios šių testų dalys yra vertinamos elektroniniu būdu. Taigi, užduočių uždari klausimai vertinami elektroniniu būdu Kroatijoje, Latvijoje (centralizuoto vidurinės mokyklos baigiamojo užsienio kalbų egzamino (angl. *Centralised Secondary School Leaving Examination in Foreign Languages*)), Lietuvoje, Lenkijoje pagrindinio ugdymo lygmens baigiamojo kalbų mokėjimo egzamino (angl. *End of Lower Secondary Education Language Examination*)), Turkijoje ir Juodkalnijoje. Be to, vis dažniau ketinama testuoti elektroniniu būdu paliudijant kalbinių kompetencijų lygį (šiuo metu tokio metodo taikymas priklauso nuo mokykloje turimų galimybių), o Slovakijoje įgyvendinamas bandomasis nacionalinio testavimo kompiuterizavimo projektas.

Kitose šalyse, kuriose nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių dalys yra vertinamos centrinės vadžios lygmeniu, išorės vertintojai paprastai yra kitų mokyklų mokytojai arba paskirtieji išorės egzaminuotojai. Italijoje pasirinkimas, ar testo rezultatų vertintojas bus tos pačios mokyklos, kurioje testuojama, mokytojas, ar kitos mokyklos mokytojas, priklauso nuo egzaminuotojų komisijos sudėties, dėl kurios sprendimą kiekvienais metais priima už švietimo sistemos reikalus atsakingas ministras. Priešingai įprastinei tvarkai, kuri taikoma atliekant standartizuotą testavimą, Italijoje vertinimo kriterijai nėra nustatyti centriniu lygmeniu; juos siūlo vertintojas ir sprendimą priima mokyklos egzaminuotojų komisija, vadovaudamasi tais metais mokykloje vykdoma mokymo ir vertinimo politika.

Daugelyje šalių nacionalinių kalbos mokėjimo testų raštu atliekamų užduočių dalys nėra vertinamos vien tik centralizuotai. Penkiose šalyse mokyklų, kuriose atliekamas nacionalinis kalbos mokėjimo testavimas, mokytojai drauge su išorės egzaminuotojais dalijasi atsakomybe už testų rezultatų vertinimą. Kitose keturiose šalyse ar regionuose vertinimas yra patikėtas tik tų mokyklų, kuriose vysta testavimas, mokytojams. Visais minėtais atvejais mokytojai vertina testų rezultatus vadovaudamiesi centralizuoto vertinimo rekomendacijomis.

Penkiose šalyse, kuriose testų rezultatus vertina ir vidaus, ir išorės vertintojai, atitinkamai pasidalyti vertintojų vaidmenys šiame procese yra skirtingi.

- Danijoje (egzaminai, laikomi baigus 9 ir 10 klases (angl. *Examinations after 9th and 10th forms*)) ir Nyderlanduose galutinis egzamino raštu įvertinimas yra pateikiamas tik pasikonsultavus vidaus ir išorės vertintojams.
- Austrijoje mokytojų atlikti savo mokykloje laikomų egzaminų raštu įvertinimai yra pateikiami patvirtinti egzaminų komisijai, kurios pirmininkas – arba inspektorius, arba kitos mokyklos direktorius.

- Slovakijoje užduočių, į kurių klausimus reikia pasirinkti vieną ar kelis iš pateiktų atsakymų, rezultatai yra vertinami centralizuotai, o užduočių, į kurių klausimus pateikiami ilgi atsakymai, rezultatai yra vertinami tos pačios mokyklos, kurioje testuojama, mokytojai, vadovaujami mokyklinių baigiamųjų egzaminų komisijos.
- Švedijoje nacionalinių testų rezultatų vertinimas, kurį atlieka mokyklos, kurioje ir testuojama, mokytojai, kartais papildomas kolegų mokytojų iš kitų mokyklų atliekamu vertinimu. Be to, tam tikrą nacionalinių testų (angl. *National tests*) rezultatų mokytojų atliktų įvertinimų imtį papildomai vertina Švedijos mokyklų inspekcija.

14 pav. Nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, užduočių raštu vertinimas, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

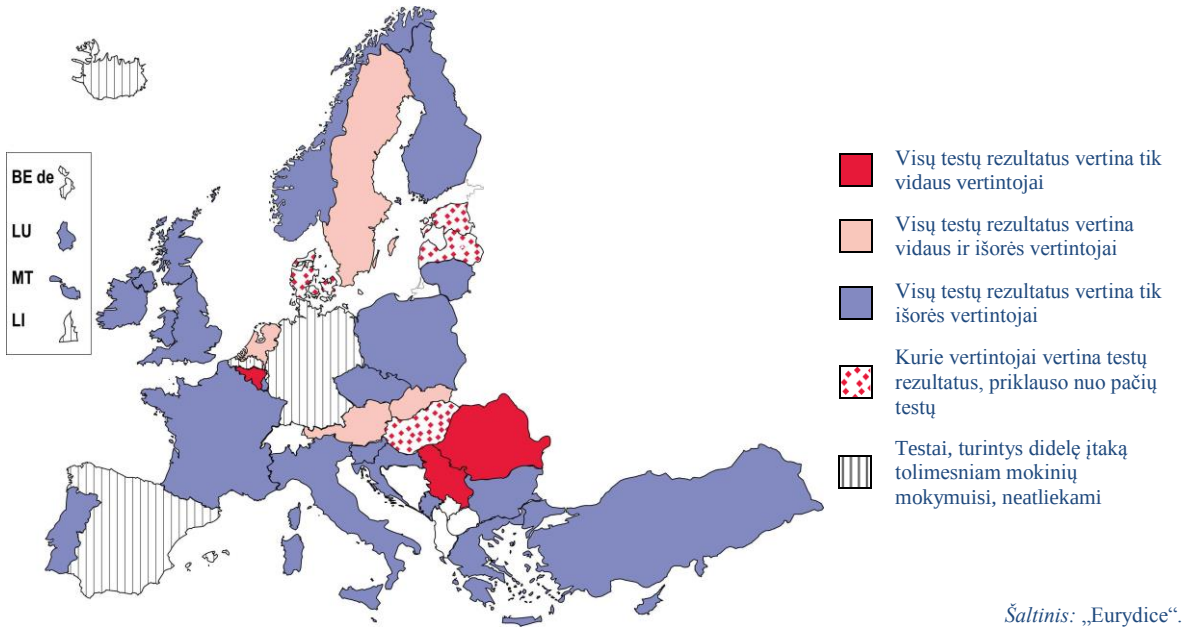

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Šiame paveikslėlyje yra pateiktas nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių dalių grupavimas į kategorijas. Kurie kalbiniai gebėjimai (skaitymo, rašymo, ir (arba) klausymo) yra tikrinami atliekant nacionalinių testų dalių užduotis raštu, priklauso nuo šalies, kurioje testuojama, ir nuo pačių testų (žr. 9 pav.). Duomenys apie žodžiu laikomus egzaminus, kurių metu vertinamas gebėjimas kalbėti, o kartais ir klausyti, šiame paveikslėlyje neatspindėtas.
„Visi testai“ reiškia vieną ar daugiau (priklausomai nuo šalies, kurioje testuojama) nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi. Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Atsižvelgus į testus, turinčius didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, priimami sprendimai dėl tolesnio mokinių mokymosi, įskaitant išsilavinimo pažymėjimų gavimą, nukreipimą mokytis toliau, baigus mokytis pagal ISCED 2 ar 3 lygmens programą, arba mokinių atranką į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus. Daugiau informacijos apie testus, turinčius didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, žr. 4 pav.

Mokytojai, kurie vertina nacionalinius kalbų testus atliekančius savo mokinius, šioje ataskaitoje laikomi vidaus vertintojais. Išorės vertintojai yra mokytojai, vertinantys kitų, bet ne tų, kuriose patys dirba, mokyklų mokinių testus, arba asmenys, kuriuos paskyrė atsakinga už testų rengimą institucija. Vidaus ar išorės vertintojai paprastai yra specialiai parengiami atlikti tą darbą vadovaujantis standartizuoto vertinimo rekomendacijomis ir taikant tam skirtus modelius.

Šalių duomenys

Italija: pateiktas skaičius atspindi padėtį 2014–2015 mokslo metais. Tačiau pasirinkimas, ar testo rezultatų vertintojas yra tos pačios mokyklos, kurioje testuojama, mokytojas, ar kitos mokyklos mokytojas, priklauso nuo egzaminuotojų komisijos sudėties, dėl kurios sprendimą kiekvienais metais priima už švietimo sistemos reikalus atsakingas ministras.
Latvija: užsienio kalbos egzaminas 9 klasėje (angl. *Grade 9 Foreign Language Examination*) šalies rajonuose organizuojamas skirtingai. Tuose rajonuose, kuriose veikiančios mokyklos yra atokiose vietose, mokinių testų rezultatus vertina tas pats mokytojas, kuris moko testuojamus mokinius. Kituose rajonuose testų rezultatų vertinimas atliekamas centralizuotai, nes kelių mokyklų mokytojai susirenka vertinti rezultatus drauge.
Vengrija: vertinimas diferencijuojamas ne pagal laikomą testą, bet pagal mokinio pasirinkto laikyti vidurinės mokyklos

baigiamojo egzamino (angl. *Upper Secondary School Leaving Examination*) lygį. Daugiau informacijos apie tai pateikta toliau tekste.

Keturiose šalyse ar regionuose, kuriuose nacionalinių kalbos mokėjimo testų rezultatų vertinimas yra patikėtas tik mokytojams, kurie dirba mokykloje, kurioje testuojama, rezultatų įtaka tolesniam mokinio mokymusi skirtingose šalyse yra nevienoda. Serbijoje šie kalbos mokėjimo testai atlieka išskirtinį vaidmenį švietimo sistemoje, nes išlaikius šiuos testus galima laikyti stojamuosius egzaminus į labai specializuotas kalbų studijas. Belgijoje (prancūziškoje dalyje) ir Estijoje vidaus vertintojų įvertintais nacionalinių kalbos mokėjimo testų rezultatais remiamasi išduodant pažymėjimus, kuriais patvirtinama, kad mokinys yra baigęs mokslus pagal ISCED 2 lygmens programą, o Rumunijoje tokių testų rezultatais remiamasi išduodant pažymėjimus, kuriais patvirtinamas ISCED 3 lygmens programos baigimas.

Keturiose šalyse testų rezultatų vertinimo procedūra priklauso nuo skirtingų nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi. Danijoje, Estijoje ir Latvijoje mokinių, kurie mokosi pagal ISCED 2 ir 3 lygmenų programas, testų rezultatų vertinimas organizuojamas skirtingai. Trijose šalyse vidurinės mokyklos baigiamųjų egzaminų rezultatus visada vertina išorės vertintojai, nors tai ir nėra būtina, kai laikomi baigiamieji ISCED 2 lygmens ugdymo programos išorės egzaminuotojų organizuoti egzaminai. Danijoje egzaminų, kurie laikomi baigus 9 ir 10 klases (angl. *Examinations after 9th and 10th forms*), raštu laikomų užduočių dalių rezultatus bendrai vertina ir vidaus, ir išorės vertintojai. Estijoje laikomų pagrindinių mokyklinių baigiamųjų egzaminų su standartizuotomis užduotimis (angl. *Basic School Final Examinations with standardised assignments*) rezultatus vertina mokytojai, vidaus vertintojai. Latvijoje užsienio kalbos egzamino 9 klasėje (angl. *Grade 9 Foreign Language Examination*) rezultatus gali, priklausomai nuo rajono, kuriame laikomi egzaminai, vertinti vidaus arba išorės vertintojai. Vengrijoje vertinimo procedūrų skirtumai yra susiję ne su atitinkamu ugdymo programos lygiu, bet su tikrinamos kalbinės kompetencijos lygiu. Tačiau vidurinės mokyklos baigiamojo egzamino (angl. *Upper Secondary School Leaving Examination*), kuris laikomas standartiniu lygiu, rezultatus daugiausia vertina vidaus vertintojai, o centralizuotai veikiantis kalbų mokytojų komitetas – pažengusio vartotojo lygmens testavimo rezultatus, kuriuos pasiekęs mokinys įgyja daugiau galimybių būti priimtas į pasirinktą aukštojo mokslo įstaigos programos kursą. Visose keturiose aptartose šalyse bandoma užtikrinti didesnį testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, patikimumą.

Maždaug dviejuose trečdaliuose šalių, kuriose atliekamas nacionalinis kalbų mokėjimo testavimas, turintis didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, kalbėjimo gebėjimai yra vertinami laikant egzaminą žodžiu, kuris gali būti parengtas centrinės valdžios lygmeniu (žr. 9 pav.), arba mokykloje.

Jeigu gebėjimo kalbėti vertinimas rengiamas mokykloje, paprastai būna atliekamas tam tikros formos išorės mokyklos mokytojų atliekamo rezultatų vertinimo stebėjimas. Iš visų šalių tik Nyderlanduose toks stebėjimas neatliekamas. Danijoje ir Norvegijoje išorės egzaminuotojas padeda mokytojams, vertinantiems nacionalinių kalbos mokėjimo testų žodžiu atliekamų užduočių dalis. Austrijoje ir Slovėnijoje laikant atitinkamai standartizuotą ir į kompetencijas orientuotą akademinių vidurinių mokyklų mokinių imatrikuliacijos egzaminą (angl. *Academic Secondary Schools Standardised and Competence-oriented Matriculation Examination*) ir profesinio mokymo imatrikuliacijos egzaminą (angl. *Vocational Matriculation Examination*), mokytojai, vertindami egzamino žodžiu rezultatus, privalo laikytis centrinės valdžios lygmeniu parengtų taisyklių ar nurodymų, Slovakijoje mokinių gebėjimo kalbėti vertinimą ir įvertinimą balais užtikrina mokyklos baigimo kalbų mokėjimo komisija, kuriai vadovauja regioninės valdžios institucijos paskirtas mokytojas iš kitos mokyklos.

Ir Jungtinėje Karalystėje kalbėjimo užduočių vertinimo, organizuojamo mokyklos lygmeniu, stebėseną vykdo išorės švietimo specialistai. Taigi, Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje prancūzų, vokiečių ir ispanų (dažniausiai vertinamų kalbų), taip pat italų, kinų, urdų ir antrosios valų kalbos mokėjimo pasiekimus laikant testą bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*) vertina mokytojai, o jų įvertinimai siunčiami išorės egzaminų komisijai aptarti. Škotijoje laikant nacionalinį 5 pakopos (angl. *National 5*) ir aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Higher*) testus, mokinių gebėjimą kalbėti vertina mokyklų, kuriose atliekami testai, mokytojai. Paskui įvertinimus patvirtina Škotijos kvalifikacijų tarnyba (angl. *Scottish Qualifications Authority* (SQA)). Laikant aukštesnės pakopos aukštojo mokslo kvalifikacijos (angl. *Advanced Higher*) testo dalį, kurioje vertinami kalbėjimo gebėjimai, procesą stebi ir įvertina Škotijos kvalifikacijų tarnybos paskirti išorės vertintojai.

Jeigu nacionalinių kalbos mokėjimo testų žodžiu atliekamų užduočių dalis (kurioje vertinami kalbėjimo gebėjimai) yra parengta centrinės valdžios lygmeniu, mokėjimo pasiekimai dažniausiai vertinami pagal tokį patį modelį (vidaus ar išorės vertinimas), kaip ir vertinama testų raštu atliekamų užduočių dalis. Taigi, Maltoje atliekant bet kurį 9 klasės mokinių nacionalinį testavimą kalbų mokėjimo lygiui įvertinti, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, gebėjimo kalbėti egzaminų rezultatus vertina profesionali išorės vertintojų grupė, kurią sudaro švietimo darbuotojai, mokytojai ir universitetų dėstytojai. Gebėjimo kalbėti egzaminų rezultatus taip pat vertina tik šių šalių išorės vertintojai:

- laikant baigiamuosius mokyklos egzaminus Airijoje ir Latvijoje;
- vidurinės mokyklos baigiamąjį egzaminą (angl. *Upper Secondary School Leaving Examination*) Vengrijoje;
- egzaminus bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*) ir sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 kreditams) (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*) gauti Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Velse ir Šiaurės Airijoje).

Vis dėlto šešiose šalyse, kuriose kalbėjimo gebėjimų vertinimas rengiamas centrinės valdžios lygmeniu, ryškėja tendencija dažniau rinktis vidaus vertinimą kalbėjimo gebėjimams nei kitiems kalbiniams gebėjimams vertinti. Pavyzdžiui, Prancūzijoje laikant bendrojo ir technologinio profilio bakalauro (tik ne literatūrinio profilio) egzamino (angl. *General and Technological Baccalaureate*) gebėjimo kalbėti testą stebi ir vertina vidaus vertintojai, o gebėjimų skaityti ir rašyti vertinimą atlieka mokytojai, dirbantys kitoje nei testuojamoje mokykloje. Be to, Čekijoje, Estijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Slovėnijoje, laikant vidurinės mokyklos baigiamuosius egzaminus, vien tik išorės vertintojai vertina tik raštu atliekamų užduočių dalis.

- Čekijoje mokinių, laikančių baigiamąjį mokyklinį egzaminą (bendrąją dalį) (angl. *School Leaving Examination (common part)*), gebėjimus kalbėti vertina tos pačios mokyklos mokytojai, paskui pateiktus įvertinimus patvirtina mokyklos egzaminuotojų komisija, kuriai vadovauja kitos mokyklos mokytojas.
- Estijoje valstybinių mokyklos baigiamųjų egzaminų (angl. *External School leaving Examinations*) dalies, kurioje vertinamas gebėjimas kalbėti, rezultatus vertina mokytojai, kurie nemoko testuojamų mokinių, bet dirba toje pačioje testuojamoje arba kurioje nors kitoje mokykloje.
- Lietuvoje užsienio kalbos valstybinio brandos egzamino žodžiu atliekamų užduočių dalies rezultatus vertina toje pačioje mokykloje dirbantys mokytojai.

- Lenkijoje mokinių, laikančių imatrikuliacijos kalbų mokėjimo egzaminą (angl. *Matriculation Language Examination*), gebėjimo kalbėti pasiekimus vertina egzaminuotojų komisija, kurią, be pačioje mokykloje, kurioje laikomas egzaminas, dirbančių mokytojų, sudaro dar ir išorės egzaminuotojas.
- Slovėnijoje bendrojo imatrikuliacijos egzamino (angl. *General Matriculation Examination*) žodžiu atliekamų užduočių dalies rezultatus vertina vidaus vertintojai, t. y. mokyklos egzaminuotojų komisijos nariai.

Testus, turinčius nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, ir kurių rezultatais remiamasi tik mokyklos lygmeniu, paprastai vertina vidaus vertintojai

Daugelyje šalių testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių rezultatus vertina arba tik vidaus, arba tik išorės vertintojai. Šie abu pagrindiniai taikomi modeliai susiję su testuojant siekiamais tikslais – rezultatais bus remiamasi atliekant visos švietimo sistemos stebėseną ar jais remsis mokytojai, mokiniai ir jų tėvai tik mokyklos lygmeniu (žr. 5 pav.).

Kaip ir vertinant testus, turinčius didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi (žr. 14 pav.), testų,turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių rezultatus dažnai vertina išorės vertintojai (žr. 15 pav.). Čekijoje, Danijoje, Vokietijoje (nacionalinio kalbų mokėjimo vertinimo tyrimas, angl. *National assessment Study on languages*), Liuksemburge (standartizuoti testai, angl. *Standardised Tests*), Lichtenšteine (internetinė pritaikyta testavimo sistema, angl. *Web-based Adaptive Test System*) ir Norvegijoje testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi ir kurie yra skirti mokinių supratimo gebėjimams vertinti, yra atliekami elektroniniu būdu arba užduotys atliekamos raštu ant popieriaus, o jų rezultatai vertinami elektroniniu būdu. Belgijoje (Flandrijoje), Ispanijoje (Baskijos ir Katalonijos autonominiuose regionuose), Prancūzijoje, Austrijoje ir Islandijoje atsakymai į klausimus, į kuriuos reikia pasirinkti vieną ar kelis atsakymus iš daugelio ir kuriais testuojami mokinių supratimo gebėjimai, taip pat vertinami elektroniniu būdu taikant automatinį optinį skenavimą. Bulgarijoje ir Portugalijoje testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymusi ir kuriais tikrinami mokinių gebėjimai skaityti, klausyti ir rašyti, kai kurios ant popieriaus raštu atliekamos užduotys vertinamos elektroniniu būdu. Bulgarijoje mokinių atsakymai neskenuojami; juos mokytojai įveda į specialią kompiuterinę programą. Slovėnijoje nacionalinio žinių vertinimo (angl. *National Assessment of Knowledge*) rezultatus taip pat vertina išorės vertintojai – centrinės valdžios paskirti mokytojai tikrina anonimiškai atliktas testų užduotis. Ispanijoje (Madrido ir Kanarų salų autonominiuose regionuose) atliekamo testavimo, turinčio nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, taip pat Lichtenšteine organizuojamų nustatyto turinio standartų testavimų (angl. *Defined Content Standards Tests*) rezultatus vertina išorės egzaminuotojai.

Įdomu tai, kad, jei testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių rezultatus vertina išorės vertintojai, jie vertina ir gebėjimą kalbėti. Tokia tvarka taikoma Belgijoje (vokiškojoje dalyje ir Flandrijoje), Ispanijoje (Kanarų salų ir Madrido autonominiuose regionuose), Austrijoje, Portugalijoje ir Lichtenšteine (atliekant nustatyto turinio standartų testavimus, angl. *Defined Content Standards Tests*). Pavyzdžiui:

- Belgijoje (vokiškojoje dalyje) akredituotieji universiteto darbuotojai atsako už testų, kurie laikomi prancūzų kalbos studijų B1 ir B2 pasiekimų lygį patvirtinantiems pažymėjimams gauti (angl.

Certificates in French Language Studies B1 and B2), kalbėjimo gebėjimų vertinimo dalies rezultatų vertinimą;

- Belgijoje (Flandrijoje), 2012 m. vykdant tam tikros mokinių imties nacionalinę vertinimo programą – prancūzų kalbos skaitymo, klausymo ir rašymo testavimą (angl. *National Assessment Programme – French: Reading, Listening and Writing*), atskirai mokyklose organizuoti gebėjimo kalbėti vertinimo testai buvo įrašyti ir vėliau jų rezultatus įvertino išorės vertintojai;
- Austrijoje nacionalinių švietimo standartų vertinimo (angl. *Assessment of National Education Standards*) testų dalis, skirtas mokinių kalbėjimo gebėjimams vertinti atsitiktinai atrenkant mokyklas, vykdo ir jų rezultatus vertina kitų mokyklų mokytojai, kurie specialiai parengti atlikti šią užduotį;
- Portugalijoje testų dalių, skirtų kalbėjimo gebėjimams vertinti, rezultatus vertina ne testuojamose, bet kitose mokyklose dirbantys mokytojai.

15 pav. Nacionalinių testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių vertinimo tvarka, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

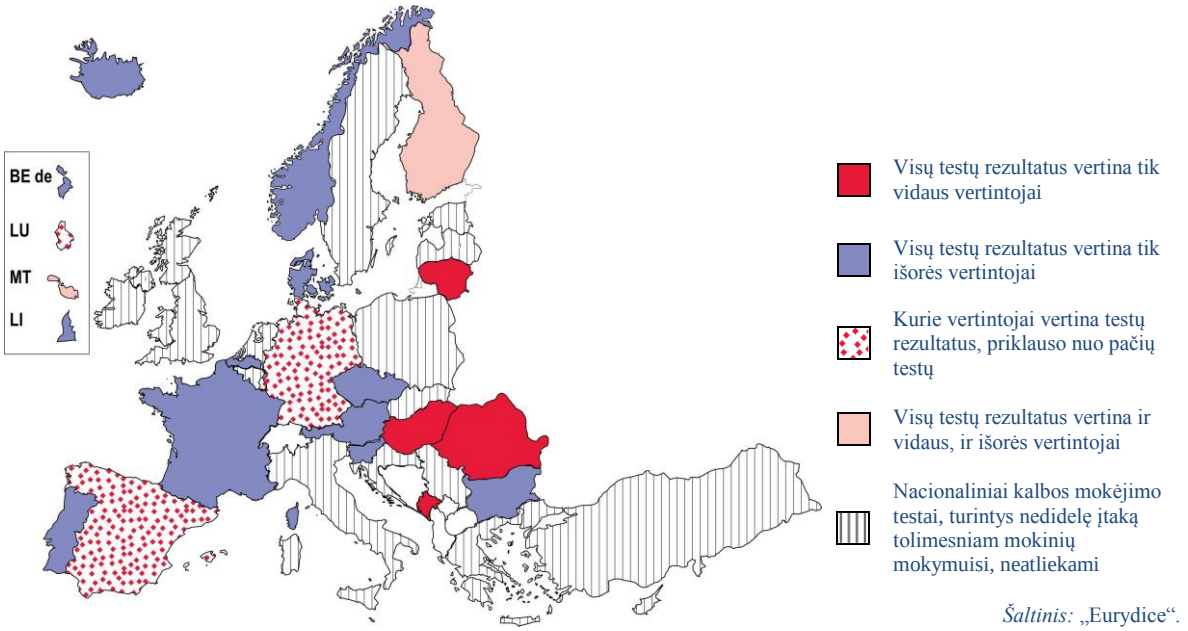

Šaltinis: „Eurydice“.

Paaiškinimas

Šiame paveikslėlyje pateiktas nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių dalių grupavimas į kategorijas. Kurie kalbiniai gebėjimai (skaitymo, rašymo ir (arba) klausymo) tikrinami atliekant nacionalinių testų užduotis raštu, priklauso nuo šalies, kurioje testuojama, ir nuo pačių testų (žr. 9 pav.). Duomenys apie žodžiu laikomus egzaminus, kurių metu vertinamas gebėjimas kalbėti, o kartais ir klausyti, šiame paveikslėlyje neatspindėtas.

„Visi testai“ reiškia vieną ar daugiau (priklausomai nuo šalies, kurioje testuojama) nacionalinių kalbos mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi. Priede esančioje 1 lentelėje yra pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai.

Testai, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, neturi formalaus poveikio tolesniam mokinio mokymuisi. Pagrindinis tikslas, kurio siekiama šiais testais, – įvertinti apskritai visos švietimo sistemos, siekiant keisti švietimo politiką reikiama linkme, mokyklų ar asmeninius mokinio pasiekimus mokymo(si) kokybei gerinti.

Mokytojai, kurie vertina nacionalinius kalbų testus atliekančius savo mokinius, šioje ataskaitoje laikomi vidaus vertintojais. Išorės vertintojai yra mokytojai, vertinantys kitų, bet ne tų, kuriose patys dirba, mokyklų mokinių testus, arba asmenys, kuriuos paskyrė atsakinga už testų rengimą institucija. Vidaus ar išorės vertintojai paprastai yra specialiai parengiami atlikti tą darbą vadovaujantis standartizuoto vertinimo rekomendacijomis ir taikant tam skirtus modelius.

Šalių duomenys

Vokietija: federalinės žemės (vok. *Länder*) atsako už VERA palyginamųjų testų (angl. *VERA comparison Tests*) atlikimą. Kiekvienoje federalinėje žemėje laikomasi savo tvarkos, kaip teikti informaciją apie testų rezultatus testuojant dalyvavusioms institucijoms ar asmenims.
Ispanija: kiekviename autonominiame regione rengiami savo testai ir nustatoma jų rezultatų vertinimo tvarka. Išskyrus Estremadūros autonominiame regione 8 klasėje laikomus testus, kurių rezultatus vertina vidaus vertintojai, tikrinti testų rezultatus patikėta tik išorės vertintojams arba tai atlieka mokyklos, kurioje atliekamas testavimas, mokytojai drauge su išorės vertintojais.

Devyniose iš duomenis pateikusių šalių, kuriose nacionalinių testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatus vertina tik vidaus vertintojai arba išorės egzaminuotojų prižiūrimi vidaus vertintojai, yra pateikiamos (kaip ir testų, turinčių didelę įtaką, atveju) centralizuotai parengtos vertinimo rekomendacijos.

Lietuvoje, Vengrijoje, Rumunijoje ir Juodkalnijoje testų, turinčių didelę įtaką mokinių mokymuisi, raštu atliekamų užduočių rezultatus vertina testuojamos mokyklos mokytojai. Tokia tvarka taikoma ir Ispanijoje, Estremadūros autonominiame regione 8 klasėje atliekant individualių mokymosi poreikių turinčių mokinių diagnostinį vertinimą (angl. *EDEX Diagnostic Evaluation*), taip pat Liuksemburge atliekant nacionalinį anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimo testavimą (angl. *National Tests administered in English, French and German*). Juodkalnijoje anonimiškai raštu atliktų testų rezultatus vertina mokytojai, kurie nemoko testuojamų mokinių, o kartais ir kitų mokyklų mokytojai.

Tik Ispanijoje, Maltoje ir Suomijoje testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatus drauge vertina ir testuojamos mokyklos mokytojai, ir išorės egzaminuotojai. Mursijos ir Kantabrijos autonominiuose Ispanijos regionuose tokių testų rezultatus vertina tik vidaus vertintojai, tačiau tam tikros imties testų rezultatus iškart vertina išorės egzaminuotojai arba antrąkart – išorės specialistai. Navaros autonominiame regione atliekamų testų ir Estremadūros autonominiame regione atliekamo būtino dvikalbių skyrių įvertinimo (angl. *Integral Evaluation of Bilingual Sections*) atsakymus į uždarus klausimus vertina vidaus vertintojai. Maltoje ir Suomijoje išorės egzaminuotojai tikrina jau vidaus vertintojų įvertintus tam tikros imties raštu laikytų egzaminų rezultatus.

Daugiausia skirtumų vertinant testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatus galima susieti su testavimu siekiamais tikslais (žr. 5 pav.). Dažniausiai testų, kuriais siekiama atlikti visos švietimo sistemos stebėseną, rezultatus vertina išorės vertintojai. Tik Vengrijoje ir Juodkalnijoje nacionalinio testavimo, taikomo visos švietimo sistemos stebėsenai, rezultatus vertina vietos vertintojai. Dauguma kalbų mokėjimo testų, turinčių nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, priešingai, atliekami siekiant įvertinti mokyklų, klasių ar mokinių pasiekimus, o ne stebėti visą švietimo sistemą, ir jų rezultatus vertina vidaus vertintojai. Išimtis – Danija ir Lichtenšteinas (internetinė pritaikyta testavimo sistema, angl. *Web-based Adaptive Test System*). Kaip testavimo tikslas ir vertinimo būdas tarpusavyje susiję, puikiai atskleidžia Liuksemburge taikoma tvarka: standartizuoti testai (angl. *Standardised Tests*), kuriais remiantis atliekama visos švietimo sistemos stebėsena, vertinami kompiuterizuotai, o nacionalinių testavimų (angl. *National tests*), kuriais pirmiausia siekiama diagnostinių tikslų vertinant mokinių asmeninę kompetenciją, rezultatus vertina vidaus vertintojai.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Europos Taryba, 2001. Bendrieji Europos kalbų mokymo, mokymosi ir vertinimo metmenys (BEKM) (angl. *Common European Framework of Reference for languages*). [pdf] Dokumentas pateikiamas

http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf [dokumentas atvertas 2015 m. gegužės 19 d.].

EACEA / Eurydice, 2009. Nacionalinis mokinių testavimas Europoje. Tikslai, organizavimas ir rezultatų panaudojimas (angl. *Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results*). Briuselis: „Eurydice“.

EACEA / Eurydice, 2012a. Key Data on Education in Europe 2012. Brussels: Eurydice.

EACEA / Eurydice, 2012b. Key Data on Teaching Languages at School in Europe 2012. Brussels: Eurydice.

European Commission / EACEA / Eurydice, 2014. The Structure of the European Education Systems 2014/15: Schematic Diagrams. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission / EACEA / Eurydice, 2015. Recommended Annual Instruction Time in Full-time Compulsory Education in Europe 2014/15. Eurydice – Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission / SurveyLang, 2012. First European Survey on Language Competences: Final Report. [Internetu]
http://www.surveylang.org/Project-news-and-resources/Project-news-and-resources.html
[dokumentas atvertas 2015 m. balandžio 30 d.].

TERMINŲ ŽODYNAS

Apibrėžtys

„Centrinės valdžios lygmuo“ – aukščiausio lygmens švietimo valdžios institucija, veikianti didžiojoje dalyje visų tirtų šalių nacionaliniu (valstybės) lygmeniu. Kai kuriose šalyse kai kurios ar visos su švietimu susijusios sritys priklauso kitų valdžios lygmenų (bendruomenių, federalinių žemių (vok. *Länder*), autonominių bendruomenių ir pan.) kompetencijai. Kiekviena Belgijos, Vokietijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės teritorinė dalis ar regionas turi savo švietimo ministeriją.

„Testavimas, turintis didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi“ – nacionalinis testavimas, kurio rezultatais remiamasi apibendrinant mokinių pasiekimus kurio nors lygmens ar etapo pabaigoje, prieš pateikiant formalų mokinio pasiektos pažangos įvertinimą. Testų rezultatais remiamasi priimant svarbius sprendimus dėl tolesnio mokymosi, pavyzdžiui, išduodant mokinio išsilavinimo pažymėjimą, nukreipiant mokytis pagal ISCED 2 ar 3 lygmenų ugdymo programą arba atrenkant mokinius į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus. Pastarasis procesas taikomas centralizuotose arba nacionalinėse švietimo sistemose, kuriose ne tik reikalaujama iš mokinių gerais pasiekimais baigti vidurinę mokyklą, bet ir atrenkant mokinius į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus remiamasi nacionalinio kalbos mokėjimo testavimo, atliekamo ISCED 3 lygmeniu, rezultatais.

„Kalbos“. Šioje ataskaitoje „kalbos“ reiškia visas, išskyrus mokymo (paprastai valstybines), regionines ir klasikines, tokias kaip lotynų ir senovės graikų, kalbas. Išimtis šioje taisyklėje – anglų ir airių kalbos Airijoje, suomių ir švedų kalbos Švedijoje, prancūzų ir vokiečių kalbos Liuksemburge, taip pat anglų kalba Maltoje. Airijoje, Liuksemburge ir Suomijoje paminėtosios kalbos yra valstybinės. Taigi, bet kuri iš jų gali būti pagrindinė mokymo mokykloje kalba, kitos iš dviejų gali būti mokoma kaip

antrosios arba atskirais atvejais kaip užsienio kalbos. Maltoje anglų kalba yra ir mokymo, ir antroji kalba. Priklausomai nuo švietimo sistemos decentralizavimo lygio atskirose Jungtinės Karalystės dalyse ir autonominiuose Ispanijos regionuose, šių šalių regioninės kalbos taip pat patenka į šios ataskaitos aprėptį.

Šioje ataskaitoje sąvoka „kalbos“ reiškia tas kalbas, kurios patenka į tyrimo aprėptį. Tačiau kai kuriais atvejais, kai aptariami atskiri nacionalinio testavimo atvejai, gali būti vartojama sąvoka „užsienio kalbos“, nes į tyrimo aprėptį patenkančios kalbos didžiosios daugumos tyrime dalyvavusių šalių ugdymo programose yra laikomos užsienio kalbomis.

„Testavimas, turintys nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi“ – nacionalinis testavimas, kurio rezultatai neturi formalaus poveikio tolesniam mokinio mokymuisi. Pagrindinis tikslas, kurio siekiama šiuo testavimu, – įvertinti apskritai visos švietimo sistemos pasiekimus ir remiantis rezultatais atitinkamai keisti švietimo politiką arba įvertinti mokyklų, klasių ar asmeninius mokinio pasiekimus siekiant gerinti mokymo ir mokymosi kokybę.

„Nacionalinis testavimas“ – tai standartizuoti testai ir (arba) egzaminai, kuriami centriniu (aukščiausiu) valdžios institucijų lygmeniu ir atliekami prisiimant atsakomybę. Standartizuoti testai ir (arba) egzaminai – tai bet kokios formos testavimas: a) į kurio tuos pačius (arba iš bendro klausimų banko atrinktus) klausimus privalo atsakyti visi testuojami mokiniai, ir b) kurio rezultatai yra vertinami taikant standartinį arba nuoseklų metodą. Duomenys apie tarptautinius testus arba tyrimus, tokius kaip „SurveyLang“, nėra renkami, net jei jie yra parengti remiantis centrinės valdžios institucijų sukurta orientacine sistema.

Valstybių kodai

EU	Europos Sąjunga	**MT**	Malta
BE	Belgija	**NL**	Nyderlandai
BE fr	Belgija (prancūziškoji dalis)	**AT**	Austrija
BE de	Belgija (vokiškoji dalis)	**PL**	Lenkija
BE nl	Belgija (Flandrija)	**PT**	Portugalija
BG	Bulgarija	**RO**	Rumunija
CZ	Čekija	**SI**	Slovėnija
DK	Danija	**SK**	Slovakija
DE	Vokietija	**FI**	Suomija
EE	Estija	**SE**	Švedija
IE	Airija	**UK**	Jungtinė Karalystė
EL	Graikija	**UK-ENG**	Anglija
ES	Ispanija	**UK-WLS**	Velsas
FR	Prancūzija	**UK-NIR**	Šiaurės Airija
HR	Kroatija	**UK-SCT**	Škotija
IT	Italija	**IS**	Islandija
CY	Kipras	**LI**	Lichtenšteinas
LV	Latvija	**ME**	Juodkalnija

LT	Lietuva	**NO**	Norvegija
LU	Liuksemburgas	**RS**	Serbija
HU	Vengrija	**TR**	Turkija

* ISO 3166 kodas. Tai laikinasis kodas, pagal kurį galutinė šalių nomenklatūra nėra sudaryta, dėl jos bus susitarta po Jungtinėse Tautose įvyksiančių derybų šiuo klausimu (http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists.htm [dokumenas atvertas 2014 m. rugsėjo 25 d.]).

Statistiniai kodai

: Nėra duomenų **(–)** Netaikoma

Santrumpos ir akronimai

BEKM Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys
PRM Profesinis rengimas ir mokymas
ISCED Tarptautinis standartizuotas švietimo klasifikatorius

Klasifikatoriai

Tarptautinis standartizuotas švietimo klasifikatorius (ISCED 2011)

Tarptautinis standartizuotas švietimo klasifikatorius (angl. *International Standard Classification of Education* (ISCED)) – tai priemonė statistiniams duomenims apie švietimą rinkti tarptautiniu mastu. Klasifikatorių sudaro du kintamieji kryžminės klasifikacijos dydžiai: švietimo lygmenys ir sritys, papildytos bendrojo, profesinio, ikiprofesinio orientacinio ir švietimo-darbo rinkos tiksliniais aspektais. Naujausioje ISCED 2011 klasifikatoriaus redakcijoje išskirti aštuoni švietimo lygmenys. Empiriniu požiūriu, ISCED klasifikatoriuje daroma prielaida, kad ugdymo programas švietimo lygmenims galima priskirti pagal kelis kriterijus. Priklausomai nuo ugdymo tam tikro lygmens ir tipo, būtina sudaryti hierarchinę pagrindinių ir papildomų kriterijų (standartinių kvalifikacijų, priskiriant tam tikram lygmeniui, atitikties būtiniausiems reikalavimams, žemiausios amžiaus ribos, darbuotojų kvalifikacijų ir pan.) skalės pakopų sistemą.

Šioje ataskaitoje remtasi, jei nenurodyta kitaip, ISCED 2011 klasifikatoriumi.

ISCED 2 lygmuo: pagrindinis ugdymas

Šio lygmens programos paprastai būna parengtos remiantis ISCED 1 lygmens ugdymo programos pasiekimų rezultatais. ISCED 2 lygmenį mokiniai paprastai pasiekia 10–13 metų (dažniausiai 12 metų) amžiaus.

ISCED 3 lygmuo: vidurinis ugdymas

Šio lygmens programos paprastai būna parengtos vidurinei mokyklai užbaigti, rengiantis mokytis aukštojo mokslo įstaigose arba išugdyti gebėjimams, kurie yra svarbūs įsidarbinant, arba siekiant abiejų tikslų. Mokiniai pasiekia šį lygmenį 14–16 metų amžiaus.

PRIEDAS

1 lentelėje pateikti visų į šios ataskaitos aprėptį patekusių nacionalinių testavimų sąrašai pagal šalis. Joje taip pat nurodytas šalyse atliekamų testavimų skaičius, jų pavadinimai anglų arba tos šalies valstybine kalba. Lentelėje pateikta informacija, kurioje(-se) ugdymo įstaigos klasėje(-se) atliekami nacionaliniai testavimai.

Nors atliekamus testavimus galima skaičiuoti įvairiai, pavyzdžiui, jie gali būti laikomi atskirais testais, jeigu juos atliekant tikrinami skirtingų klasių mokinių pasiekimai, skirtingų kalbų mokėjimo lygis ar skirtingi mokinių gebėjimai ir pan., šioje ataskaitoje **pagal susitarimą** nacionalinis testavimas yra laikomas atskiru atveju, jeigu jį atliekant tikrinami skirtingų klasių mokinių pasiekimai Tačiau kai kuriose šalyse tas pats testavimas, t. y. vienas testas, kuriuo tikrinamas to paties kompetencijos lygio tų pačių kalbų mokėjimas ir mokinių gebėjimai siekiant tų pačių tikslų, gali būti atliekamas skirtingose klasėse. Pavyzdžiui, baigiant mokytis pagal vidurinio ugdymo programą, skirtingų klasių mokiniams leidžiama laikyti baigiamąjį egzaminą. Toks testavimas, nors ir atliekamas skirtingose klasėse, yra laikomas vienu ir tuo pačiu testavimu. Ir priešingai, jeigu toje pačioje klasėje yra atliekama daugiau testavimų, bet ne vienas, jie laikomi atskirais tik tais atvejais, jeigu jais siekiama skirtingų tikslų.

1 lentelė. Nacionaliniai testavimai pagal šalis. Testavimų pavadinimai nurodyti anglų (išversta į lietuvių k.) ir šalių nacionalinėmis kalbomis. Nurodyta(-os) klasė(-s), kurių mokiniai laiko testus, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

	Testavimų skaičius	Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)	Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba	Klasės
BE fr	1	Pirmosios vidurinio ugdymo pakopos baigimo pažymėjimas (angl. *Certificate of First Stage of Secondary Education*)	Certificat d'études du premier degré de l'enseignement secondaire	8
BE de	2	Prancūzų kalbos studijų B1 pasiekimų lygį patvirtinantis pažymėjimas (angl. *Certificate in French Language Studies B1*)	Nachweis grundlegender Kenntnisse in der Französischen Sprache, Niveau B1	9
		Prancūzų kalbos studijų B2 pasiekimų lygį patvirtinantis pažymėjimas (angl. *Certificate in French Language Studies B2*)	Nachweis grundlegender Kenntnisse in der Französischen Sprache, Niveau B2	12
BE nl ([20])	2	Nacionalinė vertinimo programa – prancūzų kalbos skaitymo, klausymo ir rašymo (angl. *National Assessment Programme – French: Reading, Listening and Writing*)	Peilingen – Frans: lezen, luisteren en schrijven	8
		Nacionalinė vertinimo programa – prancūzų kalbos klausymo ir kalbėjimo (angl.*National Assessment Programme – French: Listening and Speaking*)	Peilingen – Frans: luisteren en spreken	12
BG	3	Nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Examination*)	Национално външно оценяване (nacionalno vunshno ocenyavane)	7
		Nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Examination*)	национално външно оценяване (nacionalno vunshno ocenyavane)	8
		Nacionalinis išorės vertinimas / imatrikuliacijos egzaminas (angl. *National External Evaluation/Matriculation*)	национално външно оценяване (nacionalno vunshno ocenyavane) / матура (matura))	12

([20])
Testavimai atliekami įgyvendinant Nacionalinę vertinimo programą (NVP) (angl. *National Assessment Programme* (NAP)). Kam skiriama daugiausia dėmesio testuojant mokinius, priklauso nuo to, kuris mokomasis dalykas testuojamas ir kurie išugdyti gebėjimai tikrinami, taip pat nuo mokinių amžiaus grupės ir metai iš metų testuojamų mokymo kursų. NVP pradėta įgyvendinti 2002 m. ir nuo to laiko daugiausia dėmesio joje buvo skirta užsienio kalbų mokėjimui testuoti: nuo 2007 m. – ISCED 2 lygmeniu, o nuo 2012 m. –ISCED 3 lygmeniu. Įgyvendinant NVP vidurinių mokyklų mokinių užsienio kalbų mokėjimo testavimui daugiausia dėmesio vėl skirti planuojama ne anksčiau kaip nuo 2017 m.

	Testavimų skaičius	Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)	Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba	Klasės
CZ	3	Mokinių imties tyrimas pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse, taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje (angl. *Sample survey on pupils' results in the 4th and 8th grade of basic schools and pupils in the 2nd year of upper secondary vocational schools*) ([21])	Výběrové ověřování výsledků žáků na úrovni 4. a 8. ročníků základních škol a 2. ročníků středních odborných škol	8
		Mokinių imties tyrimas pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse, taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje (angl. *Sample survey on pupils' results in the 4th and 8th grade of basic schools and pupils in the 2nd year of upper secondary vocational schools*) ([22])	Výběrové ověřování výsledků žáků na úrovni 4. a 8. ročníků základních škol a 2. ročníků středních odborných škol	11
		Baigiamasis mokyklinis egzaminas (bendroji dalis) (angl. *School Leaving Examination (common part)*)	Maturitní zkouška (společná část)	13
DK	4	Nacionalinis testavimas (angl. *National Test*)	Nationale test	8
		Egzaminai, laikomi baigus 9-ą klasę (angl. *Examination after 9th form*)	Folkeskolens prøver Folkeskolens 9.-klasseprøve	10
		Egzaminai, laikomi baigus 10-ą klasę (angl. *Examination after 10th form*)	Folkeskolens 10. Klasseprøver Folkeskolens 10.-klasseprøve	11
		Vidurinės mokyklos baigiamieji egzaminai (angl. *Upper Secondary Leaving Examinations*)	No common name, as occurs at different years in different upper secondary tracks	11, 12, 13
DE	2	Palyginamieji testai / mokymosi pasiekimų vertinimas (VERA) (angl. *Comparison tests/learning assessments (VERA)*)	Vergleichsarbeiten/ Lernstandserhebungen (VERA)	8
		Nacionalinio kalbų mokėjimo vertinimo tyrimas (angl. *National Assessment Study on Languages*)	Ländervergleich Sprachen	9
EE	2	Pagrindiniai mokykliniai baigiamieji egzaminai su standartizuotomis užduotimis (angl. *Basic School Final Examinations with standardised assignments*)	Ühtsed põhikooli lõpueksamid	9
		Valstybiniai mokyklos baigiamieji egzaminai (angl. *External School Leaving Examinations*) ([23])	Gümnaasiumi lõpueksamid	12
IE	2	Baigiamasis pagrindinės mokyklos egzaminas mokinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *Junior Certificate Examination*)	Junior Certificate Examination	11
		Baigiamasis mokyklos egzaminas mokinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *Leaving Certificate Examination*)	Leaving Certificate Examination	14
EL	1	Dabartinių užsienio kalbų egzaminai (angl. *Modern Foreign Languages Examination*)	Ειδικό Μάθημα Ξένης Γλώσσας	12
ES	2	Nacionaliniai 8 klasės testai (angl. *Grade 8 National Tests*) (Valensijos, Estremadūros, Madrido, Mursijos, Navaros ir Baskijos autonominiuose regionuose):		8
		Valensijos: diagnostinis vertinimas: kalbinės kompetencijos testas (angl. *Diagnostic Assessment: Language Competence Test*)	Comunidad Valenciana: Evaluación de Diagnóstico: Prueba de Competencia en Comunicación Lingüística	
		Estremadūros: individualių mokymosi poreikių turinčių mokinių diagnostinis vertinimas (angl. *EDEX Diagnostic Evaluation*)	Extremadura: Evaluación de Diagnóstico EDEX	
		Madrido: kalbėjimo ir rašymo gebėjimų testas (angl.	Madrid: Prueba Oral y Escrita (MCER A2,	

([21]) Naujausi mokinių imties testų, kuriais tikrinamos užsienio kalbinės kompetencijos, rezultatų tyrimai atlikti 2013–2014 mokslo metais.

([22]) Naujausi mokinių imties testų, kuriais tikrinamos užsienio kalbinės kompetencijos, rezultatų tyrimai atlikti 2013–2014 mokslo metais.

([23]) Nuo 2014 m. vietoje prancūzų, vokiečių ir rusų kalbų mokėjimo egzaminų pradėti rengti tarptautiniai egzaminai, kuriuos išlaikius išduodamas tarptautinis pažymėjimas. Valstybinius mokyklos baigiamuosius anglų kalbos mokėjimo egzaminus iki šiol rengia Estijos mokytojai, mokslininkai ir testavimo specialistai.

	Testavimų skaičius	Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)	Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba	Klasės
		Test of Oral and Written Skills) (A2, B1 ir B2 BEKM lygmenys)	B1 y B2)	
		Mursijos: regioninis diagnostinis vertinimas (angl. *Regional Diagnostic Evaluation*)	Murcia: Evaluación de Diagnóstico Regional	
		Navaros: diagnostinis vertinimas: anglų kalbos kalbinės kompetencijos testas (angl. *Diagnostic Evaluation: Language competence in English*)	Navarra: Competencia lingüística en inglés. Evaluación diagnóstica	
		Baskijos: diagnostinis vertinimas (angl. *Diagnostic Evaluation*)	El País Vasco: País Vasco: Evaluación Diagnóstica	
		Nacionaliniai 10 klasės testai (angl. *Grade 10 National Tests*) (Kanarų salų, Kantabrijos, Katalonijos, Estremadūros ir Madrido autonominiuose regionuose):		10
		Kanarų salų: integruotas dalyko ir užsienio kalbos mokėjimo mokinių akreditacijos testas 10 klasėje – *Trinity* koledžo egzaminai bendrojo vidurinio išsilavinimo sertifikatui gauti (angl. *CLIL students Accreditation Test in 10th – GESE Exams Trinity College*)	Islas Canarias: Pruebas de acreditación alumnado CLIL de 4º ESO – GESE Exams Trinity College	
		Kantabrijos: standartizuoti anglų kalbos mokėjimo testai (angl. *Standardised English Tests*)	Cantabria: Pruebas Estandarizadas de Inglés	
		Katalonijos: pagrindinio ugdymo mokymosi pasiekimų vertinimas (angl. *Lower Secondary Education Evaluation*)	Cataluña: Evaluación de la Educación Secundaria Obligatoria	
		Estremadūros: būtinas dvikalbių skyrių įvertinimas (angl. *Integral Evaluation of Bilingual Sections*)	Extremadura: Evaluación Integral de las Secciones Bilingües	
		Madrido: kalbėjimo ir rašymo gebėjimų testas (angl. *Test of Oral and Written Skills*) (A2, B1, B2 ir C1 BEKM lygiai)	Madrid: Prueba Oral y Escrita (MCER A2, B1, B2 y C1)	
FR	2	Baigiamasis ciklo pasiekimų vertinimas (angl. *CEDRE Assessment*) (9 klasės mokinių imties mokomojo dalyko vertinimas, angl. *Grade 9 sample-based subject evaluations*)	Cycle des évaluations disciplinaires réalisées sur échantillons	9
		Bendrojo ir technologinio profilio bakalauro egzaminas (angl. *General and Technological Baccalaureate*)	Baccalauréat général et technologique	12
HR	1	Valstybinis imatrikuliacijos egzaminas (angl. *State Matriculation Exam*)	Ispit državne mature	12
IT	1	Nacionaliniai egzaminai: antrasis rašto darbas (angl. *National Examinations: Second Written Paper*)	Seconda prova scritta dell'Esame di Stato	13
CY	1	Visame Kipre laikomi egzaminai (angl. *Pancyprian Examinations*)	Παγκύπριες Εξετάσεις	12
LV	2	Užsienio kalbos egzaminas 9 klasėje (angl. *Grade 9 Foreign Language Examination*)	Eksāmens svešvalodā 9.klasei (angļu, vācu, krievu, franču val.)	9
		Centralizuotas vidurinės mokyklos baigiamasis užsienio kalbų egzaminas (angl. *Centralised Secondary School Leaving Examination in Foreign Languages*)	Centralizētais eksāmens par vispārējās vidējās izglītības apguvi svešvalodā (angļu, vācu, krievu, franču val.)	12
LT	2	Užsienio kalbos valstybinis brandos egzaminas	Užsienio kalbos valstybinis brandos egzaminas	12
		Užsienio kalbos įskaita *	Užsienio kalbos (anglų, prancūzų, rusų, vokiečių) įskaita*	12
		Užsienio kalbos lygio nustatymo testas	Užsienio kalbos lygio nustatymo testas	10
LU	2	Standartizuoti testai (angl. *Standardised Tests*)	Epreuves Standardisées	9
		Nacionalinis anglų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in English*)	Epreuves Communes Anglais	8 (9 technologinio profilio vidurinio

	Testavimų skaičius	Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)	Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba	Klasės
				ugdymo)
		Nacionalinis prancūzų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in French*)*	Epreuves Communes Français*	9
		Nacionalinis vokiečių kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in German*)*	Epreuves Communes Allemand*	9
HU	4	Užsienio kalbos mokėjimo įvertinimas (angl. *Foreign Language Assessment*)	Idegen nyelvi mérés	6
		Užsienio kalbos mokėjimo įvertinimas (angl. *Foreign Language Assessment*)	Idegen nyelvi mérés	8
		Vidurinės mokyklos baigiamasis egzaminas (angl. *Upper Secondary School Leaving Examination*)	Érettségi	12
		Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*)*	Célnyelvi mérés*	6
		Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*)*	Célnyelvi mérés*	8
		Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*)	Célnyelvi mérés	10
MT	7	Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	Annual Examinations for Secondary Schools	7
		Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	Annual Examinations for Secondary Schools	8
		Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	Annual Examinations for Secondary Schools	9
		Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	Annual Examinations for Secondary Schools	10
		Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	Annual Examinations for Secondary Schools	11
		MATSEC testavimas vidurinio ugdymo pažymėjimui gauti (angl. *MATSEC Secondary Education Certificate*)	MATSEC Secondary Education Certificate	11
		MATSEC testavimas imatrikuliacijos pažymėjimui gauti (angl. *MATSEC Matriculation Certificate*)	MATSEC Matriculation Certificate	13
NL	3	Nacionalinis paruošiamojo vidurinio ugdymo egzaminas (angl. *National Examination VMBO*)	Centraal examen VMBO	10
		Nacionalinis bendrojo vidurinio ugdymo egzaminas (angl. *National Examination HAVO*)	Centraal examen HAVO	11
		Nacionalinis priešuniversitetinio ugdymo egzaminas (angl. *National Examination VWO*)	Centraal examen VWO	12
AT	2	Nacionalinių švietimo standartų vertinimas (angl. *Assessment of National Education Standards*)	Überprüfung der Bildungsstandards	8
		Standartizuotas ir į kompetencijas orientuotas akademinių vidurinių mokyklų (AVM) mokinių imatrikuliacijos egzaminas (angl. *Academic Secondary Schools (AHS) Standardised and Competence-oriented Matriculation Examination*)	Standardisierte kompetenzorientierte Reifeprüfung	12
PL	2	Pagrindinio ugdymo lygmens baigiamasis kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio vartotojo) (angl. *End of Lower Secondary Education Language Examination (Basic, Extended Level)*)	Egzamin gimnazjalny z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy lub poziom rozszerzony)	9
		Imatrikuliacijos kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio, dvikalbio vartotojo) (angl. *Matriculation Language Examination (Basic, Extended, Bilingual level)*)	Egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego (poziom podstawowy, poziom rozszerzony lub poziom dwujęzyczny)	12 (13, baigus techninį vidurinį ugdymą)

	Testavimų skaičius	Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)	Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba	Klasės
PT	2	Parengiamasis anglų kalbos mokėjimo testas (angl. *Preliminary English Test*) ([24])		9
		Nacionalinis baigiamasis vidurinio ugdymo testas (angl. *National Secondary Education Final Test*)	Exame Final Nacional do Ensino Secundário	11
		Nacionalinis baigiamasis vidurinio ugdymo testas (angl. *National Secondary Education Final Test*)*	Exame Final Nacional do Ensino Secundário*	11
RO	2	Nacionalinis įvertinimas: kalbos ir komunikacinio turinio srities testas (angl. *National Evaluation: Test in the Language and Communication Curriculum Area*)	Evaluarea Națională: test din aria curriculară ”Limbă și comunicare	6
		Nacionalinis bakalauro egzaminas: C testas – kalbinių užsienio kalbos gebėjimų vertinimas (angl. *National Baccalaureate Examination: Test C – Assessment of language skills in a foreign language*)	Examenul de bacalaureat național: proba C – Evaluarea competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională	12, 13
SI	2	Nacionalinis žinių vertinimas (angl. *National Assessment of Knowledge*)	Nacionalno preverjanje znanja (NPZ)	9
		Bendrasis imatrikuliacijos egzaminas (angl. *General Matriculation Examination*)	Splošna matura	13
		Profesinio mokymo imatrikuliacijos egzaminas (angl. *Vocational Matriculation Examination*)*	Poklicna matura*	13
SK	1	Mokyklinis baigiamasis egzaminas: išorės ir vietos ekspertų vertinamos dalys raštu (angl. *School Leaving Examination: External and Internal Written Parts*)	Externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky	13
FI	2	Antrosios valstybinės kalbos egzaminas: švedų kaip B kalbos, 9 klasė; suomių kaip A kalbos arba gimtosios kalbos lygmens, 9 klasė (angl. *Second National Language: Swedish as B-language, grade 9; Finnish as A-language; or Native Level, grade 9*)	Toinen kotimainen kieli, ruotsi B-kielenä 9. vuosiluokalla, Toinen kotimainen kieli, suomi A-kielenä ja äidinkielenomainen suomi 9. vuosiluokalla	9
		Užsienio kalbų egzaminas 9 klasėje (angl. *Foreign Languages in Grade 9*)*	Vieraat kielet 9. Vuosiluokalla*	9
		Imatrikuliacijos egzaminas (tik bendrojo vidurinio ugdymo) (angl. *Matriculation Examination (General Upper Secondary Education only)*)	Ylioppilastutkinto	12
SE	2	Nacionalinis testas (angl. *National Test*)	Nationellt prov	9
		Nacionalinis testas (angl. *National Test*) ([25])	Nationellt prov	10–12
UK-ENG	3	Testas bendrojo vidurinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*)	General Certificate of Secondary Education (GCSE)	11
		Testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*)	General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level	12
		Testas sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 lygiams) gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*)	General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)	13
UK-WLS	3	Testas bendrojo vidurinio išsilavinimo sertifikatui gauti (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*)	General Certificate of Secondary Education (GCSE)	11
		Testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*)	General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level	12
		Testas sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 lygiams) gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*)	General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)	13

([24]) Išlaikius šį testą galima pretenduoti į tarptautinį anglų kalbos mokėjimo pažymėjimą.

([25]) Skirtingiems kompetencijų lygiams nustatyti laikomi testai skirtingų kalbų mokėjimo lygiui įvertinti. Šie testai laikomi skirtingose klasėse.

	Testavimų skaičius	**Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)**	**Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba**	Klasės
UK-NIR ([26])	3	Testas bendrojo vidurinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*)	General Certificate of Secondary Education (GCSE)	12
		Testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*)	General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level	13
		Testas sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 lygiams) gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*)	General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)	14
UK-SCT	3	Nacionalinis 5 pakopos testas (angl. *National 5*)	National 5	11 (12–13, baigiamai-siais vidurinio ugdymo metais)
		Aukštojo mokslo kvalifikacijos testas (angl. *Higher*)	Higher	12 (13, baigiamai-siais vidurinio ugdymo metais)
		Aukštesnės pakopos aukštojo mokslo kvalifikacijos testas (angl. *Advanced Higher*)	Advanced Higher	13
IS	1	Islandijos nacionaliniai egzaminai (angl. *Icelandic National Examinations*)	Sæmræmd könnunarpróf	10
LI	1	Nustatyto turinio standartų testavimai (angl. *Defined Content Standards Tests*)	Standardprüfung	8
		Internetinė pritaikyta 8 klasės mokinių testavimo sistema (angl. *Web-based Adaptive Test System: Grade 8 pupils*)*	Stellwerk 8*	8
ME	3	Baigiamasis antrojo ciklo žinių vertinimas (angl. *End of Second Cycle Assessment of Knowledge*)	Eksterno-interna provjera znanja na kraju drugog ciklusa	6
		Baigiamasis trečiojo ciklo žinių vertinimas (angl. *End of Third Cycle Assessment of Knowledge*)	Eksterna provjera znanja na kraju trećeg ciklusa	9
		Imatrikuliacijos egzaminai (angl. *Matriculation Examination*)	Maturski ispit	13
		Profesinio meistriškumo egzaminas (angl. *Professional Exam*)*	Stručni ispit*	13
NO	4	Nacionalinis testas – anglų kalbos (angl. *National Test – English*)	Nasjonale prøve - engelsk	8
		Pagrindinės mokyklos baigiamasis egzaminas – anglų kalbos (angl. *Lower Secondary School Leaving Examination – English*)	Grunnskole eksamen - engelsk	10
		Bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminas – anglų kalbos (angl. *Examination in Common Core Subjects – English*)	Fellesfag engelsk	11 (12, PRM mokiniams)
		Bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminai – užsienio kalbų I ar II lygio (angl. *Examination in Common Core Subjects – Foreign Languages Level I or Level II*)	Fellesfag fremmedspråk nivå I eller nivå II	12 (13, baigiamai-siais vidurinio ugdymo metais)
		Programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminas: anglų ir (arba) užsienio kalbų I, II arba III lygio (angl.	Programfag engelsk og/eller fremmedspråk*	12 ir (arba) 13,

([26]) Mokiniai laiko egzaminus tokio paties amžiaus kaip ir Velso ir Anglijos mokiniai. Dėl švietimo sistemų skirtumų to paties amžiaus mokiniai lanko skirtingas klases.

	Testavimų skaičius	Testavimo pavadinimas (išverstas iš anglų k.)	Testavimo pavadinimas šalies valstybine kalba	Klasės
		*Examination in Programme Subjects: English and/or Foreign Languages Level I, II or III)**		baigiamaisiais vidurinio ugdymo metais)
RS	2	Stojamasis egzaminas į dvikalbę pradinės mokyklos klasę (angl. *Entrance Examination for Bilingual Classes in Primary Schools*)	Пријемни испит за двојезична одељења у основној школи	6
		Stojamasis egzaminas į dvikalbę gimnazijos klasę (angl. *Entrance Examination for Bilingual Classes in Gymnasiums*)	Пријемни испит за двојезична одељења у гимназији	8
		Stojamasis egzaminas į filologinio profilio gimnaziją ar klasę (angl. *Entrance Examination for Philological Gymnasiums and Classes)**	Пријемни испит за филолошке гимназије и одељења*	8
TR	2	Bendri 8 klasės baigiamieji egzaminai (angl. *8th Grade Joint Examinations*)	Ortak sınav	8
		Atrankos į 1 pakopos studijas 5 egzaminas (angl. *Undergraduate Placement Examination 5*)	Lisans Yerleştirme Sınavı LYS 5	12

Žvaigždute (*) pažymėti nacionaliniai testavimai nelaikomi atskirais ir todėl neskaičiuojami, nes panašūs testai, kuriais siekiama tų pačių tikslų, jau laikomi toje klasėje. Tai reiškia, kad šie testai neįtraukti į pateiktus testų skaičius ir į juos neatsižvelgiama analizuojant. Vis dėlto jeigu informacija apie juos svarbi, ji pateikta atskirų šalių duomenyse arba ataskaitos tekste.

2 lentelė. Nacionalinių kalbų mokėjimo testų, turinčių didelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, rezultatų pritaikymo sritys, susijusios su tolesne mokinių pažanga, ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

	Testavimo pavadinimas	Kokio ISCED lygmens testas	Mokinių išsilavinimo lygio patvirtinimas	Mokinių nukreipimas mokytis pagal ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenų programą	Mokinių atranka nukreipiant į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus
BE fr	Pirmosios vidurinio ugdymo pakopos baigimo pažymėjimas (angl. *Certificate of First Stage of Secondary Education*)	2	v		
BG	Nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Examination*)	3	v		
CZ	Baigiamasis mokyklinis egzaminas (bendroji dalis) (angl. *School Leaving Examination (common part)*)	3	v		
DK	Egzaminai, laikomi baigus 9-ą klasę (angl. *Examination after 9th form*)	2	v	v	
	Egzaminai, laikomi baigus 10-ą klasę (angl. *Examination after 10th form*)	2	v	v	
	Vidurinės mokyklos baigiamieji egzaminai (angl. *Upper Secondary Leaving Examinations*)	3	v		
EE	Pagrindiniai mokykliniai baigiamieji egzaminai su standartizuotomis užduotimis (angl. *Basic School Final Examinations with standardised assignments*)	2	v		
	Valstybiniai mokyklos baigiamieji egzaminai (angl. *External School Leaving Examinations*)	3	v		
IE	Baigiamasis pagrindinės mokyklos egzaminas mokinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *Junior Certificate Examination*)	2	v		
	Baigiamasis mokyklos egzaminas mokinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *Leaving Certificate Examination*)	3	v		v
EL	Dabartinių užsienio kalbų egzaminai (angl. *Modern Foreign Languages Examination*)	3			v
FR	Bendrojo ir technologinio profilio bakalauro egzaminas (angl. *General and Technological Baccalaureate*)	3	v		
HR	Valstybinis imatrikuliacijos egzaminas (angl. *State Matriculation Exam*)	3	v		v
IT	Nacionaliniai egzaminai: antrasis rašto darbas (angl. *National Examinations: Second Written Paper*)	3	v		
CY	Visame Kipre laikomi egzaminai (angl. *Pancyprian Examinations*)	3	v		v
LV	Užsienio kalbos egzaminas 9 klasėje (angl. *Grade 9 Foreign Language Examination*)	2	v		
	Centralizuotas vidurinės mokyklos baigiamasis užsienio kalbų egzaminas (angl. *Centralised Secondary School Leaving Examination in Foreign Languages*)	3	v		v
LT	Užsienio kalbos valstybinis brandos egzaminas	3	v		v
	Užsienio kalbos įskaita *	3	v		v

	Testavimo pavadinimas	Kokio ISCED lygmens testas	Mokinių išsilavinimo lygio patvirtinimas	Mokinių nukreipimas mokytis pagal ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenų programą	Mokinių atranka nukreipiant į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus
LU ([27])	Nacionalinis anglų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in English*)	2		v	
	Nacionalinis vokiečių kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in German*)*	2		v	
	Nacionalinis prancūzų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in French*)*	2		v	
HU	Vidurinės mokyklos baigiamasis egzaminas (angl. *Upper Secondary School Leaving Examination*)	3	v		v
MT	MATSEC testavimas vidurinio ugdymo pažymėjimui gauti (angl. *MATSEC Secondary Education Certificate*)	3	v		v
	MATSEC testavimas imatrikuliacijos pažymėjimui gauti MATSEC imatrikuliacijos pažymėjimas (angl. *MATSEC Matriculation Certificate*)	3	v		v
NL	Nacionalinis paruošiamojo vidurinio ugdymo egzaminas (angl. *National Examination VMBO*)	2	v		
	Nacionalinis bendrojo vidurinio ugdymo egzaminas (angl. *National Examination HAVO*)	3	v		
	Nacionalinis priešuniversitetinio ugdymo egzaminas (angl. National Examination VWO)	3	v		
AT	Standartizuotas ir į kompetencijas orientuotas akademinių vidurinių mokyklų (AVM) mokinių imatrikuliacijos egzaminas (angl. *Academic Secondary Schools (AHS) Standardised and Competence-oriented Matriculation Examination*)	3	v		
PL	Pagrindinio ugdymo lygmens baigiamasis kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio vartotojo) (angl. *End of Lower Secondary Education Language Examination (Basic, Extended Level)*)	2	v	v	
	Imatrikuliacijos kalbų mokėjimo egzaminas (pradedančio, pažengusio, dvikalbio vartotojo) (angl. *Matriculation Language Examination (Basic, Extended, Bilingual level)*)	3	v		v
PT	Nacionalinis baigiamasis vidurinio ugdymo testas (angl. *National Secondary Education Final Test*)	3	v		
	Nacionalinis baigiamasis vidurinio ugdymo testas (angl. *National Secondary Education Final Test*)*	3	v		
RO	Nacionalinis bakalauro egzaminas: C testas – kalbinių užsienio kalbos gebėjimų vertinimas (angl. *National Baccalaureate Examination: Test C – Assessment of language skills in a foreign language*)	3	v		
SI	Bendrasis imatrikuliacijos egzaminas (angl. *General Matriculation Examination*)	3	v		v
	Profesinio mokymo imatrikuliacijos egzaminas (angl. *Vocational Matriculation Examination*)*	3	v		v
SK	Mokyklinis baigiamasis egzaminas: išorės ir vietos ekspertų vertinamos dalys raštu (angl. *School Leaving Examination: External and Internal Written Parts*)	3	v		
FI	Imatrikuliacijos egzaminas	3	v		v
SE	Nacionalinis testas (angl. *National Test*)	2	v		
	Nacionalinis testas (angl. *National Test*)	3	v		
UK-ENG	Testas bendrojo vidurinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*)	3	v	v	v
	Testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*)	3	v	v	v
	Testas sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 lygiams) gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*)	3	v		v
UK-WLS	Testas bendrojo vidurinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*)	3	v	v	v
	Testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*)	3	v	v	v
	Testas sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 lygiams) gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2)*)	3	v		v
UK-NIR	Testas bendrojo vidurinio išsilavinimo pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Secondary Education (GCSE)*)	3	v	v	v
	Testas bendrajam aukštesniojo papildomo lygmens (PL) pažymėjimui gauti (angl. *General Certificate of Education Advanced Subsidiary (AS) Level*)	3	v	v	v
	Testas sustiprinto bendrojo išsilavinimo pažymėjimui (A arba A2 lygiams gauti (angl. *General*	3	v		v

([27]) Nacionalinių testų (angl. *National Tests*), kuriais įvertinamas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų mokėjimas, rezultatais remiamasi nukreipiant tik technologinio profilio pagrindinės mokyklos mokinius mokytis pagal atitinkamą ISCED 3 lygmens programą.

	Testavimo pavadinimas	Kokio ISCED lygmens testas	Mokinių išsilavinimo lygio patvirtinimas	Mokinių nukreipimas mokytis pagal ISCED 2 ir (arba) 3 lygmenų programą	Mokinių atranka nukreipiant į aukštojo mokslo įstaigas ar kursus
	Certificate of Education Advanced Level (A level, or A2))				
UK-SCT	Nacionalinis 5 pakopos testas (angl. *National 5*)	3	v		v
	Aukštojo mokslo kvalifikacijos testas (angl. *Higher*)	3	v		v
	Aukštesnės pakopos aukštojo mokslo kvalifikacijos testas (angl. *Advanced Higher*)	3	v		v
ME	Imatrikuliacijos egzaminai (angl. *Matriculation Examination*)	3	v		v
	Profesinio meistriškumo egzaminas (angl. *Professional Exam*)*	3	v		v
NO	Nacionalinis testas – anglų kalbos (angl. *National Test – English*)	2	v	v	
	Bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminas – anglų kalbos (angl. *Examination in Common Core Subjects – English*)	3	v		v
	Bendrosios pagrindinės programos dalykų egzaminai – užsienio kalbų I ar II lygio (angl. *Examination in Common Core Subjects – Foreign Languages Level I or Level II*)	3	v		v
	Programoje numatytų mokomųjų dalykų egzaminas: anglų ir (arba) užsienio kalbų I, II arba III lygio (angl. *Examination in Programme Subjects: English and/or Foreign Languages Level I, II or III*)*	3	v		v
RS	Stojamasis egzaminas į dvikalbę pradinės mokyklos klasę (angl. *Entrance Examination for Bilingual Classes in Primary Schools*)	2		v	
	Stojamasis egzaminas į dvikalbę gimnazijos klasę (angl. *Entrance Examination for Bilingual Classes in Gymnasiums*)	2		v	
	Stojamasis egzaminas į filologinio profilio gimnaziją ar klasę (angl. *Entrance Examination for Philological Gymnasiums and Classes*)*	2		v	
TR	Bendri 8 klasės baigiamieji egzaminai (angl. *8th Grade Joint Examinations*)	2	v	v	
	Atrankos į 1 pakopos studijas 5 egzaminas (angl. *Undergraduate Placement Examination 5*)	3	v		v

3 lentelė. Pagrindiniai tikslai, kurių siekiama atliekant testavimą, turintį nedidelę įtaką tolimesniam mokinių mokymuisi, ISCED 2 ir 3 lygmenys, 2014–2015 mokslo metai

	Testavimo pavadinimas	Kokio ISCED lygmens testas	Mokymo ir mokymosi pasiekimų vertinimas mokyklos / klasės / Švietimo sistemos vertinimas	Mokymo ir mokymosi pasiekimų vertinimas mokyklos / klasės / mokinio lygmeniu
BE de	Prancūzų kalbos studijų B1 pasiekimų lygį patvirtinantis pažymėjimas (angl. *Certificate in French Language Studies B1*)	3	v	
	Prancūzų kalbos studijų B2 pasiekimų lygį patvirtinantis pažymėjimas (angl. *Certificate in French Language Studies B2*)	3	v	
BE nl	Nacionalinė vertinimo programa – prancūzų kalbos skaitymo, klausymo ir rašymo (angl. *National Assessment Programme – French: Reading, Listening and Writing*)	2	v	v
	Nacionalinė vertinimo programa – prancūzų kalbos klausymo ir kalbėjimo (angl.*National Assessment Programme – French: Listening and Speaking*)	3	v	v
BG	Nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Examination*)	2	v	
	Nacionalinis išorės vertinimas (angl. *National External Examination*)	2	v	
CZ	Mokinių imties tyrimas pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse, taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje (angl. *Sample survey on pupils' results in the 4th and 8th grade of basic schools and pupils in the 2nd year of upper secondary vocational schools*)	2	v	v
	Mokinių imties tyrimas pagrindinės mokyklos 4 ir 8 klasėse, taip pat antraisiais metais mokantis vidurinėje profesinėje mokykloje (angl. *Sample survey on pupils' results in the 4th and 8th grade of basic schools and pupils in the 2nd year of upper secondary vocational schools*)	3	v	v
DK	Nacionalinis testavimas (angl. *National Test*)	2		v
DE	Palyginamieji testai (VERA) (angl. *VERA Comparison Tests*)	2		v
	Nacionalinio vertinimo tyrimas (angl. *National Assessment Study*)	2	v	v
ES	Nacionaliniai 8 klasės testai (angl. *Grade 8 National Tests*) (Valensijos, Estremadūros, Madrido, Mursijos, Navaros ir Baskijos autonominiuose regionuose): Valensijos: diagnostinis vertinimas: kalbinės kompetencijos testas (angl. *Diagnostic Assessment: Language Competence Test*) Estremadūros: individualių mokymosi poreikių turinčių mokinių diagnostinis vertinimas (angl. *EDEX Diagnostic Evaluation*) Madrido: kalbėjimo ir rašymo gebėjimų testas (angl. *Test of Oral and Written Skills*) (A2, B1 ir B2 BEKM lygmenys) Mursijos: regioninis diagnostinis vertinimas (angl. *Regional Diagnostic Evaluation*) Navaros: diagnostinis vertinimas: anglų kalbos kalbinės kompetencijos testas (angl. *Diagnostic Evaluation: Language competence in English*) Baskijos: diagnostinis vertinimas	2	v	v
	Nacionaliniai 10 klasės testai (Kanarų salų, Kantabrijos, Katalonijos, Estremadūros ir Madrido): Kanarų salų: integruotas dalyko ir užsienio kalbos mokėjimo mokinių akreditacijos testas 10 klasėje – *Trinity* koledžo egzaminai bendrojo vidurinio išsilavinimo sertifikatui gauti (angl. *CLIL students Accreditation Test in 10th – GESE Exams Trinity College*) Kantabrijos: standartizuoti anglų kalbos mokėjimo testai (angl. *Standardised English Tests*) Katalonijos: pagrindinio ugdymo mokymosi pasiekimų vertinimas (angl. *Lower Secondary Education Evaluation*) Estremadūros: būtinas dvikalbių skyrių įvertinimas (angl. *Integral Evaluation of Bilingual Sections*) Madrido: kalbėjimo ir rašymo gebėjimų testas (angl. *Test of Oral and Written Skills*) (A2, B1, B2 ir C1 BEKM lygiai)	2	v	v
FR	Baigiamasis ciklo pasiekimų vertinimas (angl. *CEDRE Assessment*)	2	v	
LT	Užsienio kalbos lygio nustatymo testas	2		v
LU	Standartizuoti testai (angl. *Standardised Tests*)	2	v	
	Nacionalinis anglų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in English*)	2		v

	Testavimo pavadinimas	Kokio ISCED lygmens testas	Mokymo ir mokymosi pasiekimų vertinimas mokyklos / klasės / Švietimo sistemos vertinimas	Mokymo ir mokymosi pasiekimų vertinimas mokyklos / klasės / mokinio lygmeniu
	Nacionalinis prancūzų kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in French*)*	2		v
	Nacionalinis vokiečių kalbos mokėjimo testavimas (angl. *National Tests in German*)*	2		v
HU	Užsienio kalbos mokėjimo vertinimas (angl. *Foreign Language Assessment*)	2	v	v
	Užsienio kalbos mokėjimo vertinimas (angl. *Foreign Language Assessment*)	2	v	v
	Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*)*	2	v	v
	Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*)*	2	v	v
	Tikslinis kalbų mokėjimo vertinimas (angl. *Target Language Assessment*)	3	v	v
MT	Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	2		v
	Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	2		v
	Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	2		v
	Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	3		v
	Metiniai vidurinės mokyklos baigimo egzaminai (angl. *Annual Secondary School Examinations*)	3		v
AT	Nacionalinių švietimo standartų vertinimas (angl. *Assessment of National Education Standards*)	2	v	v
PT	Parengiamasis anglų kalbos mokėjimo testas (angl. *Preliminary English Test*)	2	v	v
RO	Nacionalinis įvertinimas: kalbos ir komunikacinio turinio srities testas (angl. *National Evaluation: Test in the Language and Communication Curriculum Area*)	2		v
SI	Nacionalinis žinių vertinimas (angl. *National Assessment of Knowledge*)	2	v	v
FI	Antrosios valstybinės kalbos egzaminas: švedų kaip B kalbos, 9 klasė; suomių kaip A kalbos arba gimtosios kalbos lygmens, 9 klasė (angl. *Second National Language: Swedish as B-language, grade 9; Finnish as A-language; or Native Level, grade 9*)	2	v	v
	Užsienio kalbų egzaminas 9 klasėje (angl. *Foreign Languages in Grade 9*)*	2	v	v
IS	Islandijos nacionaliniai egzaminai (angl. *Icelandic National Examinations*)	2	v	
LI	Nustatyto turinio standartų testavimai (angl. *Defined Content Standards Tests*)	2	v	v
	Internetinė pritaikyta 8 klasės mokinių testavimo sistema (angl. *Web-based Adaptive Test System: Grade 8 pupils*)*	2		v
ME	Baigiamasis antrojo ciklo žinių vertinimas (angl. *End of Second Cycle Assessment of Knowledge*)	2	v	v
	Baigiamasis trečiojo ciklo žinių vertinimas (angl. *End of Third Cycle Assessment of Knowledge*)	2	v	v
NO	Nacionalinis testas – anglų kalbos (angl. *National Test – English*)	2	v	v

ŠVIETIMO, GARSO BEI KULTŪROS VYKDOMOJI ĮSTAIGA

ŠVIETIMO IR JAUNIMO POLITIKOS ANALIZĖ

Avenue du Bourget 1 (BOU2)
B-1049 Brussels
(http://ec.europa.eu/eurydice)

Vadovaujantis redaktorius

Arlette Delhaxhe

Autoriai

Nathalie Baïdak (koordinavimas), Isabelle De Coster, Marta Crespo Petit

Maketavimas ir paveikslai

Patrice Brel

Leidinio koordinatorius

Gisèle De Lel

„EURYDICE“ TINKLO NACIONALINIAI SKYRIAI

AUSTRIJA

Eurydice-Informationsstelle
Bundesministerium für Bildung und Frauen
Abt. Internationale multilaterale Angelegenheiten
Minoritenplatz 5
1014 Wien
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

BELGIJA

Unité Eurydice de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Direction des relations internationales
Boulevard Léopold II, 44 – Bureau 6A/008
1080 Bruxelles
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė;
ekspertė: Nathalie Delvigne

Eurydice Vlaanderen
Departement Onderwijs en Vorming/
Afdeling Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Skyriaus indėlis: Eline De Ridder (koordinavimas); ekspertas iš Švietimo ir mokymo kokybės užtikrinimo agentūros: Marie Brems; ekspertas iš Švietimo ir mokymo departamento: Sien Van den Hoof

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Autonome Hochschule in der DG
Monschauer Strasse 57
4700 Eupen
Skyriaus indėlis: Thomas Ortmann ir Stéphanie Nix

BOSNIJA IR HERCEGOVINA

Civilinių reikalų ministerija
Bosnijos ir Hercegovinos švietimo ministerija
Trg BiH 3
71000 Sarajevo

BULGARIJA

„Eurydice“ skyrius
Žmogiškųjų išteklių raidos centras
Švietimo tyrimų ir planavimo skyrius
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofia
for Education B&H: Anna Arsenieva-Popova (ekspertė)

KROATIJA

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Donje Svetice 38
10000 Zagreb
Skyriaus indėlis: Duje Bonacci

KIPRAS

„Eurydice“ skyrius
Švietimo ir kultūros ministerija
Kimonos and Thoukydidou
1434 Nicosia
Skyriaus indėlis: Christiana Haperi;
ekspertė: Efrosyni Tofaridou (Švietimo ir kultūros ministerijos Bendrojo vidurinio ugdymo departamentas)

ČEKIJA

„Eurydice“ skyrius
Tarptautinio bendradarbiavimo švietimo srityje centras
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Skyriaus indėlis: Sofie Doškářová, Jana Halamová, Petra Prchlíková; ekspertas: Petr Drábek

DANIJA

„Eurydice“ skyrius
Danijos universitetų agentūra
Bredgade 43
1260 København K
Skyriaus indėlis: Danijos švietimo ministerija ir Danijos universitetų agentūra

ESTIJA

„Eurydice“ skyrius
Analizės departamentas
Švietimo ir mokslo ministerija
Munga 18
50088 Tartu
Skyriaus indėlis: Kersti Kaldma (koordinavimas); ekspertai: Kristi Mere, Kersti Sõstar

SUOMIJA

„Eurydice“ skyrius
Suomijos nacionalinė švietimo valdyba
P. O. Box 380
00531 Helsinki
Skyriaus indėlis: Kristiina Volmari

BUVUSIOJI JUGOSLAVIJOS RESPUBLIKA MAKEDONIJA

Europos švietimo programų ir mobilumo nacionalinė agentūra
Porta Bunjakovec 2A-1
1000 Skopje

PRANCŪZIJA

Unité française d’Eurydice
Ministère de l'Éducation nationale, de l’Enseignement supérieur et de la Recherche
Direction de l’évaluation, de la prospective et de la performance
Mission aux relations européennes et internationales
61-65, rue Dutot
75732 Paris Cedex 15
Skyriaus indėlis: Bruno Trosseille and François Monnanteuil (ekspertai)

VOKIETIJA

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Vokietijos švietimo ir mokslo ministerijos ES biuras, PT-DLR
Rosa-Luxemburg-Str.2
10178 Berlin

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Graurheindorfer Straße 157
53117 Bonn
Skyriaus indėlis: Thomas Eckhardt ir Brigitte Lohmar

GRAIKIJA

„Eurydice“ skyrius
Kultūros, švietimo ir religinių reikalų ministerija
Europos Sąjungos reikalų direktoratas
37 Andrea Papandreou Str. (Office 2172)
15180 Maroussi (Attiki)
Skyriaus indėlis: Magda Trantallidi, Nicole Apostolopoulou

VENGRIJA

„Eurydice“ nacionalinis skyrius
Vengrijos švietimo tyrimų ir plėtotės institutas
Szobránc utca 6-8
1143 Budapest
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

ISLANDIJA

„Eurydice“ skyrius
Švietimo patikrų institutas
Víkurhvarfi 3
203 Kópavogur
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

AIRIJA

„Eurydice“ skyrius
Švietimo ir įgūdžių departamentas
Tarptautinis skyrius
Marlborough Street
Dublin 1
Skyriaus indėlis: Breda Naughton (vyr. pareigūnė, Ugdymo programos ir vertinimo politikos skyrius, Švietimo ir įgūdžių departamentas); Tim Desmond (Valstybinių egzaminų komisija); Anne Gallagher (Daugiakalbystės rodiklių ekspertų grupė)

ITALIJA

Unità italiana di Eurydice
Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
Via C. Lombroso 6/15
50134 Firenze
Skyriaus indėlis: Simona Baggiani;
ekspertė: Diana Saccardo (*Dirigente tecnico, Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca*)

LATVIJA

„Eurydice“ skyrius
Valstybinė švietimo plėtotės agentūra
Vaļņu street 3
1050 Riga
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė;
ekspertė: Rita Kursīte (Nacionalinis švietimo centras)

LICHTENŠTEINAS

Informationsstelle Eurydice
Schulamt des Fürstentums Liechtenstein
Austrasse 79
Postfach 684
9490 Vaduz
Skyriaus indėlis: „Eurydice“ skyrius

LIETUVA

„Eurydice“ skyrius
Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra
Geležinio Vilko g. 12
03163 Vilnius
Skyriaus indėlis: Irena Raudienė (ekspertė)

LIUKSEMBURGAS

Unité nationale d'Eurydice
ANEFORE ASBL
58, boulevard Grande-Duchesse Charlotte
1330 Luxembourg
Skyriaus indėlis: Tom Michels (MENJE Liuksemburgas) ir Kathleen Lapie (Liuksemburgo nacionalinis „Eurydice“ skyrius)

MALTA

„Eurydice“ skyrius
Tyrimų ir plėtros departamentas
Švietimo ir darbo ministerija
Great Siege Rd.
Floriana VLT 2000
Skyriaus indėlis: Odette Vassallo (ekspertė)

JUODKALNIJA

„Eurydice“ skyrius
Vaka Djurovica bb
81000 Podgorica
Skyriaus indėlis: Divna Paljević-Šturm, Egzaminų centras

NYDERLANDAI

Eurydice Nederland
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Etage 4 – Kamer 08.022
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag
Skyriaus indėlis: bendroji Švietimo, kultūros ir mokslo ministerijos ir Egzaminų departamento (*College voor Toetsen en Examens*) atsakomybė

NORVEGIJA

„Eurydice“ skyrius
Švietimo ir mokslo ministerija
AIK-avd., Kunnskapsdepartementet
Kirkegata 18
P.O. Box 8119 Dep.
0032 Oslo
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

LENKIJA

„Eurydice“ skyrius
Švietimo sistemos plėtotės fondas
Mokotowska 43
00-551 Warsaw
Skyriaus indėlis: Beata Płatos;
ekspertas: Radosław Kucharczyk (dr., Varšuvos universitetas)

PORTUGALIJA

Unidade Portuguesa da Rede Eurydice (UPRE)
Ministério da Educação e Ciência
Direção-Geral de Estatísticas da Educação e Ciência (DGEEC)
Av. 24 de Julho, 134
1399-054 Lisboa
Skyriaus indėlis: Isabel Almeida;
skyriuje nedirbanti: Paula Simões

RUMUNIJA

„Eurydice“ skyrius
Nacionalinė bendruomenės programų švietimo ir profesinio mokymo srityje agentūra
Universitatea Politehnică București
Biblioteca Centrală
Splaiul Independenței, nr. 313
Sector 6
060042 București
Skyriaus indėlis: Veronica Gabriela Chirea;
bendradarbiaujant su ekspertais: Anca Maria Pegulescu, Švietimo ir mokslinių tyrimų ministerija (anglų kalbos inspektorė); Roxana Mihail, Nacionalinis vertinimo ir egzaminų centras (Mokslinių tyrimų ir plėtotės projektų vadovas), Dan Ion Nasta, Mokslo ir švietimo institutas (tyrėjas)

SERBIJA

Serbijos „Eurydice“ skyrius
„Tempus“ fondas
Resavska 29
11000 Belgrade
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

SLOVAKIJA

Eurydice Unit
Slovak Academic Association for International Cooperation
Krížkova 9
811 04 Bratislava
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

SLOVĖNIJA

„Eurydice“ skyrius
Švietimo, mokslo ir sporto ministerija
Švietimo plėtros biuras
Masarykova 16
1000 Ljubljana
Skyriaus indėlis: Saša Ambrožič Deleja;
ekspertai: Karmen Pižorn (Liublianos universitetas, Švietimo fakultetas) ir Suzana Bitenc Peharc (Nacionalinis egzaminų centras)

ISPANIJA

Eurydice España-REDIE
Centro Nacional de Innovación e Investigación Educativa (CNIIE)
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
c/ Torrelaguna, 58
28027 Madrid
Skyriaus indėlis: Flora Gil Traver; išorės ekspertai: Jorge David Serrano Duque, ekspertai iš autonominių regionų švietimo departamentų

ŠVEDIJA

„Eurydice“ skyrius
Universitets- och högskolerådet/The Swedish Council for Higher Education
Universitets- och högskolerådet
Box 45093
104 30 Stockholm
Skyriaus indėlis: bendroji atsakomybė

TURKIJA

„Eurydice“ skyrius
MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)
Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat
B-Blok Bakanlıklar
06648 Ankara
Skyriaus indėlis: Osman Yıldırım Uğur, Dilek Güleçyüz

JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Anglijos, Velso ir Šiaurės Airijos „Eurydice“ skyrius
Informacijos ir vertinimo centras
Nacionalinis švietimo tyrimų fondas (NFER)
The Mere, Upton Park
Slough, Berkshire, SL1 2DQ
Skyriaus indėlis: Maureen Heron

Škotijos „Eurydice“ skyrius
Perduoti: Mokymosi analizė
Švietimo analizės paslaugos
Škotijos vyriausybė
Area 2D South, Mail point 28
Victoria Quay
Edinburgh EH6 6QQ
Skyriaus indėlis: Catriona Rooke, Škotijos vyriausybė;
ekspertai: Susan Waugh, Toria Fraser, Jonathan Ferrier ir Douglas Ansdell, Ugdymo programų, kvalifikacijų ir gėlų kalbos skyrius, Škotijos vyriausybė

EC-01-15-598-LT-N

Kalbų mokėjimo lygis vidurinio mokymo įstaigose:
Europos nacionalinių testų rezultatų apžvalga – 2014–2015 mokslo metai

Šioje ataskaitoje pateikiama Europos nacionalinių testų, vertinančių kalbų mokėjimo lygį vidurinio mokymo įstaigose, lyginamoji apžvalga. Analizė apima tokius aspektus kaip vis didėjančią nacionalinių kalbų testų svarbą, testų tikslus, vertinamus įgūdžius, jų prasmę siekiant užtikrinti nuoseklias ir patikimas vertinimo procedūras ir Bendros Europos kalbų mokėjimo orientacinės sistemos įtaką nacionaliniams testams.

Pateikiama informacija iš 28 ES šalių taip pat iš Islandijos, Norvegijos, Lichtenšteino, Turkijos, Juodkalnijos ir Serbijos. Ataskaitiniai metai 2014–2015 mokslo metai.

„Eurydice“ tinklo užduotis – suprasti ir paaiškinti, kaip organizuojamos ir veikia skirtingos Europos ugdymo sistemos. Tinklas pateikia nacionalinių ugdymo sistemų aprašymus, konkrečioms temoms skirtas lyginamąsias studijas, rodiklius ir statistinius duomenis. Visus „Eurydice“ leidinius galima nemokamai rasti „Eurydice“ interneto svetainėje arba paprašius gauti spausdintą jų kopiją. Savo darbe „Eurydice“ siekia skatinti supratimą, bendradarbiavimą, pasitikėjimą ir judumą Europos ir tarptautiniu lygmenimis. Tinklą sudaro nacionaliniai Europos valstybių padaliniai, o jo veiklą koordinuoja ES Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga. Daugiau informacijos apie „Eurydice“ rasite interneto svetainėje http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/.

Leidinių biuras

ISBN 978-92-9492-344-8